

Εκπαιδευτικές Σελίδες

Χρόνος 2ος • Αρ. φύλλου 4 • Μάιος 2005 • Περιοδική Έκδοση του Συλλόγου Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Περιστερίου «Ελλη Αλεξίου»
Π. Τσαλδάρη 2, 12132, Τηλ. - Fax: 210-5724139, http://www.asda.gr/sdpeper • e-mail: sdpeper@asda.gr

Σ' αυτό το φύλλο:

**Ημερίδα
“Παιδεία και
Τοπική Αυτοδιοίκηση”**

Στις σελίδες
5-15

**“Τα σχολικά εγχειρίδια:
Διαπολιτισμικότητα και
Εθνοκεντρισμός”**

Κώστας Παπακρήστος
Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε.

Στις σελίδες I, I6

**Θεωρία της
συναισθηματικής
νοημοσύνης του Goleman**
Κυριακή Αταλιώτου
Εκπαιδευτικός Π.Ε.

Στη σελίδα 2, 4

ΗΜΕΡΙΔΑ

«Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση»

**ΤΕΤΑΡΤΗ 31 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005 - ΩΡΑ 6:00 μ.μ.
ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ 1ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
(ΣΤΑΘΜΟΣ ΜΕΤΡΟ ΑΓ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ)**

**ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ “ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ”**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

Προεδρείο: Παπλωματάς Κωνσταντίνος, Ρήγας Παναγιώτης, Στάμος Αδάμ, Σταυρόπουλος Λεωνίδα

17.30 - 18.00 Προσέλευση - Εγγραφές

18.00 - 18.05 Έναρξη εργασιών

18.05 - 18.20 Χαιρετισμοί

18.20 - 18.30 Εισοχητική Ομιλία από τον Πρόεδρο Παπλωματά Κων/νο

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

18.30 - 18.45 Λολίτσα Κώστας “Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση” (Προϊστάμενος Α'βάθμιας Εκπαίδευσης)

18.45 - 19.00 Λουκάς Δημήτρης “Σχολείο ανοικτό στην Τοπική Κοινωνία - Αποκέντρωση και αξιολόγηση” (Δήμαρχος Λαυρίου - Δάσκαλος)

19.00 - 19.15 Μπενετάτος Στέλιος “Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αποκέντρωση και Παιδεία” (Δήμαρχος Νίκαιας - Εκπαιδευτικός)

19.15 - 19.30 Τζόκας Σπύρος “Η περιφερειακή διάσταση της εκπαίδευσης και ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης” (Αντιδήμαρχος Καισαριανής - Πανεπιστημιακός)

19.30 - 19.45 Ερωτήσεις - Απαντήσεις

19.45 - 20.00 Διάλειμμα

20.00 - 21.30 Παρεμβάσεις Μελών - Εκπροσώπων Φορέων

21.30 - 21.50 Συζήτηση

21.50 - 22.00 Συμπεράσματα ημερίδας

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Παπλωματάς Κωνσταντίνος, Πρόεδρος ΔΣ

Σταυρόπουλος Λεωνίδα, Αντιπρόεδρος ΔΣ

Στάμος Αδάμ, Γραμματέας ΔΣ

Ρήγας Παναγιώτης, Μέλος ΔΣ

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Παναγιωτοπούλου Βασιλική, Ταμίας ΔΣ

Καπράνας Ζήσης, Ειδ. Γραμματέας ΔΣ

Αποστολίδης Θεόφιλος, Μέλος ΔΣ

Αραμπατζή Ελένη, Μέλος ΔΣ

Βλάχος Κωνσταντίνος, Μέλος ΔΣ

Γιαννόγκωνα Αθηνά, Μέλος ΔΣ

Χαϊντούτης Ηλίας, Μέλος ΔΣ

ΤΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ:

“ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΘΝΟΚΕΝΤΡΙΣΜΟΣ”

Του Κώστα Παπακρήστου, Σχ. Συμβούλου Π.Ε.

“Ο εθνοκεντρισμός και η εθνοκεντρική αγωγή, μπορεί να οδηγήσει τον άνθρωπο στο φανατισμό και την άσκηση του καταναγκασμού στο περιβάλλον του, αποδίδοντας όλες τις κακίες σε ξένους λαούς ή ομάδες, ενώ όλες τις αρετές τις ιδιοποιείται”

J. Rattner

Η Εικόνα του “Άλλου” στα Σχολικά Εγχειρίδια

Τα ερωτήματα που φαίνεται να απασχολούν τα τελευταία χρόνια τα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα είναι: πώς θα συνδυάσουν την εθνική ταυτότητα και την εθνική συνοχή, με τον παράλληλο σεβασμό στην πολιτισμική, θρησκευτική, γλωσσική και εθνική διαφορετικότητα (Παπακρήστος 2001, σσ. 5-12). Πώς δηλ. στις σύγχρονες ευρωπαϊκές εξελίξεις, στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες, η εκπαίδευση και το σχολείο θα παίρνουν υπόψη τις διαφορετικές κουλτούρες, τους διαφορετικούς πολιτισμούς που υπάρχουν στο εσωτερικό των χωρών, παραμερίζοντας τον εθνοκεντρισμό, τις προκαταλήψεις και ό,τι άλλο επηρεάζει τη συνύπαρξη και την μεταξύ τους επικοινωνία (Παπός xx, σ. 180). Πώς δηλ. οι απόψεις για το έθνος και την εθνική ταυτότητα, που διαμορφώθηκαν τα τελευταία διακόσια χρόνια και υπάρχουν μέχρι σήμερα, σε αντιπαράθεση με τοπικές, φυλετικές πολιτισμικές ταυτότητες, θα διαφοροποιηθούν.

Κεντρικός θεωρείται ο ρόλος των εγχειριδίων, σύμφωνα με συγκριτικές μελέτες και πως αυτά

στις διάφορες χώρες, πρέπει να προωθούν την ανοχή και την κατανόηση ανάμεσα στους λαούς. Οι σχετικές έρευνες των εκπαιδευτικών συστημάτων και οι αναλύσεις των βιβλίων δείχνουν σαφώς ότι καμία χώρα δεν απαλλάσσεται από τον εθνοκεντρισμό, τη διαστρέβλωση των γεγονότων, τη διαφορετική προβολή των άλλων λαών και την ανακρίβεια των στοιχείων (Φλουρίδης-Καλογιαννάκη 1996, σσ. 211-212). Ως «βασική προϋπόθεση προς αυτήν την κατεύθυνση θεωρείται η βελτίωση των εγχειριδίων ώστε να απαλειφθούν οι στερεότυπες αντιλήψεις για τους άλλους λαούς, οι εχθρικές εικόνες για τους γείτονες και να καλλιεργηθεί μια στάση ανοχής στη διαφορά ως απάντηση στο σύγχρονο κύμα ξενοφοβίας, ρατσισμού και εθνικισμού» (Αβδελά 1998, σ. 40).

Τους ειδικούς επιστήμονες απασχόλησαν τέσσερις μεγάλες ενότητες προβλημάτων κατά καιρούς, με αντικείμενο έρευνας τα σχολικά εγχειρίδια (βλ. Π. Ξωκέλλης 2000, σσ. 27-28 & K. P. Fritzsche 1989). α) Στην πρώτη ενότητα έχουμε τις αναλύσεις περιεχομένου για τα βιβλία (Γερμανίας - Γαλλίας και Γερμανίας - Πολωνίας) και τη διαπίστωση εικόνων εχθρού και προτάσεις για τον “αποχρωματισμό” τους, β) Η δεύτερη κυριαρχείται από την αντιπαράθεση και το ψυχρό πόλεμο Ανατολής-Δύσης, τις νέες εικόνες του εχθρού, τον αντικομμουνισμό και τον αντιιμπεριαλισμό, γ)

Στην Τρίτη ενότητα έχουμε την αναπαράθεση ή σύγκρουση Βορρά-Νότου, την παρουσίαση των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών στα σχολικά εγχειρίδια και αντίστροφα και δ) Την τέταρτη ενότητα απασχολεί το ζήτημα των ενδοκοινωνικών προκαταλήψεων. Η έρευνα ασχολείται με τον τρόπο που παρουσιάζονται και αντιμετωπίζονται οι εθνοπολιτισμικές μειονότητες στα βιβλία.

Η έρευνα στα σχολικά εγχειρίδια διεθνώς, ιδιαίτερα μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, έχει ιδιαίτερη βαρύτητα. Και αυτό γιατί τα σχολικά εγχειρίδια δεν μεταδίδουν μόνο γνώσεις στους νέους, αλλά “καλλιεργούν στάσεις μεταβιβάζουν αξίες και πρότυπα συμπεριφοράς που σχετίζονται με τη συναισθηματική σφαίρα της προσωπικότητας και επηρεάζουν συνεπώς τις απόψεις, τις πεποιθήσεις και τις επιλογές, καθώς και τη συμπεριφορά του ατόμου” (Ξωκέλλης 2000, σ. 27). Οι εθνικιστικές τάσεις, η ξενοφοβία, τα φαινόμενα βίας και θρησκευτικού φανατισμού έχουν τις περισσότερες φορές αφετηρία τα σχολικά βιβλία. Οι πόλεμοι, αναφέρει η UNESCO, αρχίζουν «από τα μυαλά των ανθρώπων», στη διαμόρφωση των οποίων συντελούν και τα σχολικά βιβλία. Έτσι το 1949 η UNESCO ανέλαβε πρωτοβουλίες και ενθάρρυνε προσπάθειες και εξέδωσε οδηγίες, οι οποίες είχαν και έχουν ως στόχο τη βελτίωση των σχολικών βιβλίων, όσον αφορά του-

λάχιστον την εικόνα που δίνουν για τους άλλους λαούς κυρίως μέσω των «φρονηματιστικών» μαθημάτων (Παπός 1987, σ. 113 κ.ε.) της Γλώσσας, της Ιστορίας, της Πολιτικής Αγωγής, της Γεωγραφίας, της Λογοτεχνίας και των Θρησκευτικών προκειμένου να αμβλυνθεί ο εθνοκεντρισμός, οι προκαταλήψεις και τα στερεότυπα στην κατεύθυνση της ειρήνης και της διεθνούς κατανόησης (Αβδελά 1998, σ. 49. Παπακρήστος 2001, σσ. 26-33). Το σχολικό εγχειρίδιο αποτέλεσε και αποτελεί και σήμερα για την εκπαίδευση βασικό παράγοντα της διδακτικής πράξης και πηγή άντλησης γνώσεων, προσφοράς και πρόσληψης μεθόδων και σε μεγάλο βαθμό, στοιχείο διαμόρφωσης ιδεολογίας και στάσεων τόσο των διδασκόμενων και των διδασκόντων όσο και ολόκληρης της κοινωνίας (Χατζησαββίδης 1997, σσ. 248-249). Γι' αυτό το λόγο η έρευνα των σχολικών εγχειριδίων είναι αρκετά διαδεδομένη. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι σήμερα στο δίκτυο που έχει συγκροτήσει η UNESCO, διεξάγονται έρευνες από διάφορες ερευνητικές ομάδες ή μεμονωμένους επιστήμονες σε 150 περίπου εστίες σε όλο τον κόσμο. Το γνωστότερο κέντρο έρευνας στην Ευρώπη είναι το “Ινστιτούτο Georg-Eckert για Διεθνή Έρευνα Σχολικών Εγχειριδίων” στο Braunschweig της Γερμανίας, που ιδρύθηκε το 1951 και αποτελεί από το 1960 κέντρο σχολικών εγχειριδίων του Συμβουλίου της Ευρώπης

(συνέχεια στη σελ. 16)

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΤΟΥ GOLEMAN

Το 1995 ο Daniel Goleman παρουσίασε την θεωρία του περί συναισθηματικής νοημοσύνης, βασιζόμενος στις τελευταίες πρωτοποριακές ανακαλύψεις των νευροεπιστημών γύρω από τη λειτουργία του εγκεφάλου και την ανθρώπινη συμπεριφορά. Χρησιμοποιώντας τα ευρήματα από συστηματικές κλινικές μελέτες, ο Goleman προσδιορίζει τους παράγοντες που κάνουν κάποιους ανθρώπους να πετυχαίνουν και κάποιους να αποτυγχάνουν στη ζωή τους. Αυτοί οι παράγοντες συνθέτουν μια εντελώς διαφορετική ευφυΐα, που δεν είναι άλλη από την **συναισθηματική νοημοσύνη**. Με τον όρο αυτό αναφερόμαστε στην ικανότητα να αναγνωρίζουμε τα δικά μας συναισθήματα και των άλλων, να δημιουργούμε κίνητρα για τον εαυτό μας και να χειριζόμαστε σωστά τόσο τα συναισθήματα όσο και τις σχέσεις μας.

Σύμφωνα με την θεωρία αυτή, η συναισθηματική νοημοσύνη έχει μεγαλύτερη σημασία από το δείκτη νοημοσύνης (ΔΝ) ή την εξειδίκευση, εάν θέλουμε να καθορίσουμε ποιος διαπρέπει σε μια εργασία, οποιαδήποτε εργασία, και ότι ειδικά για την

διακεκριμένη ηγεσία η συναισθηματική νοημοσύνη μετρά περισσότερο από οτιδήποτε άλλο. Ο συγγραφέας αναφέρει το εξής χαρακτηριστικό παράδειγμα, για να δείξει ότι η ύπαρξη ή η απουσία συναισθηματικής νοημοσύνης είναι σε πολλές περιπτώσεις, κυριολεκτικά, ζήτημα ζωής ή θανάτου (Goleman, 1997, σελίδα 214).

Ο Μέλμπρουμ ΜακΜπρουμ ήταν ένα τυραννικό αφεντικό, με χαρακτήρα που προκαλούσε δέος σε όσους δούλευαν μαζί του. Αυτό μπορεί να είχε περάσει απαρατήρητο, αν ο ΜακΜπρουμ δούλευε σε ένα γραφείο ή σε ένα εργοστάσιο. Όμως ο ΜακΜπρουμ ήταν πιλότος της αεροπορικής αεροπορίας.

Μια μέρα, το 1978, ο ΜακΜπρουμ πλησίαζε με το αεροπλάνο του στο Πόρτλαντ του Όρεγκον, όταν παρατήρησε ένα πρόβλημα στο σύστημα προσγείωσης. Έτσι άρχισε μια πτήση αναμονής, κάνοντας κύκλους σε αρκετό ύψος πάνω από το διάδρομο προσγείωσης, ενώ παιδευόταν με τα μηχανήματα.

Καθώς ο ΜακΜπρουμ αγωνιζόταν να διορθώσει το σύστημα προσγείωσης, τα αποθέματα καυσίμων του αεροπλάνου πλησίαζαν σταθερά στο τέλος τους. Ωστόσο οι συγκυβερνήτες είχαν τόσο τρομοκρατηθεί μπροστά στην οργή του ΜακΜπρουμ που δεν είπαν τίποτα, παράλο που η καταστροφή κρεμόταν πάνω από τα κεφάλια τους. Το αεροπλάνο έπεσε και δέκα άνθρωποι σκοτώθηκαν.

Ο διακεκριμένος επιστήμονας, σχολιάζοντας το αληθινό αυτό γεγονός, επισημαίνει ότι «σήμερα η ιστορία αυτής της αεροπορικής τραγωδίας αναφέρεται ως παράδειγμα προς αποφυγή στην εκπαίδευση των πιλότων πάνω στην ασφάλεια. Στο 80% των αεροπορικών δυστυχημάτων οι πιλότοι κάνουν λάθη που θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί, ιδιαίτερα αν το πλήρωμα συνεργαζόταν πιο αρμονικά. Ομαδική δουλειά, ανοιχτές γραμμές επικοινωνίας, συνεργασία, συζήτηση και ελεύθερη έκφραση της άποψης του καθενός- βασικά στοιχεία κοινωνικής νοημοσύνης- αποκτούν πια πρωτεύοντα σημασία στην εκπαίδευση των πιλότων, ταυτόχρονα με τις τεχνικές τους δεξιότητες» (ό.π). Όπως λέει χαρακτηριστικά ο Goleman ο θάλαμος διακυβέρνησης είναι ένας μικρόκοσμος οποιασδήποτε εργασιακής ομάδας.

Ο Goleman αναπτύσσει τη θεωρία του περί συναισθηματικής νοημοσύνης χρησιμοποιώντας το μοντέλο των συναισθηματικών ικανοτήτων (Goleman, 2000, σελ. 54-55). Σύμφωνα με αυτό, η συναισθηματική νοημοσύνη απαρτίζεται από δύο βασικές ικανότητες, την **προσωπική ικανότητα** στην οποία περιλαμβάνονται η αυτοεπίγνωση, η αυτορύθμιση και τα κίνητρα συμπεριφοράς και την **κοινωνική ικανότητα** στην οποία περιλαμβάνονται η ενσυναίσθηση και οι κοινωνικές δεξιότητες. Οι πέντε αυτές διαστάσεις της συναισθηματικής νοημοσύνης- αυτοεπίγνωση, αυτορύθμιση, κίνητρα συμπεριφοράς, ενσυναίσθηση, κοινωνικές δεξιότητες- έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

- Είναι **ανεξάρτητες**, με την έννοια ότι η κάθε μία συνεισφέρει με μοναδικό τρόπο στην εργασιακή επίδοση.
- Είναι **αλληλοεξαρτώμενες**, γιατί η καθεμία από αυτές επηρεάζει ως ένα βαθμό κάποιες άλλες, ενώ υπάρχουν πολλές ισχυρές αλληλεπιδράσεις.
- Είναι **ιεραρχικές** γιατί οικοδομούνται η μία πάνω στην άλλη. Για παράδειγμα, η αυτοεπίγνωση είναι σημαντική για την αυτορύθμιση και την ενσυναίσθηση. Επίσης η αυτοεπίγνωση και η αυτορύθμιση συμβάλλουν στην απόκτηση κινήτρων. Τέλος, οι τέσσερις πρώτες συμμετέχουν στις κοινωνικές δεξιότητες.
- Είναι **αναγκαίες αλλά όχι ικανές**: Το να έχει κανείς μια βασική ικανότητα συναισθηματικής νοημοσύνης δεν του εγγυάται ότι θα επιδείξει και τις σχετικές δεξιότητες, όπως είναι η συνεργασία ή η ηγεσία.
- Είναι **γενικώς τύπου**: Ο γενικός κατά-

Κυριακή Ατταλιώτου¹

λογος ισχύει, σε κάποιο βαθμό, για όλες τις εργασίες. Ωστόσο, διαφορετικές εργασίες έχουν και διαφορετικές απαιτήσεις σε ό,τι αφορά τις απαραίτητες δεξιότητες.

Τα καλά νέα σχετικά με την συναισθηματική νοημοσύνη είναι ότι μπορεί να βελτιωθεί στην πορεία της ζωής, αντίθετα δηλαδή από ό,τι ισχύει για το ΔΝ. Όλες οι συναισθηματικές ικανότητες μπορούν να καλλιεργηθούν με την σωστή εκπαίδευση και εξάσκηση.

A. Προσωπική ικανότητα

Η Προσωπική ικανότητα, ως συμπεριληπτικός τρισδιάστατος όρος, περιλαμβάνει τρεις επιμέρους ικανότητες που καθορίζουν πόσο καλά χειριζόμαστε τον εαυτό μας: την αυτοεπίγνωση, την αυτορύθμιση και τα κίνητρα συμπεριφοράς.

1. Αυτοεπίγνωση σημαίνει το να γνωρίζει κανείς την εσωτερική του κατάσταση, τις προτιμήσεις του, τα προσωπικά του αποθέματα και να έχει επαφή με τη διαίθεσή του. Εξειδικεύεται δε στα τρία παρακάτω στοιχεία:

- **Επίγνωση των συναισθημάτων**: το να αναγνωρίζει κανείς τα συναισθήματα του, τις επιπτώσεις και τα αποτελέσματά τους.
- **Ακριβή αυτοαξιολόγηση**: το να γνωρίζει κανείς τα ισχυρά σημεία και τα όριά του.
- **Αυτοπεποίθηση**: η σιγουριά κάποιου για την αξία και τις ικανότητες του.

Η αυτοεπίγνωση είναι ιδιαίτερα σημαντική για την αποτελεσματικότητα τόσο των ιδίων των ατόμων όσο και επιχειρήσεων και οργανισμών. Δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι οι εξέχοντες σύμβουλοι και ψυχοθεραπευτές εκπαιδεύονται ώστε να αποκτήσουν αυτή τη δεξιότητα σε πολύ μεγάλο βαθμό. Στην American Express Financial Advisors, η επίγνωση εκ μέρους των οικονομικών συμβούλων των δικών τους συναισθημάτων αποτελεί κρίσιμη ικανότητα για την διακεκριμένη επίδοσή στη συγκεκριμένη εργασία. Όταν εκπαιδεύτηκαν σε αυτόν τον τομέα, καθώς και στην μεγαλύτερη ενσυναίσθηση απέναντι στους πελάτες τους, έγιναν περισσότερο ικανοί να δημιουργήσουν μακρόχρονα σχέσεις αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αυτό μεταφράστηκε σε υψηλότερες πωλήσεις ανά πελάτη (ό.π. σελ. 91). Ο Goleman είναι εντελώς κατηγορηματικός πάνω σ' αυτό το σημείο και μιλάει, μάλιστα, για **συναισθηματική αγραμματοσύνη**. Λέει χαρακτηριστικά: «Οι άνθρωποι που είναι ανίκανοι να αναγνωρίσουν τα συναισθήματά τους βρίσκονται σε τρομερά μειονεκτική θέση. Είναι, κατά κάποιον τρόπο, συναισθηματικά αγράμματοι. Αγνοούν μια πτυχή της πραγματικότητας που είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία στη ζωή γενικά και όχι μόνο στην εργασιακή» (ό.π.σελ. 93).

2. Αυτορύθμιση σημαίνει το να μπορεί κανείς να διαχειρίζεται την εσωτερική του κατάσταση, τις παρορμήσεις του και τα προσωπικά του αποθέματα. Εξειδικεύεται στα επόμενα πέντε στοιχεία:

- **Αυτοέλεγχος**: ο χειρισμός των διασπαστικών συναισθημάτων και παρορμήσεων.
- **Αξιοπιστία**: διατήρηση τιμιότητας και ακεραιότητας.
- **Ευσυνειδησία**: το να αναλαμβάνει κανείς την ευθύνη για την προσωπική του επίδοση.
- **Προσαρμοστικότητα**: ευελιξία στο χειρισμό των αλλαγών.
- **Καινοτομία**: το να αισθάνεται κανείς άνετα και να είναι ανοικτός σε πρωτοποριακές ιδέες και νέες πληροφορίες.

Η έννοια της αυτορύθμισης δεν σημαίνει άρνηση ή καταπίεση των αληθινών συναισθημάτων, ούτε σημαίνει πνίξιμο κάθε αυθορμητισμού. Αντίθετα, σημαίνει να έχουμε τη δυνατότητα να επιλέξουμε το πώς θα εκφράσουμε τα συναισθήματά μας, το πώς θα χειριστούμε τις παρορμήσεις μας και το πώς θα αντιμετωπίσουμε τις αντίξοες καταστάσεις. Ο αυτοέλε-

χος είναι πολύ σημαντικός για επαγγελματίες που σχετίζονται με την επιβολή του νόμου (π.χ. αστυνομικούς, τροχονόμους) ή την επιβολή κάποιου κανονισμού (π.χ. αεροσυνοδοί). Οι μελέτες ικανοτήτων σε οργανισμούς επιβολής του νόμου δείχνουν ότι οι αστυνομικοί με τη διακεκριμένη επίδοση χρησιμοποιούν τη λιγότερη δυνατή βία, προσεγγίζουν τα οξυθυμα άτομα με ηρεμία και επαγγελματική συμπεριφορά και διαθέτουν ιδιαίτερες ικανότητες στην αποκλιμάκωση της έντασης. Μία άλλη μελέτη σε τροχονόμους της πόλης της Νέας Υόρκης έδειξε ότι εκείνοι που καταφέρνουν να αντιδρούν ήρεμα ακόμη και όταν έρχονται αντιμέτωποι με θυμωμένους οδηγούς είχαν τα λιγότερα περιστατικά που κλιμακώνονταν μέχρι την ωμή βία. Η ικανότητα να ελέγχουμε τη δική μας διάθεση είναι πολύ σημαντική για την καλή επικοινωνία. Μία μελέτη που περιέλαβε 130 στελέχη και διευθυντές έδειξε ότι το πόσο καλά χειρίζονταν οι άνθρωποι τα δικά τους τα συναισθήματα καθόριζε το βαθμό στον οποίο οι άλλοι προτιμούσαν να συναλλάσσονται μαζί τους. Στη συναλλαγή με τους συναδέλφους της ίδιας βαθμίδας και τους υφιστάμενους, η ηρεμία και η υπομονή ήταν σημαντικές αρετές. Επίσης τα αφεντικά προτιμούσαν να συναλλάσσονται με υπαλλήλους που δεν ήταν έντονα επιθετικοί απέναντι τους.

3. Τα Κίνητρα συμπεριφοράς μπορούν να περιγραφούν ως οι συναισθηματικές τάσεις που οδηγούν προς την επίτευξη στόχων ή τη διευκόλυνση. Σχετίζονται με τα τέσσερα επόμενα στοιχεία:

- **Τάση προς επίτευξη**: προσπάθεια για βελτίωση ή ανταπόκριση σε κάποια δεδομένα τελειότητας.
- **Δέσμευση**: Ευθυγράμμιση με τους στόχους της ομάδας ή του οργανισμού.
- **Πρωτοβουλία**: Ετοιμότητα για δράση μόλις εμφανιστεί η ευκαιρία.
- **Αισιοδοξία**: Επιμονή στην επιδίωξη στόχων παρά τα εμπόδια και τις αναστολές.

Τα κίνητρα, κατά τον Goleman, σχετίζονται και με τα συναισθήματά μας. Πράγματι η λέξη κίνητρο (motive) και η λέξη συναίσθημα (emotion) έχουν την ίδια λατινική ρίζα, που είναι η λέξη *motere*, που σημαίνει «κινώ». Αυτό δεν είναι τυχαία σύμπτωση γιατί, τα συναισθήματα πράγματι μας κινητοποιούν, μας ωθούν προς τους στόχους μας. Μπορούμε να τα παρομοιάσουμε με τα καύσιμα που μας παρέχουν την απαραίτητη ενέργεια, ενώ τα κίνητρα μας διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τα πράγματα και δίνουν μορφή και κατεύθυνση στις πράξεις μας. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι τα μεγάλα έργα ξεκινούν, έχουν την αφηγηρία τους σε «μεγάλα» συναισθήματα.

B. Κοινωνική Ικανότητα

Η Κοινωνική ικανότητα, ως συμπεριληπτικός διδιάστατος όρος, περιλαμβάνει δύο επιμέρους ικανότητες που καθορίζουν πόσο καλά χειριζόμαστε τις σχέσεις μας: την ενσυναίσθηση και τις κοινωνικές δεξιότητες.

4. Ενσυναίσθηση είναι η επίγνωση των συναισθημάτων, των αναγκών και των ανησυχιών των άλλων. Περιλαμβάνει δε τα εξής πέντε στοιχεία:

- **Κατανόηση των άλλων**: κατανόηση των συναισθημάτων και της άποψης των άλλων καθώς και ενεργό ενδιαφέρον για τις ανησυχίες τους.
- **Προσανατολισμό στην παροχή υπηρεσιών**: πρόβλεψη, αναγνώριση των αναγκών των πελατών καθώς και την ικανοποίησή τους.
- **Ενίσχυση της ανάπτυξης των άλλων**: αίσθηση του τι έχουν οι άλλοι ανάγκη για να αναπτυχθούν καθώς και ενίσχυση των δυνατοτήτων τους.
- **Σωστό χειρισμό της διαφορετικότητας**: δημιουργία και καλλιέργεια ευκαιριών σε διαφορετικά είδη ανθρώπων.
- **Πολιτική αντίληψη**: αναγνώριση των συναισθηματικών τάσεων των ομάδων και ενδυνάμωση των σχέσεων.

Η ουσία της ενσυναίσθησης είναι να κα-

(συνέχεια στη σελ.4)

Σημείωμα

από τη
συντακτική
ομάδα

Συνάδελφοι, -ισσες,
Το τελευταίο φύλλο
της εφημερίδας του συλλόγου μας για τη σχολική χρονιά 2004-2005 είναι γεγονός.

Ευχόμαστε σε όλους
Καλό καλοκαίρι και καλή
επιστροφή το Σεπτέμβρη.

Από τα ενημερωτικά έντυπα του συλλόγου θα ενημερωθείτε για την ημερομηνία έκδοσης του επόμενου φύλλου μας καθώς και για την ημερομηνία παράδοσης των κειμένων και των άρθρων σας.

Εκπαιδευτικές σελίδες

Περιοδική έκδοση του
Συλλόγου Εκ/κών Α/θμιας
Εκπαίδευσης "Ελλη Αλεξίου"

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Γιώργος Μέντσιος
Θωμάς Κασσελούρης
Μαγδαληνή Μπούγια
Παναγιώτης Λουκίδης

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ"

ΤΗΛ. - FAX: 210-5724139
http://www.asda.gr/sdpeper
e-mail: sdpeper@asda.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ:
Κώστας Πατλωματάς
Τηλ.: 6947721624

10 ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

1Η ΘΕΣΗ: Η μορφή του Παιδικού Κέντρου είναι η καλύτερη μορφή προσχολικής διαπαιδαγώγησης. Πρέπει να καλύπτει τις ηλικίες από 2 μέχρι και 6 χρόνων.

2Η ΘΕΣΗ: Τα Παιδικά Κέντρα ανήκουν στο ΥΠΕΠΘ. Στα Παιδικά Κέντρα λειτουργούν Νηπιαγωγεία και η 2χρονη φοίτηση σε αυτά είναι υποχρεωτική και απολύτως αναγκαία. Η 2ετία αυτή στο νηπιαγωγείο δεν είναι απλή προετοιμασία του νηπίου για τις υποχρεώσεις του στο 12χρονο σχολείο. Είναι καλλιέργεια των βασικών ικανοτήτων και πλευρών του ανθρώπινου ψυχισμού, ανάπτυξη κοινωνικών αρ-

τών, συνειδητοποίηση κανόνων συμπίεσης κ.λπ.

3Η ΘΕΣΗ: Η μορφή του Παιδικού Κέντρου ανταποκρίνεται στις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας σήμερα.

4Η ΘΕΣΗ: Η γενίκευση και η υποχρεωτικότητα της προσχολικής διαπαιδαγώγησης.

5Η ΘΕΣΗ: Ο χρόνος λειτουργίας πρέπει να συνδέεται με ένα διευρυμένο διαπαιδαγωγικό πρόγραμμα δραστηριοτήτων, που κάνει παραγωγικό το χρόνο παραμονής των νηπίων.

6Η ΘΕΣΗ: Ο αριθμός των νηπίων κυμαίνεται από 10 - 15 ανά νηπιαγωγό.

7Η ΘΕΣΗ: Ο χρόνος παραμονής των

νηπίων στο χώρο του νηπιαγωγείου είναι κοινός για όλα τα νήπια και καθορίζεται από την προγραμματισμένη ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της μονάδας και τις ανάγκες των γονέων.

8Η ΘΕΣΗ: Θεσμοθέτηση βοηθού νηπιαγωγού. Δεν ταυτίζουμε τη θέση βοηθού νηπιαγωγού με αυτή της τραπεζοκόμου ή της νοσηλεύτριας που αποτελούν διακριτές θέσεις προσφοράς υπηρεσιών. Η καλή οργάνωση στη λειτουργία του νηπιαγωγείου όμως εξαρτάται από την εργασία της/του βοηθού νηπιαγωγού. Με βάση τον προγραμματισμό του υπεύθυνου παιδαγωγικού προσωπικού θα ετοιμάζει όλο το υλικό της διδασκαλίας για την

επόμενη μέρα.

9Η ΘΕΣΗ: Η εγκατάσταση του νηπιαγωγείου δεν μπορεί να υπερβαίνει την ακτίνα των 200 μέτρων από την κατοικία των νηπίων και είναι σαφώς διακριτή από το χώρο εγκατάστασης και λειτουργίας του γειτονικού σχολείου. Να περιλαμβάνονται χώροι σίτισης, ανάπαυσης, παιχνιδιού και διαπαιδαγωγικής εργασίας, όπως επίσης ιατρείο, χώροι υγιεινής, γραφεία και χώροι υποδοχής.

10Η ΘΕΣΗ: Πλήρης επάρκεια σε έμψυχο - μόνο μόνιμο - δυναμικό όλων των ειδικοτήτων.

ΕΣΑΚ - ΔΕΕ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ «ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ»

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ

Αξιολογώντας τη σχολική χρονιά που φεύγει, εύκολα διαπιστώνουμε ότι ισχύει το «κάθε πέρσι και καλύτερα». Τα προβλήματα των Δημοτικών σχολείων και Νηπιαγωγείων της πόλης μας παραμένουν και οξύνονται με άμεση συνέπεια να επηρεάζεται αρνητικά η λειτουργία τους και να υποβαθμίζεται το επίπεδο της παιδείας που παρέχεται στα παιδιά του λαού.

Οι στεγαστικές συνθήκες των σχολείων μας, σε αρκετές περιπτώσεις, είναι απαράδεκτες. Σχολεία λειτουργούν σε πρόχειρες λυόμενες κατασκευές επί έξι χρόνια, μετά το σεισμό του 1999, χωρίς ορατή προοπτική σωστής στέγασης. Σχολεία λειτουργούν σε ακατάλληλα μισθωμένα κτίρια. Σχολείο που λειτουργεί σε μισθωμένο κτίριο, για το οποίο κανένας φορέας (Δήμος, Νομαρχία, ΟΣΚ, Υπουργείο Παιδείας) δεν παρέχει πιστοποιητικό καταλληλότητας, αναγνωρίζοντας έτσι έμμεσα ότι είναι επικίνδυνο για την ασφάλεια των μαθητών και εκπαιδευτικών που εργάζονται σ' αυτό.

Η κτιριακή υποδομή είναι σχεδόν στο σύνολο των σχολείων ανεπαρκής αφού λείπουν αίθουσες, εργαστήρια, βοηθητικοί χώροι, υποδομή για το «ολοήμερο». Τα σχολεία μας δεν διαθέτουν αθλητική υποδομή και εξοπλισμό με αποτέλεσμα η φυσική αγωγή να υποβαθμίζεται και ο σχολικός αθλητισμός να είναι ανύπαρκτος.

Η χρηματοδότηση των σχολείων για τις λειτουργικές τους ανάγκες είναι απειληστικά μικρή και έτσι για τις ανάγκες του σχολείου για εξοπλισμό και λειτουργία πληρώνουν άμεσα ή έμμεσα οι γονείς. Όλο και πιο απειλητική γίνεται η εισβολή των χορηγών (ιδιωτικών συμφερόντων) στο σχολείο και κυρίως στα πολιτιστικά του προγράμματα.

Το πρόγραμμα σπουδών του σχολείου βρίσκεται μακριά από τις σύγχρονες ανάγκες των μαθητών. Με διογκωμένο το γνωστικό τομέα και πρωτοδοτώντας ιδιαίτερα λειτουργίες όπως η μνήμη και η αποστήθιση ισοπεδώνει τις ιδιαίτερες ανάγκες, τις κλίσεις και τη δημιουργικότητα των παιδιών. Η διδακτέα ύλη παραπαίει ανάμεσα σε επιστημονικές αλήθειες και μεταφυσικές αντιλήψεις προκαλώντας σύγχυση στους μαθητές. Τα διδακτικά μέσα (βιβλία και μέθοδοι) παραμένουν ανεπαρκή, ακα-

τάλληλα και απαρχαιωμένα. Συνέπεια όλων των παραπάνω είναι το σχολείο αντί να είναι ελκυστικός χώρος μάθησης, ανάπτυξης της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας, της πολιτιστικής και αθλητικής δράσης, ανάπτυξης της προσωπικότητας μετατρέπεται σε έναν άχαρο χώρο, που διαψεύδει τις προσδοκίες των μαθητών, αποκτά εξεταστικό και επιλεκτικό χαρακτήρα και γι' αυτό γίνεται απωθητικό για τους μαθητές. Το σχολείο δεν προετοιμάζει τους μαθητές του για τη ζωή αλλά τους ενσωματώνει στην αγορά αντίληψη που έχει για την κοινωνία η κυρίαρχη ιδεολογία.

Η προοπτική που διαγράφεται για το σχολείο, από την εκπαιδευτική πολιτική που ασκείται, είναι δυσοίωνη. Η πολιτική αυτή, που υπακούει στις κατευθύνσεις της ΕΕ, αντιμετωπίζει την παιδεία σαν εμπόρευμα και επομένως αγοράζει ό,τι πληρώσει. Η δωρεάν παιδεία βρίσκεται μόνο στα χαρτιά αφού το κράτος περιορίζει όλο και περισσότερο τη χρηματοδότησή της, φορτώνοντας αυτές τις δαπάνες στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς. Η εκπαιδευτική πολιτική που ασκείται απειλεί να επιβάλει την ανταποδοτική λειτουργία των σχολείων. Απειλεί να οδηγήσει τα σχολεία σε αναζήτηση πόρων από τους γονείς, από τους Δήμους (δηλαδή πάλι από τους γονείς-δημότες), από τους ιδιώτες χορηγούς. Το σχολείο μετατρέπεται σε χώρο επιχειρηματικής κερδοσκοπίας και η ανάγκη των παιδιών για μόρφωση είναι ευκαιρία ληστρικής εκμετάλλευσης του λαού από επιχειρηματικά κυκλώματα που «πωλούν» παιδεία. Σε συνθήκες αξιολόγησης-κατηγοριοποίησης και ανταγωνισμού η φημολογούμενη ελεύθερη επιλογή σχολείου από τους μαθητές θα οδηγήσει με βεβαιότητα σε ελεύθερη επιλογή μαθητών από το σχολείο αφού το σχολείο δεν θα δέχεται εύκολα «κακούς» μαθητές που του αφαιρούν αξιολογικές μονάδες και επομένως χρηματοδότηση. Η πολιτική αυτή που θεωρεί την παιδεία εμπόρευμα με την πιο χυδαία έννοια και τους μαθητές πελάτες είναι απειλή για το λαϊκό σχολείο και οξύνει περισσότερο τον ταξικό χαρακτήρα του.

Η Δημοτική Αρχή του Περιστερίου βάζει πλάτη στην υλοποίηση αυτής της αντιεκπαιδευτικής πολιτικής. Δεν απαιτεί

από την κεντρική εξουσία τα απαραίτητα κονδύλια για το χτίσιμο, εξοπλισμό, συντήρηση των σχολείων και τη χρηματοδότηση των σχολικών επιτροπών. Αγνόησε προκλητικά σχετικές αποφάσεις που κάτω από την πίεση των φορέων της πόλης και της Δημοτικής Αντιπολίτευσης έχει πάρει το Δημοτικό Συμβούλιο. Προσπαθεί να προωθήσει με συγκεκριμένες αποφάσεις την επιχειρηματική-κερδοσκοπική εκμετάλλευση των σχολικών κτιρίων από τους ιδιώτες. Εξαντλείται στο να αθροίζει τα τετραγωνικά που έβαψε στα σχολεία τη στιγμή που τόσο οι λειτουργικές όσο και οι ανάγκες της υγιεινής, της ασφάλειας και της αισθητικής των σχολείων είναι τεράστιες και παραμένουν ακάλυπτες. Φορτώνει στους γονείς την οικονομική κάλυψη των πολιτιστικών προγραμμάτων του Δήμου στο Άλσος και το Φοίνικα αφού η οικονομική στήριξη που προσφέρει στους συμμετέχοντες είναι ελάχιστη μπροστά στα μεγάλα έξοδα που απαιτούνται και πληρώνουν κατά κανόνα οι γονείς. Αδιαφορεί (;) για τα σχολεία της πόλης μας, αφού σε πρόσφατη (13/4/05) ημερίδα του Συλλόγου μας με θέμα «Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση», όπου παρέστησαν δύο Δήμαρχοι και ένας Αντιδήμαρχος (άλλων Δήμων), το σύνολο των Δημοτικών παρατάξεων της Αντιπολίτευσης και πλήθος μαζικών φορέων της πόλης μας, η Δημοτική Αρχή δεν έστειλε ούτε τυπικά κάποιον εκπρόσωπό της.

Είναι φανερό ότι το σημερινό σχολείο δεν ανταποκρίνεται στην ανάγκη για ουσιαστική μόρφωση και παιδεία. Το σχολείο που μας «υπόσχονται», κυβέρνηση και ΕΕ, είναι μια προσαρμογή του υπάρχοντος (τρόπος λειτουργίας, περιεχόμενο, χρηματοδότηση, εργασιακές σχέσεις εκπαιδευτικών κλπ.) στα μέτρα της αγοράς και της ιδιωτικοποίησης. Ο λαός όμως έχει ανάγκη σήμερα από ένα τελείως διαφορετικό σχολείο. Ένα σχολείο που θα ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες των παιδιών. Σχολείο δημιουργικής συμμετοχής και δράσης των μαθητών. Με περιεχόμενο βασισμένο στην επιστημονική αλήθεια. Που θα φέρνει τους μαθητές σε δημιουργική επαφή με την τέχνη και τον πολιτισμό και δεν θα τους υποβιβάζει σε απλούς θεατές. Που θα αναπτύσσει την πολιτιστική δημιουργία και την αθλητική δράση. Που

θα είναι ελκυστικό και θα απευθύνεται σε όλα τα παιδιά χωρίς εξαίρεση. Που θα κάνει τους μαθητές ικανούς να αντιλαμβάνονται τους νόμους της φυσικής και της κοινωνικής εξέλιξης. Ένα σχολείο που θα προετοιμάζει τους νέους για τη ζωή. Απαλλαγμένο από τον ανταγωνιστικό και επιλεκτικό χαρακτήρα του σημερινού σχολείου. Που θα προσφέρει ολοκληρωμένη μόρφωση και διαπαιδαγώγηση. Αυτό είναι το Ενιαίο, 12χρονο, Βασικό, Σχολείο που θα είναι Δημόσιο και Δωρεάν. Στο οποίο πρέπει να φοιτούν όλα τα παιδιά μετά τη δίχρονη υποχρεωτική προσχολική Αγωγή και μέχρι τα 18 χρόνια τους. Μετά την αποφοίτησή τους οι νέοι θα προσανατολίζονται σε ανώτερες σπουδές σε πανεπιστήμια (Ενιαία Ανώτατη Δωρεάν Παιδεία) ή θα επιλέγουν Δημόσιες και Δωρεάν Επαγγελματικές Σχολές. Χωρίς το βραχνά και το φραγμό της παραπαιδείας και των φροντιστηρίων. Χωρίς το εισόδημα των εργαζόμενων να φουσκώνει τους λογαριασμούς των εμπορών της παιδείας και της «επιτυχίας».

Το σχολείο αυτό θα είναι στελεχωμένο με προσωπικό επιστημονικό (διδασκτικό και υποστηρικτικό) και βοηθητικό (καθαριστές, φύλακες κλπ.). Με μόνη σχέση εργασίας και πλήρη εργασιακά δικαιώματα.

Η οικοδόμηση του λαϊκού σχολείου θα είναι αποτέλεσμα επίμονων, σκληρών αγώνων των μαζικών φορέων του λαού μέσα από τη συγκρότηση αγωνιστικού μετώπου για την Παιδεία. Ο αγώνας για την Παιδεία είναι άμεσα συνδεδεμένος με τον αγώνα για συνολικότερες αλλαγές στην οικονομία και στην κοινωνία σε όφελος του λαού. Σ' αυτό τον αγώνα δηλώνουμε όλοι τη δική μας πρωτοπόρα συμμετοχή.

Το Δ.Σ. θα πραγματοποιήσει παράσταση διαμαρτυρίας στον Αντιδήμαρχο υπεύθυνο για τα θέματα Παιδείας την Παρασκευή 10 Ιουνίου στις 1:00, στο γραφείο του στην Ξυλοτεχνία.

**ΓΙΑ ΤΟ Δ.Σ.
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΑΠΛΩΜΑΤΑΣ
Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΑΔΑΜ ΣΤΑΜΟΣ**

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΤΟΥ GOLEMAN

(συνέχεια από τη σελ. 2)

ταλαβαίνουμε αυτό που νιώθουν οι άλλοι χωρίς να το λένε. Οι άλλοι σπάνια μας λένε με λόγια αυτό που αισθάνονται, αντίθετα, μας το λένε με τον τόνο της φωνής τους, την έκφραση του προσώπου τους ή με άλλους μη λεκτικούς τρόπους. Η ικανότητα να νιώθει κανείς αυτά τα αδιόρατα σήματα στην επικοινωνία του με τους άλλους θεμελιώνεται πάνω στην αυτοεπίγνωση και τον αυτοελεγχό. Το κλειδί, με λίγα λόγια, για να συνειδητοποιήσουμε το συναισθηματικό πεδίο που κινούνται οι άλλοι, είναι η εξοικείωση με το δικό μας πεδίο συναισθημάτων, όπως αποδεικνύεται από την έρευνα που έκανε ο Robert Levenson (1997) στο Πανεπιστήμιο της California στο Berkley. Αν δεν έχουμε αναπτύξει τη δεξιότητα να νιώθουμε τα δικά μας τα συναισθήματα, και τη δεξιότητα να τα εμποδίζουμε να μας κατακλύζουν, δεν υπάρχει περίπτωση να έχουμε οποιαδήποτε επαφή με τις διαθέσεις των άλλων. Η ενσυναίσθηση παρομοιάζεται με το κοινωνικό μας ραντάρ. Σε τελική ανάλυση, η ενσυναίσθηση σε ανώτερο επίπεδο σημαίνει να μπορεί κανείς να αισθάνεται και να αντιδρά στις μη εκφρασμένες ανησυχίες ή συναισθήματα του άλλου ατόμου. Και σε πιο ψηλά επίπεδα, σημαίνει κατανόηση των προβληματισμών ή των ανησυχιών που κρύβονται πίσω από τα συναισθήματα του άλλου. Η ενσυναίσθηση είναι σημαντική στη πλειοψηφία των επαγγελματιών, από τη διδασκαλία έως τις πωλήσεις και τη διοίκηση, και σχετίζεται με την διακεκριμένη επίδοση, όταν η εργασία έχει να κάνει με ανθρώπους. Δεν είναι ζωτικής σημασίας μόνο για την εξέλιξη και την ανέλιξη του επαγγελματία, αλλά και για εταιρείες και οργανισμούς. Επιπρόσθετα, η έλλειψη ενσυναίσθησης χαρακτηρίζει τα άτομα με αντικοινωνική συμπεριφορά και τα άτομα με ψυχοπαθητική προσωπικότητα (βιαστές, εγκληματίες).

5. **Οι Κοινωνικές Δεξιότητες** συνοψίζονται στην γενική ικανότητα να προκαλεί κανείς στους άλλους τις αντιδράσεις που θέλει. Περιλαμβάνει τα παρακάτω οχτώ στοιχεία:

- **Επιρροή:** άσκηση αποτελεσματικών μεθόδων πειθούς.
- **Επικοινωνία:** έκφραση σαφών και πειστικών μηνυμάτων.
- **Ηγεσία:** εμπνευσση και καθοδήγηση ομάδων και ανθρώπων.
- **Καταλυτική δράση όσον αφορά την αλλαγή:** καθιέρωση αλλαγών ή χειρισμό των αλλαγών.
- **Χειρισμό των διαφωνιών:** διαπραγμάτευση και επίλυση διαφωνιών.
- **Καλλιέργεια δεσμών:** που σημαίνει καλλιέργεια λειτουργικών σχέσεων που συμβάλλουν στην επίτευξη στόχων.
- **Σύμπραξη και συνεργασία:** συνεργασία με άλλους προς επίτευξη κοινών στόχων.
- **Ομαδικές ικανότητες:** δημιουργία συνοχής στην ομάδα προς επίτευξη συλλογικών στόχων.

Η ικανότητα για επικοινωνία αποτελεί το θεμέλιο λίθο όλων των κοινωνικών δεξιοτήτων. Αποτελεί τον παράγοντα που ξεχωρίζει τους αστέρες των επιδόσεων από τα άτομα με μέτριες ή χαμηλές επιδόσεις. Αποτελεί τη βάση για να ασκήσει κανείς επιρροή, να διαπραγματευτεί και να επιλύσει διαφωνίες, να προωθήσει αλλαγές, να συνεργαστεί με άλλους προς επίτευξη κοινών στόχων, να καλλιερήσει λειτουργικές σχέσεις, να δημιουργήσει συνοχή στην ομάδα και τέλος να λειτουργήσει ηγετικά, εκπνέοντας και καθοδηγώντας ομάδες και άτομα.

Για να λειτουργήσει η επικοινωνία πρέπει να είναι κανείς ανοιχτός στην ακρόαση και να στέλνει πειστικά μηνύματα. Τα άτομα με αυτήν την ικανότητα διαθέτουν την ικανότητα της καλής ακρόασης, είναι αποτελεσματικά στην αλληλεπίδραση, καθώς αντιλαμβάνονται τα συναισθηματικά σήματα που δέχονται και εναρμονίζουν τα μηνύματά τους με αυτά, ασχολούνται με τα δύσκολα θέματα με ευθύ και άμεσο τρόπο, αναζητούν αμοιβαία κατανόηση και δέχονται πρόθυμα να μοιρα-

στούν τις πληροφορίες με τους άλλους. Τέλος, ενθαρρύνουν την ανοιχτή επικοινωνία και είναι δεκτικοί τόσο στα άσχημα όσο και στα καλά νέα.

Ο Τζέρι Κάλφ, γενικός διευθυντής της Cobra Electronics, έχει στο γραφείο του μία τηλεφωνική γραμμή που τη γνωρίζουν μόνο οι υπάλληλοι του. Οποιαδήποτε κλήση σε αυτό τον απόρρητο αριθμό θεωρείται άμεσης προτεραιότητας, το τηλέφωνο αυτό το σηκώνει όποτε κι αν χτυπήσει. Ο Κάλφ είχε αυτή την ιδέα για την τηλεφωνική γραμμή πολύ πριν γίνει στέλεχος. Όπως λέει κι ο ίδιος «Πολύ συχνά ήθελα να πω κάτι, αλλά ο άμεσος προϊστάμενος μου δεν μου το επέτρεπε, γιατί ήθελε όλους τους επαίτους για τον εαυτό του. Ή ίσως επειδή δεν συμφωνούσε μ' αυτή την ιδέα. Έτσι ένιωθα ότι είχα κάλές ιδέες, πράγματα να πω, τα οποία όμως δεν μπορούσα να προωθήσω... Ποιος ξέρει από πού πρόκειται να έρθει η επόμενη ευφυής ιδέα;» (ό.π. σελ. 254).

Αυτά τα ανοιχτά κανάλια επικοινωνίας φαίνεται να αποδίδουν. Ένα σημείωμα στο κουτί προτάσεων του Έντελστον, προέδρου της Boardroom Inc., από έναν υπάλληλο χαμηλής βαθμίδας- κάποιον που κανονικά δεν θα είχε τη δυνατότητα να μιλήσει- γλίτωσε την εταιρεία από ένα έξοδο μισού εκατομμυρίου δολαρίων το χρόνο. Η πρόταση που έκανε ο υπάλληλος του γραφείου μεταφορών ήταν να γίνει προσπάρεια ώστε να διατηρηθούν τα ταχυδρομικά τέλη της εταιρείας κάτω από το όριο των τεσσάρων λιρών. Μειώνοντας κατά το 1/8 τον όγκο των εντύπων που ταχυδρομούσε η εταιρεία, τα συσσωρευτικά οφέλη ήταν ιδιαίτερα σημαντικά (ό.π. σελ. 255).

Η δημιουργία άνετης ατμόσφαιρας που ευνοεί την επικοινωνία δεν είναι ασήμαντη κίνηση. Το μεγαλύτερο παράπονο των Αμερικανών εργαζομένων είναι τα χαμηλά επίπεδα επικοινωνίας με τη διοίκηση. Τα δύο τρίτα από αυτούς λένε ότι το συγκεκριμένο πρόβλημα τους εμποδίζει να κάνουν τη δουλειά τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Από μελέτες σχετικά με τις απαιτήσεις των εταιρειών για την πρόσληψη πτυχιούχων με μεταπτυχιακές σπουδές στη Διοίκηση Επιχειρήσεων προέκυψε ότι οι τρεις πιο επιθυμητές ικανότητες είναι οι δεξιότητες επικοινωνίας, οι διαπροσωπικές δεξιότητες και η πρωτοβουλία. Ένας πολύ επιτυχημένος όρος, κατά τη γνώμη μου, είναι ο όρος **ανεπάρκεια με πτυχίο**, που χρησιμοποιεί ο Στίβεν Ρόζεν, θεωρητικός φυσικός, ο οποίος είναι επικεφαλής ενός προγράμματος που μελετά για ποιους λόγους οι σταδιοδρομίες μερικών επιστημόνων καταρρέουν. Συγκεκριμένα λέει «Πολύ συχνά όσο πιο έξυπνοι είναι, τόσο μεγαλύτερη είναι η ανεπάρκεια τους και η ανικανότητα τους να χειρίζονται ανθρώπους. Είναι λες και ο μυς του ΔΝ να δυνάμωσε εις βάρος των μυών της προσωπικής και της κοινωνικής τους ικανότητας» (Rosen & Paul, 1997). Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ένας νεαρός μηχανικός που έπαιρνε μόνον άριστα σε όλη τη διάρκεια των σπουδών του και, τελειώνοντας, πήγε να δουλέψει σε μία εταιρεία περιβαλλοντικών μελετών, αλλά απολύθηκε σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Ο διευθυντής του είπε ότι ήταν πολύ καλός στη δουλειά του αλλά δεν ήταν σε θέση να δεχτεί οδηγίες. Όταν ο προϊστάμενος του υποδείκνυε ότι το σχέδιο δεν συμφωνούσε με τις προδιαγραφές, αυτός υιοθετούσε αμυντική στάση. Δεν δούσαν ανατροφοδότηση, αντιδρούσε σαν να του γινόταν προσωπική κριτική. Όταν οι άλλοι μηχανικοί του ζητούσαν βοήθεια, εκείνος αρνιόταν λέγοντας ότι ήταν πολύ απασχολημένος με το δικό του τμήμα του έργου. Δημιουργούσε τόσο εχθρούς που σαφώς χρειαζόταν βοήθεια, αλλά κανείς δεν ήταν διατεθειμένος να του την προσφέρει.

Η θεωρία του Goleman τεκμηριώνεται από ένα πλήθος ερευνών που αποδεικνύουν πόσο κοστίζει για άτομα και για επιχειρήσεις η απουσία συναισθηματικής νοημοσύνης αλλά και το αντίθετο, δηλαδή το πόσο ωφελούνται όταν λειτουργούν στη

βάση αυτή. Σε μία μελέτη στο πανεπιστήμιο του Μπέρκλεϊ, τη δεκαετία του 50, ογδόντα φοιτητές με διδακτορικό πέρασαν μια εξονυχιστική μελέτη που περιελάμβανε τεστ νοημοσύνης και προσωπικότητας καθώς και εκτενείς συνεντεύξεις με ψυχολόγους που τους αξιολόγησαν βάσει συγκεκριμένων χαρακτηριστικών, όπως η συναισθηματική ισοροπία και η ωριμότητα, η ακεραιότητα και η αποτελεσματικότητα στις διαπροσωπικές σχέσεις. Σαράντα χρόνια αργότερα, όταν ήταν περίπου εβδομήντα χρονών, η μελέτη επαναλήφθηκε και αξιολογήθηκε η καριέρα τους με βάση το βιογραφικό τους. Το αποτέλεσμα: οι ικανότητες της συναισθηματικής νοημοσύνης ήταν περίπου τέσσερις φορές πιο σημαντικές από το ΔΝ για την επαγγελματική επιτυχία και το κύρος, ακόμη και γι' αυτούς τους δεξιότητες (ό.π. σελ. 78).

Από την άλλη πλευρά, μία εταιρεία είναι ένας οργανισμός που έχει συγκεκριμένη διάρκεια ζωής και μόνο οι πιο ικανές έχουν πιθανότητες να επιζήσουν. Οι έρευνες δείχνουν ότι αν μία εταιρεία έχει ικανότητες που απορρέουν από την αυτοεπίγνωση, την αυτορύθμιση, τα κίνητρα, την ενσυναίσθηση, τις δεξιότητες ηγεσίας και την ανοιχτή επικοινωνία, θα αποδειχτεί πιο ανθεκτική απέναντι σε αυτά που μπορεί να φέρει το μέλλον και επομένως έχει μεγαλύτερες πιθανότητες να επιβιώσει στις δυσκολίες και τις αντιξοότητες.

Σήμερα, σε πολλά σχολεία της Αμερικής, εφαρμόζονται προγράμματα πρόληψης με στόχο την προαγωγή της ψυχικής υγείας και τη βελτίωση της συναισθηματικής νοημοσύνης, όπως το πρόγραμμα της Επιστήμης του εαυτού μας, το πρόγραμμα ανάπτυξης του παιδιού, το πρόγραμμα κοινωνικής ανάπτυξης του Σηάτλ, το πρόγραμμα Προώθησης Κοινωνικής Δεξιότητας, το πρόγραμμα Δημιουργικής Λύσης των Διαφωνιών και άλλα (Goleman, 1997, σελίδες 410-419).

Αξίζει, στο σημείο αυτό, να κάνουμε μία αναφορά στα επιτεύγματα των νευροεπιστημών καθώς ο Goleman βάσισε τη θεωρία του σε αυτά. Πράγματι, ο ρόλος της επίγνωσης των συναισθημάτων στη λήψη αποφάσεων έχει γίνει σαφέστερος από τα συγχευόμενα ευρήματα του Damagio (1994) αλλά και άλλων. Ο Ελιοτ, πελάτης του Damagio, υποβλήθηκε σε χειρουργική επέμβαση για να του αφαιρεθεί ένας όγκος που αναπτυσσόταν ακριβώς πίσω από το μέτωπό του. Το αποτέλεσμα ήταν μία δραματική αλλαγή της προσωπικότητάς του. Τώρα πλέον δεν μπορούσε να σταθεί σε καμία δουλειά, ενώ πριν την εγχείρηση ήταν ένας πετυχημένος νομικός σύμβουλος εταιρειών. Η γυναίκα του τον εγκατέλειψε και ο ίδιος, έχοντας σπαταλήσει τις οικονομίες του σε άσκοπες επενδύσεις, είχε καταντήσει να ζει στο δωμάτιο υπηρεσίας στο σπίτι του αδελφού του. Ο Damagio, υποβάλλοντας τον σε πλήθος τεστ και εξετάσεις, ξαφνιάστηκε από ένα στοιχείο που έλειπε από το νοητικό ρεπερτόριο του Ελιοτ. Παρόλο που δεν υπήρχε κανένα πρόβλημα με τη λογική του, τη μνήμη, την προσοχή ή οποιαδήποτε άλλη γνωστική ικανότητα, ο Έλιοτ είχε ουσιαστικά ξεχάσει τα συναισθήματά του σχετικά με ότι είχε συμβεί. Η προσωπική του τραγωδία δεν του προκαλούσε ίχνος πόνου. Ήταν σε θέση να αφηγηθεί τα τραγικότερα γεγονότα της ζωής του με απόλυτη απάθεια, σαν να ήταν ένας παρατηρητής των απωλειών και των αποτυχιών του παρελθόντος του, χωρίς ίχνος τύφης ή θλίψης, απόγνωσης ή θυμού για τις αδικίες της ζωής. Η σκέψη του Ελιοτ είχε γίνει σκέψη ηλεκτρονικού υπολογιστή, ικανή να κάνει κάθε αναγκαίο υπολογισμό για τη λήψη μιας απόφασης, αλλά ανίκανη να προσδώσει συναισθηματική αξία σε κάθε διαφορετική δυνατότητα και λύση. Κάθε δυνατότητα ήταν γι' αυτόν συναισθηματικά ουδέτερη. Έχοντας ελάχιστη επίγνωση των ιδίων των συναισθημάτων ο Έλιοτ έκανε λανθασμένους συλλογισμούς και δεν είχε καν προτιμήσεις (Goleman, 1997, σελ. 91-92).

Τα ευρήματα του Damagio δείχνουν ότι, ενώ τα έντονα συναισθήματα μπορούν να βλάψουν τη διεργασία του συλλογισμού, η έλλειψη επίγνωσης του συναισθήματος μπορεί να αποβεί καταστροφική, ιδιαίτερα όταν πρέπει να σταθμιστούν αποφάσεις από τις οποίες εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό η ζωή μας: ποια καριέρα θα ακολουθήσουμε, αν θα παραμείνουμε σε μια σίγουρη δουλειά ή θα την αλλάξουμε για μια που είναι περισσότερο ενδιαφέρουσα αλλά και πιο επισφαλής, με ποιον να βγούμε ή ποιον να παντρευτούμε. Άνθρωποι που νιώθουν πιο σίγουροι με τα συναισθήματά τους διευθύνουν καλύτερα τη ζωή τους και αποκτούν μια πιο προσγειωμένη αίσθηση και επίγνωση των αποφάσεων που παίρνουν για τον εαυτό τους, από το ποιον θα διαλέξουν για σύντροφο μέχρι το ποιο επάγγελμα θα ασκήσουν. Τα διαισθητικά σήματα που μας καθοδηγούν σ' αυτές τις στιγμές εμφανίζονται με τη μορφή ταχυμετρικών διεγερτικών κυμάτων, προερχόμενων από το εσωτερικό του οργανισμού μας, σήματα που ο Damagio αποκαλεί ενδόμυχα συναισθήματα. Πολύ συχνά αυτά τα ενδόμυχα συναισθήματα μας αποτρέπουν από κάποια επιλογή που η εμπειρία μας προειδοποιεί ότι είναι επικίνδυνη. Με λίγα λόγια, το κλειδί για μια πιο σταθερή βάση λήψης αποφάσεων είναι η εναρμόνιση με τα συναισθήματά μας.

Η θεωρία της συναισθηματικής νοημοσύνης έχει επηρεάσει καθοριστικά τις επιστήμες της ψυχολογίας και της παιδαγωγικής και την τελευταία δεκαετία έχουν σχεδιαστεί και εφαρμοστεί πολλά προγράμματα ανάπτυξης και βελτίωσής της, σε σχολεία πολλών εκπαιδευτικών συστημάτων. Επιπλέον, τονίζεται έντονα η ανάγκη εμείς οι γονείς να διαπαιδαγωγούμε τα παιδιά μας λειτουργώντας ως **συναισθηματικοί μέντορες**, βοηθώντας τα να αναπτύξουν τόσο την προσωπική όσο και την κοινωνική τους ικανότητα (Gottman, 2000).

Σύμφωνα με το Φλουρή (2001) η συναισθηματική νοημοσύνη φαίνεται να αντιστοιχεί στην ενδοπροσωπική και διαπροσωπική νοημοσύνη που ορίζει η θεωρία του Gardner (1983). Αλλά στη θεωρία αυτή θα αναφερθούμε αναλυτικότερα σε ένα επόμενο άρθρο μας.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Damasio, A. (1994). *Descartes' Error*. New York: Quill, Harper Collins Publishers.

Gardner, H. (1983). *Frames of Mind*. New York: Basic Books.

Goleman, Daniel, (1997). *Η συναισθηματική νοημοσύνη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα (Β' έκδοση).

Goleman, Daniel, (2000). *Η συναισθηματική νοημοσύνη στο χώρο της εργασίας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα (θ' έκδοση).

Gottman, John, (2000). *Η συναισθηματική νοημοσύνη των παιδιών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Robert W. Levenson & Anna M. Ruef. (1997). *Psychological Aspects of Emotional Knowledge and Rapport*, στο *Empathic Accuracy* του William Ickles, New York: Guilford Press.

Rosen, S., Paul. C., (1997). *Career Renewal: Tools for Scientists and Technical Professionals*. New York: Academic Press.

Φλουρή, Γ. (2001). Από το δείκτη νοημοσύνης στη νοημοσύνη της επιτυχίας στο χώρο της εργασίας. Στο *Πρακτικά Α' Διεθνούς Συνεδρίου του Ε.Κ.Ε.Π.*, σελ. 292-304. Αθήνα: Ε.Κ.Ε.Π.

Η Α. Κ. είναι εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, δασκάλα στην τάξη ένταξης του 42ου Δημοτικού Σχολείου Περιστερίου, φοιτήτρια επί πτυχίω στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός» του ΦΠΨ, μέλος του Συλλόγου Δασκάλων και Νηπιαγωγών Περιστερίου «Ελλη Αλεξίου».

Ημερίδα: «Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση»

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε η ημερίδα που διοργάνωσε την Τετάρτη 13 Απριλίου ο Σύλλογος Εκπαιδευτικών Π.Ε. Περιστερίου "ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ" με θέμα: "Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση".

Η εκδήλωση ξεκίνησε με το χαιρετισμό του κ. Θωμά Μπάκα, Σχολικού συμβούλου - Επιστημονικού και Παιδαγωγικού υπεύθυνου Σχ. Συμβούλων Περιφέρειας Αττικής, ο οποίος συνεχάρηκε τους διοργανωτές για την πραγματοποίηση και το θέμα της ημερίδας.

"Θεωρώ πολύ σημαντική αυτή την ενασχόληση των εκπαιδευτικών, διότι κάποτε πρέπει να πάψει η αντίληψη πως οι εκπαιδευτικοί ενδιαφέρονται μόνο για τα εργασιακά και τα οικονομικά τους ζητήματα και δεν ενδιαφέρονται για την αναβάθμιση της Παιδείας" τόνισε στην αρχή της ομιλίας του.

Αναφέρθηκε στο ιδιαίτερο θέμα για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την εκπαίδευση το οποίο είναι πολύ σημαντικό για την εύρυθμη λειτουργία της εκπαίδευσης.

"Υπάρχουν πολλές αδυναμίες και ελλείψεις", τόνισε, "πιστεύω όμως πως με την επισημάνση των προβλημάτων θα δοθεί η δυνατότητα να λυθούν πολλά απ' αυτά και να λειτουργήσουν καλύτερα τα σχολεία μας", θα συμβάλλουμε όλοι μαζί στην αναβάθμιση της Παιδείας μας".

Ακολούθησε χαιρετισμός του **Διευθυντή Εκπαίδευσης Γ' Αθήνας κ. Δημήτρη Δαλαμάγκα.**

Αναφέρθηκε στο σπουδαίο θεσμικό ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Εκπαίδευση σχετικά με την υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων, που είναι "κομβικό σημείο μεταξύ τους", όπως είπε χαρακτηριστικά. "Ως Διευθυντής Εκπαίδευσης σε 8 δήμους και ως δημοτικός σύμβουλος του Δήμου Ιλίου μπορώ να πω πως ο ρόλος της Τ.Α. είναι ιδιαίτερα σημαντικός και σε πολλές περιπτώσεις καταλυτικός".

Σε άλλο σημείο είπε: "Η εκπαίδευση είναι ο καθρέφτης της τοπικής κοινωνίας όταν αυτή θέτει ως πρωταρχικό στόχο την μόρφωση των παιδιών της. Η τοπική κοινωνία δια των φορέων που την εκπροσωπούν μπορεί, απαλλαγμένη από ιδεολογικές αγκυλώσεις και συσπειρώσεις στον κοινό στόχο που είναι η, όσο το δυνατό, ποιοτικότερη παροχή εκπαίδευσης στα παιδιά της να δημιουργήσει προϋποθέσεις θεαματικής προόδου. Ακόμα και με υπέρβαση των δυνατοτήτων της, η Τ.Α. μπορεί να συμβάλει ώστε να γίνει η εκπαιδευτική διαδικασία όραμα, πράξη και κτήμα της κοινωνίας".

Η κ. Στέλλα Γερασιμάτου, Πρόεδρος του Σωματείου Εργαζομένων στην Καθαριότητα Δημοτικών Σχολείων Αττικής, κατά το χαιρετισμό της τόνισε τους σημαντικούς στόχους της ημερίδας "η οποία θα βγάλει βάσεις για σωστή πορεία Παιδείας και Τοπικής Αυτοδιοίκησης", όπως είπε.

Στη συνέχεια αναφέρθηκε στα μείζονα ζητήματα που αφορούν την εργασία τους: δύσκολες συνθήκες εργασίας, χαμηλός μισθός, εργασιακή αβεβαιότητα λόγω της μη μετατροπής των συμβάσεων εργασίας σε συμβάσεις αορίστου χρόνου, καθώς και στις σχέσεις, "άλλοτε καλές κι άλλοτε κακές" που αναπτύσσονται με τους εκπαιδευτικούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

"Η σχέση Παιδείας και Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα έπρεπε να έχει άλλη μορφή απ' αυτή που έχει" είπε.

Πρέπει να είναι μια τέτοια σχέση που θα παράγει έργο με κοινωνικά, οικονομικά και πολιτιστικά οφέλη.

Κοινοί αγώνες όλων θα δημιουργήσουν τις συνθήκες για μια ανοδική πορεία Παιδείας και Τοπ. Αυτοδιοίκησης.

Η πολιτεία θα πρέπει να εξασφαλίσει τις απαιτούμενες συνθήκες και να χορηγήσει τους απαραίτητους πόρους που θα κάνουν καλύτερες τις σχέσεις Παιδείας και Τοπ. Αυτοδιοίκησης, κατέληξε η κ. Γερασιμάτου.

Η Ημερίδα ξεκίνησε με την ομιλία του **Προέδρου του Συλλόγου κ. Κ. Παπλωματά: "Τι να 'ναι αλήθεια η μόρφωση; Δεν ξέρω η μόρφωση τι είναι. Ξέρω την τιμή της μονάχα."**

(Μπ. Μπρεχτ)

Πέρασαν αρκετά χρόνια από το 1994, όταν σε κοινό ανακοινωθέν των τότε Υπουργών Παιδείας Γ. Παπανδρέου και Εσωτερικών Γ. Σκανδαλίδη παρουσιάστηκε η πρόθεση της κυβέρνησης για μεταβίβαση στους Οργανισμούς Το-

πικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) κρατικών αρμοδιοτήτων που αφορούν την εκπαίδευση. Η κατεύθυνση αυτή υλοποιείται σταδιακά και σ' αυτή τη διαδικασία δημιουργούνται μηχανισμοί αυστηρού κρατικού ελέγχου (Π.Δ. 51/87, Ν. 2503/97, 2647/98 για καθορισμό, συγκρότηση και αρμοδιότητες Περιφερειακής Διοίκησης του κράτους και σχετικό πρόγραμμα "Πολιτεία" για τη συνολική αναδιάρθρωση της Δημόσιας Διοίκησης - Ν. 2880/2001). Ένα μεγάλο μέρος του σχεδίου έχει πια αποκαλυφθεί. Το κράτος επιδιώκεται να γίνει πιο αποτελεσματικό στον κεντρικό σχεδιασμό και τον έλεγχο του ταξικού

λείων, η αρμοδιότητα για τα αθλητικά κέντρα και τα γυμναστήρια, για τα κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών, καθώς και η ευθύνη για τους κρατικούς βρεφονηπιακούς σταθμούς.

Όλα αυτά χωρίς να μεταφέρονται οι αναγκαίοι πόροι, έτσι που να οδηγούν την Τ.Α. στην υπερφορολόγηση των δημοτών, στην αναζήτηση χορηγιών, στην καταλήστευση των γονιών σύμφωνα με τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές. Ουσιαστικά οι δημοτικοί άρχοντες αντιμετωπίζουν το δίλημμα:

- Να διαχειριστούν τα προβλήματα στο "εκ-

πυρίνα της εκπαιδευτικής πολιτικής αναθέτοντας στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (ΤΑ) όλες τις διαχειριστικές λειτουργίες. Αρχικά "παράχωρε" την ευθύνη της εξασφάλισης των υποδομών και των προϋποθέσεων λειτουργίας όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, ξεκινώντας από χαμηλά, από την προσκομική αγωγή και το Δημοτικό, έως και το Πανεπιστήμιο. Μετά την αποκέντρωση των Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων και σε πλήρη εφαρμογή σχετικών διατάξεων (Ν. 2218/94, Ν. 2240/94 και Π.Δ. 30/1996) οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις έχουν την αρμοδιότητα για την επιλογή και απόκτηση οικοπεδικών εκτάσεων, τον προγραμματισμό, τη μελέτη, την κατασκευή και την επίβλεψη των έργων σχολικής στέγης, μαζί με μια σειρά άλλες αρμοδιότητες, όπως είναι η μεταφορά των μαθητών κ.λπ. Οι ΟΤΑ γενικότερα έχουν την ευθύνη για την επισκευή και συντήρηση των διδακτηρίων της περιφέρειας τους και την κατανομή των λειτουργικών δαπανών τους. Από τις απαντήσεις του ΥΠΕΠΘ στα αιτήματα γύρω από τη σχολική στέγη προκύπτει ότι η Κυβέρνηση στο όνομα της αποκέντρωσης αποποιείται την κρατική υποχρέωση για την εξασφάλιση των απαραίτητων πόρων και τη μεταθέτει στην Τ.Α. Χαρακτηριστικός ήταν ο τρόπος που μεταφέρθηκαν στην πρωτοβάθμια Τ.Α. (Ν. 2880/2001) οι αρμοδιότητες για τους κρατικούς βρεφονηπιακούς σταθμούς, τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης παιδιών, Αθλητικά κέντρα και γυμναστήρια, Κέντρα Απασχόλησης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, ενώ παράλληλα σχεδιάζεται η επαναφορά στις Νομαρχίες αρμοδιοτήτων που αφαιρέθηκαν με δικαστικές αποφάσεις κι αφορούν την ίδρυση - κατάργηση - συγχώνευση κ.λπ. των σχολικών μονάδων. Κεντρική ιδέα της κυβερνητικής πολιτικής είναι η ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της Τ.Α. για την εξασφάλιση "ιδίων πόρων", η σύνδεση των κρατικών πόρων της Τ.Α. με τα έσοδά της και ο επαναπροσδιορισμός των τοπικών εσόδων (φόροι, τέλη, δικαιώματα). Οι τοπικοί εκπαιδευτικοί της ίδιας πολιτικής με τη σειρά τους επικαλούμενοι την οικονομική δυσπραγία των δήμων -για την οποία δεν είναι καθόλου άμοιροι ευθυνών- επιβάλλουν νέα χαράτσια, εισάγουν στα σχολεία "με το αζημίωτο" τους χορηγούς, προετοιμάζουν την "επιχειρηματική" λειτουργία τους, απαιτούν δίδακτρα.

Στο όνομα της αποκέντρωσης το κράτος μεταφέρει συνεχώς αρμοδιότητες δικές του σε κατώτερα διοικητικά όργανα, τις Περιφέρειες, τους Νομούς, τους Δήμους.

Στους Δήμους έχουν μεταβιβαστεί ήδη η ευθύνη για την επισκευή και συντήρηση των scho-

λογιστικά" πνεύμα του φοροεισπράκτορα, που αναζητεί τρόπους να φορτώσει το κόστος για όλες τις λειτουργίες (σχολεία, πολιτιστικά και αθλητικά κέντρα, βρεφονηπιακοί σταθμοί, αξιοποίηση ελεύθερων χώρων κ.λπ.) στους δημότες ή

- Εκτός από τη διαφανή έντιμη διαχείριση των οικονομικών του Δήμου να αναζητήσουν και να διεκδικήσουν μαζί με τους δημότες λύσεις, που θα αναγκάζουν το κράτος να παίρνει τις ευθύνες του για τις κοινωνικές λειτουργίες.

Σ' αυτό το δίλημμα οι περισσότεροι δυστυχώς σήμερα ακολουθούν τον πρώτο δρόμο. Η κατάργηση της επετηρίδας (του ενιαίου τρόπου διορισμού των εκπαιδευτικών με αντικειμενικό προσαπαιτούμενο την επιστημονική επάρκεια που αντιπροσωπεύει το πανεπιστημιακό πτυχίο) δεν σήμαινε μόνο ανατροπή των εργασιακών σχέσεων των εκπαιδευτικών, αλλά ήταν η αρχή της διαφοροποίησης και του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου. Αν δεν ατισταθούμε, ίσως δεν είναι μακριά ο καιρός που ο εκπαιδευτικός θα προσλαμβάνεται και θα απολύεται σε επίπεδο Νομαρχίας, Δήμου ή σχολικής μονάδας. Ήδη κάτι τέτοιο συμβαίνει με τα προγράμματα Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης, ενώ τα Σχολεία Διευρυμένου Ωραρίου φέρνουν σταδιακά το χάος στις προσλήψεις κάνοντας πράξη και το διαχωρισμό της εκπαίδευσης σε 2 ζώνες, την υποχρεωτική και την "ευέλκην". Η κυβέρνηση επιθυμεί έτσι να προχωρήσει με τη συνευθύνη φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην κατάργηση της κοινωνικής υποχρέωσης για ενιαία παροχή κάτω από όμοιες συνθήκες της ίδιας Δημόσιας εκπαίδευσης και να κατηγοριοποιήσει τις σχολικές μονάδες ανάλογα με τη δυνατότητα της οικογένειας ή της τοπικής κοινωνίας να πληρώνει το δάσκαλο και να εξασφαλίζει την απαραίτητη σχολική υποδομή. Γι' αυτό σε πολλά Δημοτικά σχολεία διευρύνεται ο χρόνος λειτουργίας, αλλά όχι και το κοινό σχολικό πρόγραμμα που προορίζεται για όλα τα παιδιά.

Από εκεί και πέρα κι όσο ανεβαίνουμε τις τάξεις το σχολείο καταπνέει ένα εργαλείο ταξικής επιλογής των λίγων που θα συνεχίσουν προς τα ΑΕΙ και ξεκαθαρίζει ο σκοπός του: οι "επιδόσεις" που θα κρίνουν αυτήν την επιλογή. Δεν είναι τυχαίο που αυτό το τελευταίο είναι και το καθοριστικό κριτήριο της "ποιότητας" του σχολείου σύμφωνα με την εξαγγελόμενη αξιολόγηση των σχολικών μονάδων, που η διεθνής πείρα αποδεικνύει πως χρησιμοποιείται για τη νομιμοποίηση της κοινωνικής - μορφωτικής ανισότητας.

Το πρόβλημα βέβαια δεν είναι η διευρύνηση του χρόνου λειτουργίας ούτε η αποσπασματική αντιμετώπιση των μαθητικών δυσκολιών, το ατομικό κυνήγι των επιδόσεων και των επιτυχιών. Είναι επιτέλους ο αναπροσανατολισμός της σχολικής εργασίας σε μια νέα διαπαιδαγωγική κατεύθυνση σφαιρικά διαμορφωμένων και κοινωνικά καλλιεργημένων προσωπικοτήτων. Η βασική κατευθυντήρια γραμμή πρέπει να είναι το πως θα μπορέσουμε να σχεδιάσουμε και να λειτουργήσουμε ένα σχολείο που όχι μόνο θα συμπυκνώνει στα πλαίσια λειτουργίας του ωραρίου του τη διανοητική καλλιέργεια με την αφομοίωση των γνώσεων, αλλά προπαντός θα εκμεταλλεύεται όλες τις δυνατότητες για την ανάπτυξη της κοινωνικότητας του παιδιού, την καλλιέργεια του ψυχισμού του, το δυνάμωμα της αυτοσυνειδήσής του, τη δημιουργία κριτικής σκέψης και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης του στις δυνάμεις του, μαζί και στη δύναμη του λογικού του. Το μάθημα - παιχνίδι και η χαρά της δημιουργίας ενσωματώνονται μέσα στις δραστηριότητες του σχολείου της ολοκληρωμένης διαπαιδαγωγικής εργασίας, ώστε όλες αυτές οι δραστηριότητες που μπορεί να αναπτύξει ένα παιδί να μη λειτουργούν σα συμπληρώματα. Μας είναι, ειλικρινά, αδιανόητες οι λεγόμενες δημιουργικές δραστηριότητες σαν τσόντα στο σχολείο. Είναι η έκφραση της χρεοκοπίας του σχολείου, γιατί σχολείο που δεν είναι δημιουργικό είναι εκ προοιμίου χρεοκοπημένο. Αυτό δε σημαίνει ότι πρέπει ν' απορριψούμε τις δραστηριότητες αυτές, αλλά να τις εντάξουμε οργανικά για όλους τους μαθητές στη συνολική λειτουργία και το πρόγραμμα του σχολείου. Η Αισθητική και Φυσική αγωγή, για παράδειγμα, αποτελούν βασικές δραστηριότητες παράλληλες και ενσωματωμένες στην όλη σχολική δραστηριότητα.

Το Μάιο του 2004 ο Σύλλογός μας και η Ένωση Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων του Δήμου Περιστερίου σε κοινή ανακοίνωση - κάλεσμα σε κινητοποίηση στο ΚΥΒΕ διαπιστώσαμε:

Εκπαιδευτικοί, μαθητές και γονείς συνεχίζουν να βρίσκονται αντιμέτωποι με σοβαρά προβλήματα, που δυσκολεύουν τη λειτουργία του σχολείου και βάζουν φραγμούς στη γνώση και στη μόρφωση των παιδιών των λαϊκών στρωμάτων του Περιστερίου.

Οι στεγαστικές συνθήκες των σχολείων μας σε αρκετές περιπτώσεις είναι απαράδεκτες. Έχουμε σχολεία που μετρούν πέντε πλέον χρόνια στις πρόχειρες λυόμενες κατασκευές, που "κατ' ευφημιισμόν" λέγονται αίθουσες διδασκαλίας με σίγουρη την προοπτική να συνεχίσουν στις ίδιες συνθήκες και την επόμενη χρονιά. Έχουμε σχολεία που στεγάζονται σε άθλια μισθωμένα κτήρια. Δεν έχουμε αρκετά Νηπιαγωγεία που να καλύπτουν τις ανάγκες της δίχρονης προσχολικής αγωγής. Όλα τα σχολεία έχουν ελλείψεις σε εργαστήρια, βιβλιοθήκες, γυμναστήρια, βοηθητικούς χώρους, γραφεία, αποθήκες κ.λπ. Λείπουν ακόμη αίθουσες διδασκαλίας και υποδομή για την εξυπηρέτηση του ολοήμερου σχολείου (χώροι σίτισης, ανάπαυσης, δημιουργικών δραστηριοτήτων κ.λπ.).

Ο εξοπλισμός των σχολείων μας μοιάζει πολυτέλεια και σε πολλές περιπτώσεις είναι οι γονείς αυτοί που καλούνται να βάλουν το χέρι στην τσέπη για να ικανοποιηθούν στοιχειώδεις ανάγκες.

Η κρατική επιχορήγηση που δίνεται για τις λειτουργικές ανάγκες των σχολείων είναι σε απαράδεκτα χαμηλά επίπεδα και σε πολλές περιπτώσεις δεν επαρκεί ούτε για τις πάγιες ανελαστικές δαπάνες (λογαριασμοί ΔΕΚΟ, αμοιβή καθαριστριάς, ΙΚΑ κ.λπ.).

Ως εκπαιδευτικοί φορείς έχουμε αναδείξει τα προβλήματα των σχολείων της πόλης μας έχουμε προκαλέσει συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου και αποφάσεις που αναγνωρίζουν τα προβλήματα και διεκδικούν λύσεις. Δυστυχώς όμως η Δημοτική Αρχή έμεινε μόνο στα λόγια και καμιά ενέργεια δεν έκανε να υλοποιήσει τις αποφάσεις που το Δημοτικό Συμβούλιο ψήφισε.

Είναι αλήθεια ότι τα προβλήματα έχουν τις αιτίες τους στην πολιτική που εφαρμόζεται. Χαρακτηρίζουμε την πολιτική αυτή αντικειμενική επειδή δε στοχεύει στη γενική μόρφωση των παιδιών του λαού αλλά στην ξεροί επαγγελματική κατάρτιση των νέων. Στην καλύτε-

Ημερίδα: «Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση»

(συνέχεια από τη σελ. 5)

ρη περίπτωση ο νέος θα βολοδέρνει μεταξύ κατάρτισης, απασχολησιμότητας, ανεργίας, επανακατάρτισης όμηρος των μηχανισμών εξουσίας και εργαζόμενος με καταργημένα δικαιώματα. Η προοπτική αυτή πηγάζει από τις επιλογές της ΕΕ και προβάλλεται σαν νομοτέλεια για τους εργαζόμενους και για το μέλλον των εργασιακών τους σχέσεων. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο η γνώση και η μόρφωση αντιμετωπίζονται σαν εμπόρευμα και η λαϊκή οικογένεια βλέπει τον προϋπολογισμό της να καταλυσθεί από τις εκπαιδευτικές "ανάγκες" των παιδιών της. Τα παιδιά των λαϊκών στρωμάτων είναι τα πρώτα θύματα αυτής της αντιεκπαιδευτικής πολιτικής. Αναγκάζονται να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο, χωρίς να ολοκληρώσουν τη μορφωτική τους υποδομή και σπρώχνονται στα διάφορα κέντρα "κατάρτισης", για να γίνουν φτηνή και "ευέλικτη" εργατική δύναμη στην υπηρεσία του κέρδους.

Η Τ.Α. ως λαϊκός θεσμός οφείλει να αναδείξει τις ανάγκες του λαού και να συμβάλει στην οργάνωση της πάλης του για άλλη φιλολαϊκή πολιτική. Αντί γι' αυτό όμως ο Δήμος λειτουργεί σαν το μακρύ χέρι της κυβέρνησης σε βάρος των εργαζόμενων. Αποδέχεται τις αρμοδιότητες που της παραχωρούνται χωρίς να διεκδικήσει και να πάρει από το κράτος και τους ανάλογους πόρους. Έτσι η συντήρηση των σχολικών κτηρίων και άλλες αρμοδιότητες του Δήμου που έχουν να κάνουν με το σχολείο φορτώνουν το κόστος με τον ένα ή τον άλλο τρόπο στις πλάτες της λαϊκής οικογένειας.

Τα διάφορα προγράμματα όπως εφαρμόζονται σήμερα στα σχολεία, όπως ολοήμερο, ευέλικτη ζώνη κ.λπ. εντάδουν με την πορεία αποδιάθρωσης και ελαστικοποίησης των εργασιακών σχέσεων στην κοινωνία αλλά και υπονομεύουν το ίδιο το δημόσιο δωρεάν σχολείο. Διασπούν τον ενιαίο χαρακτήρα των προγραμμάτων, δεν απευθύνονται στο σύνολο των μαθητών, χρηματοδοτούνται προσωρινά από πηγές που έχουν ημερομηνία λήξης και σύντομα θα βρεθούν τα σχολεία στην ανάγκη να αναζητήσουν χρηματοδότηση είτε από τους γονείς, είτε από τους Δήμους, δηλαδή πάλι από τους γονείς, είτε από χορηγούς (ιδιωτικές εμπορικές επιχειρήσεις), οι οποίοι θα παρεμβαίνουν βεβαίως και στο περιεχόμενο των σπουδών, ξηλώνοντας έτσι το δημόσιο σύστημα παιδείας σε βάρος κατ' αρχήν των παιδιών των ασθενέστερων τάξεων αλλά και της κοινωνίας αφού η μόρφωση και η διαπαιδαγώγηση των νέων θα βρίσκεται στα χέρια των οικονομικών ταξικών συμφερόντων της ολιγαρχίας του πλούτου.

Ένα πρώτο δείγμα αποδιάθρωσης του σχολείου είναι οι εργασιακές μορφές και σχέσεις που αναπτύσσονται σήμερα στο δημόσιο σχολείο. Στο σχολείο απασχολούνται πλέον ωρομίσθιοι εκπαιδευτικοί με άθλιες συμβάσεις δύο μέχρι δώδεκα ωρών. Εκπαιδευτικοί που εργάζονται μέχρι και σε έξι σχολεία από ελάχιστες ώρες στο καθένα. Είναι φανερό ότι το πρόβλημα δεν περιορίζεται στο επίπεδο της αμοιβής και στην εργασιακή σχέση του ωρομίσθιου εκπαιδευτικού αλλά έχει φανερές αρνητικές συνέπειες στο ίδιο το εκπαιδευτικό έργο. Η μόνιμη, σταθερή και πλήρης απασχόληση του εκπαιδευτικού είναι προϋπόθεση για να μπορεί να σχεδιάσει, να οργανώσει και να αναπτύξει τη δουλειά του σε όφελος των παιδιών.

Η παιδεία είναι παλλαϊκό αίτημα. Αφορά όλο το λαό του Περιστερίου, γονείς, εκπαιδευτικούς, μαθητές, συνδικάτα, πολιτιστικούς συλλόγους, όλους τους μαζικούς φορείς της πόλης τους οποίους καλούμε να δυναμώσουν τον αγώνα για:

Δίχρονη προσχολική αγωγή, ενιαίο, δωδεκάχρονο, δημόσιο, υποχρεωτικό και δωρεάν σχολείο ουσιαστικής μόρφωσης, χωρίς φραγμούς και διακρίσεις. Αυτό το σχολείο που θα προσφέρει σε όλα τα παιδιά την απαραίτητη για τη ζωή γνώση και μόρφωση. Το σχολείο που θα βασίζεται σε σύγχρονο πρόγραμμα και θα κάνει τους νέους ικανούς να αναζητούν την επιστημονική αλήθεια, να κατανοούν τους νόμους της φύσης, να αντιλαμβάνονται τους νόμους της κοινωνικής εξέλιξης. Το σχολείο που θα δώσει την ευκαιρία στους νέους να έρθουν σε επαφή με τον πολιτισμό όχι μόνο σαν παρατηρητές αλλά και σαν συμμετοχικοί και δημιουργοί. Το σχολείο που θα καλλιεργεί

στους μαθητές αξίες για την ειρήνη, τον αλληλοσεβασμό και την αλληλεγγύη των λαών, την αισιοδοξία ότι με τη συλλογική δράση μπορούν να αλλάξουν τη ζωή και να οικοδομήσουν μια δίκαιη κοινωνία.

Στην πορεία οικοδόμησης του σύγχρονου σχολείου διεκδικούμε:

- την ανάπτυξη επαρκούς υλικοτεχνικής υποδομής (κτήρια και εξοπλισμός, εργαστήρια, βιβλιοθήκες, αθλητική υποδομή, βοηθητικοί χώροι κ.λπ.) στα σχολεία

- την ανάπτυξη από το Δήμο πλήρους μηχανισμού τεχνικής στήριξης και συντήρησης των διδασκτριών

- την αύξηση της επιχορήγησης των σχολικών επιτροπών σε ύψος που να καλύπτει τις ανάγκες των σχολείων

- την αύξηση των δαπανών για την παιδεία στο 15% του κρατικού προϋπολογισμού

- τη στελέχωση των σχολείων με το απαραίτητο επιστημονικό προσωπικό (εκπαιδευτικοί, ψυχολόγοι, κοινων. λειτουργοί κ.λπ.)

- το διορισμό στα σχολεία μόνιμου βοηθητικού προσωπικού (καθαρίστριες, φύλακες κ.λπ.).

Η οικοδόμηση μιας παιδείας δημόσιας, δωρεάν θα είναι αποτέλεσμα επίμονων, σκληρών αγώνων των μαζικών φορέων του λαού μέσα από τη συγκρότηση αγωνιστικού μετώπου για την Παιδεία. Ο αγώνας για την Παιδεία είναι άμεσα συνδεδασμένος με τον αγώνα για συνολικότερες αλλαγές στην οικονομία και στην κοινωνία σε όφελος του λαού. Σ' αυτό τον αγώνα δηλώνουμε όλοι τη δική μας πρωτοπόρο συμμετοχή.

Καλούμε το Δημοτικό Συμβούλιο και τη Διοίκηση του Δήμου Περιστερίου να πάρει θέση στο μεγάλο πρόβλημα που απασχολεί το λαό της πόλης μας. Να τοποθετηθεί καθαρά, χωρίς υπεκφυγές, ότι με ευκολόγια αλλά με πραγματικό ενδιαφέρον.

- Να απορρίψει την κυβερνητική και κάθε άλλη πολιτική που φορτώνει τα βάρη της Εκπαίδευσης στις πλάτες του λαού είτε άμεσα είτε μέσω της φορομνηστικής πολιτικής των Δήμων.

- Να απαιτήσει από την κεντρική εξουσία όλα τα κονδύλια, που είναι απαραίτητα για την υποστήριξη των σχολείων της πόλης μας.

- Να συμπαραταχτεί με τους φορείς και το λαό του Περιστερίου στον αγώνα για την οικοδόμηση του λαϊκού σχολείου, όπως το περιγράψαμε παραπάνω, στην πόλη μας.

Ενώ το κράτος αρνείται συνειδητά την υποχρέωσή του απέναντι στα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες (ΑμΕΑ), η κοινωνία μας -εκτός από τους άμεσα πληττόμενους- είναι σίγουρο πως έχει πλήρη άγνοια για τα ζητήματα της Ειδικής Αγωγής. Τα τελευταία είκοσι - είκοσι πέντε χρόνια έγιναν κάποια βήματα, που δε διασφάλισαν ίσες ευκαιρίες στα ΑμΕΑ και αποτελούν ένα δείγμα ελάχιστου ενδιαφέροντος από την Πολιτεία απέναντι σ' αυτούς που, χωρίς να ευθύνονται, εξακολουθούν να βρίσκονται στο περιθώριο της κοινωνίας μας.

Οι σχολικές μονάδες Ειδικής Αγωγής σήμερα απασχολούν παιδιά διαφορετικών περιπτώσεων μέσα σε κοινές τάξεις, χωρίς να παρέχεται σ' αυτά ουσιαστική στήριξη, αφού οι εκπαιδευτικοί μένουν αβοήθητοι από την Πολιτεία στο να προσφέρουν ολοκληρωμένα ειδική εκπαίδευση και αγωγή, η δε Πολιτεία δεν ενδιαφέρεται να βοηθήσει στην κατεύθυνση αυτή με ενημερώσεις, επιμορφώσεις, σωστή ταξινόμηση και μείωση αριθμού μαθητών ανά τμήμα' τα παραπάνω ισχύουν στο έπακρο για ορισμένες κατηγορίες που, χωρίς τις προϋποθέσεις για να λειτουργήσουν, εντάχθηκαν κακώς στα κοινά σχολεία. Η κατεύθυνση της συρρίκνωσης των ειδικών σχολείων και τάξεων κυριαρχούσε στο Νόμο 2817/2000 για την Ειδική Αγωγή, παρά τον ήδη ελάχιστο αριθμό των σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής, με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο αριθμός των παιδιών με αναπηρίες που δεν παρακολουθεί το σχολείο. Τα παιδιά αυτά αναγκάζονται να σπρώχνουν το χρόνο, στο δρόμο, στο σπίτι ή σε κάποιο ίδρυμα. Οι αιτίες γι' αυτό το θλιβερό φαινόμενο είναι πολλές και χρειάζεται πλήρης ενημέρωση της κοινής γνώμης από εκπαιδευτικούς - συνδικαλιστικούς φορείς και ολόπλευρη προσπάθεια για την κατανόηση και αντιμετώπισή του. Κάποια από αυτά τα παιδιά αναζητούν ελπίδες μελλοντικής επαγγελματικής αποκατάστασης σε Κέντρα Απασχόλησης, έναν ακόμη τρόπο που βρήκε η κρατική

αδιαφορία να μετατοπίζει το πρόβλημα προς την πλευρά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αλλά ακόμη και κρατικοί οργανισμοί, όπως είναι το Κέντρο Εκπαίδευσης Αποκατάστασης Τυφλών (ΚΕΑΤ) -που θα μπορούσε να ιδρύσει επαγγελματικές σχολές για επαρκή ανάπτυξη των ιδιαίτερων ικανοτήτων που αναπτύσσουν λόγω των προβλημάτων τους οι τυφλοί- περιρίζονται σε συντονιστικό - υποβοηθητικό ρόλο, με κύρια αποστολή να διοχετεύουν τα παιδιά σε ψευδοκατάρτισεις μέσα από διάφορα περιφερειακά προγράμματα (τύπου Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης) ανακύκλωσης της ανεργίας.

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκαν οι εισηγήσεις των:

κ. Κων/νου Λολίτσα, Προϊσταμένου Α' βαθμιας Εκπαίδευσης με θέμα "Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση" ο οποίος προσδιόρισε το ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο νοηματοδοτήθηκε όλο το οικοδόμημα της τοπικής αυτοδιοίκησης και στη συνέχεια στην πολιτική φιλοσοφία η οποία νοηματοδοτεί το θεσμό της Τ.Α.

"Η αντιπαλότητα κράτους και πολιτή, καθιστά την κοινωνική αυτοδιαχείριση της τοπικής κοινωνίας, στόχο υπερτερο κάθε άλλης πολιτικής επιδίωξης. Μέσα στην καταδυναστεία του ατομοκεντρικού δικαιώματος, το οποίο αναπόφευκτα συγκρούεται με άλλα δικαιώματα άλλων, η μοναδική δυνατότητα να παραχθούν πολιτικές προτάσεις κοινοτισμού και αυτοδιαχείρισης, περνάει μέσα από την παιδεία. Και περνάει, μέσα από εκεί, διότι μόνο έτσι μπορούν να ενσαρκωθούν σε εμπράγματη κοινωνική δυναμική. Μόνο μέσα από την παιδεία αίρεται η πολωτική αντίθεση ανάμεσα στον πολίτη και την πολιτεία, στον πολίτη και την πολιτική, στο άτομο και την κοινωνία. Με μια βασική και άνευ τούτης ουδέν προϋπόθεσης. Να καθιστά η παιδεία ιεραρχικά πρώτη την ανάγκη διάπλωσης ελεύθερης και κοινωνικά προσανατολισμένης προσωπικότητας και όχι την εγωκεντρική κατασφάλιση".

Τόνισε την έλλειψη χρηματοδότησης των δήμων, οι οποίοι αδυνατούν να καλύψουν πλήρως τις πραγματικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

"Σε κάποιες περιπτώσεις μόλις και καλύπτουν το 60% των πραγματικών εκπαιδευτικών αναγκών. Ομολογουμένως ευφύης η κίνηση της κεντρικής εξουσίας να εκχωρήσει αρμοδιότητες στους δήμους, χωρίς να χρειάζεται να πληρώνει και ν' απολογείται γι' αυτές. Όμως και είναι δική μου εκτίμηση αυτή, τα χρήματα για την παιδεία ποτέ δεν θα είναι αρκετά. Εκείνο που κάνει την διαφορά είναι η ιεράρχηση των αναγκών, το νόημα που αποδίδουμε στην έννοια τοπική κοινωνία και η θυσιαστική διάθεση προσφοράς. Με τα ίδια χρήματα λόγω χάρη, κάποιος δήμος βιάφου τα σχολεία κάθε χρόνο, είναι σε διαρκή εγρήγορση και ευαισθησία για ότι αφορά ποιότητα εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και άλλοι απλώς διεκπεραιώνουν υποθέσεις και μάλιστα ανεπιτυχώς. Γενικευμένο και απλουστευτικό το παράδειγμα, όμως επιστημονικές τροχιοδεικτικές κάνομε απλώς".

Συνέχισε, επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων: "Δική μου γνώμη, ελπίδα και ευχή είναι, αυτή η επιθυμία των δήμων να μην πηγάζει από κίνητρα του τύπου ακόμα ένας μοχλός πίεσης στην εκάστοτε κυβέρνηση, ακόμα μια δεξαμενή ψήφων μέσω των διορισμών, αλλά από κατασταλαγμένη και συνειδητή επίγνωση πως, αυτό ίσως λειτουργήσει θετικά για την παιδεία".

Καταλήγοντας ο κ. Λολίτσας είπε:

"Το αμνιακό υγρό μέσα στο οποίο επιπλέει η εμβρυώδης ύπαρξη της ποιότητας της ζωής μας είναι η τοπική κοινωνία, ως βοηθήσομε όλοι τοπική αυτοδιοίκηση και εκπαίδευση, αυτό το έμβρυο να γεννηθεί και να μεγαλώσει".

Ο επόμενος εισηγητής, ο **κ. Δημήτρης Λουκάς, δήμαρχος Λαυρίου, δάσκαλος, ανέπτυξε το θέμα: "Σχολείο ανοικτό στην Τοπική Κοινωνία - Αποκέντρωση και Αξιολόγηση"**.

Αναφέρθηκε στην κατάκτηση της γνώσης, που "αποτελεί μαζί με το κεφάλαιο και την εργασία τους σύγχρονους συντελεστές της παραγωγής" και στο κατάλληλο εκπαιδευτικό σύστημα που θα παρέχει σε όλους ίσες δυνατότητες και ευκαιρίες για την κατάκτησή της και στην ανάγκη ύπαρξης σχολείου ανοικτού στην κοινωνία και τις συνιστώσες που το χαρακτη-

ρίζουν: στη διαμόρφωση πολιτικών για την εκπαίδευση ως αποτέλεσμα διεργασιών κοινωνικής διαβούλευσης κι όχι κεντρικά και από τα πάνω σχεδιασμένων, στην ανάγκη διάθεσης του σχολείου και των πόρων του στην εξυπηρέτηση των αναγκών της τοπικής κοινωνίας, στη διεύρυνση των ευκαιριών για εκπαίδευση σε όλους τους πολίτες, στη σύνδεση περιεχομένου σπουδών με τις ανάγκες της κοινωνίας και στην κοινωνική λογοδοσία, δηλαδή τον κοινωνικό έλεγχο και τη διάρκεια της λειτουργίας του σχολείου, μια από τις βασικότερες συνιστώσες του ανοικτού σχολείου.

Ο κ. Στέλιος Μπενετάτος, Δήμαρχος Νίκαιας και εκπαιδευτικός, ανέπτυξε το θέμα "Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αποκέντρωση και Παιδεία".

"Αποκέντρωση" και «φινλανδικό μοντέλο» εναντίον της Δωρεάν Παιδείας

Το θέμα της Παιδείας και της Εκπαίδευσης είναι πάντα επίκαιρο, πάντα οξύ ακόμα και στις ήμερες περιόδους αλλά κάποιες φορές θα 'λεγα οξύνεται η επικαιρότητά του. Τώρα έχουμε αυτόν τον εθνικό διάλογο, όπως λέγεται, για την Παιδεία. Θέλω μ' αυτό να ξεκινήσω και να πω, ότι δεν είναι η πρώτη φορά που μιλάμε για εθνικούς διαλόγους. Μάλιστα έτσι ψάχνοντας εκεί στα γραπτά μου για να κάνω τη σημερινή τοποθέτηση πριν δέκα χρόνια στο Δημοτικό Συμβούλιο της Νίκαιας τον Ιούνιο του 95 έγινε μία συζήτηση με αφορμή τότε έναν άλλο εθνικό διάλογο, δεν βαφτίστηκε ακριβώς έτσι, θα κατέλγε σε μια επιτροπή, (Εθνική Διακομματική λεγότανε), Υπουργός τότε Παιδείας ήταν ο κ. Γεώργιος Παπανδρέου σημερινός επικεφαλής της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Σαν παράταξη τότε Δημοτική, είχαμε τοποθετηθεί στο πρόβλημα, θα σταθώ σ' αυτές τις τοποθετήσεις για να πω ότι πολλά πράγματα που κάθε φορά φαίνονται σαν καινούργια έχουν σχεδιαστεί και αντιμετωπίζονται πολλά χρόνια πριν. Είχαμε πει λοιπόν τότε, ότι το πρόβλημα της εκπαίδευσης δεν είναι αποτέλεσμα κάποιων κακών χειρισμών ή λαθών που κάνουν κάποιοι Υπουργοί, ότι δεν υπάρχουν τέτοια λάθη αλλά η κρίση στην Παιδεία δεν πρόκειται για τέτοιο φαινόμενο. Πρόκειται για την κρίση του Εκπαιδευτικού συστήματος μια συγκεκριμένης κοινωνίας, μιας κοινωνίας που οι προσανατολισμοί που κυριάρχησαν αφορούν κυρίως την τελευταία εικοσαετία που συζητάμε, τους πολιτικούς προσανατολισμούς των δύο μεγάλων κομμάτων του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ που εναλλάσσονται στην κυβερνητική εξουσία. Αυτά τα λέγαμε πριν δέκα χρόνια.

Ποια μπορεί να είναι η βάση της εκπαιδευτικής φιλοσοφίας όταν διαλύεται ο παραγωγικός ιστός της χώρας, όταν κλείνουν μεγάλες επιχειρήσεις ή ξεπουλιούνται άλλες στον ιδιωτικό τομέα με τελικό προορισμό τη συρρίκνωσή τους και μάλιστα σε παραγωγικούς κλάδους όπως τσιμέντα, κλωστοϋφαντουργία, ναυπηγεία, πως δηλαδή μπορεί να έχεις μια αναπτυγμένη εκπαίδευση, όταν σ' αυτούς τους τομείς που παραδοσιακά αναπτύσσεται η ελληνική βιομηχανία δεν υπάρχουν θέσεις.

«Εθνικός διάλογος» λένε κάποιοι και «Εθνική πολιτική» στην Παιδεία. Θα υπήρχε Εθνική Πολιτική στην Παιδεία λέγαμε τότε όταν βάση της εκπαίδευσης αποτελούσαν οι παραγωγικές και πολιτιστικές ανάγκες του τόπου και όχι το παραγωγικό μοντέλο που επιβάλλει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ξέρετε τότε μερικά φαινόμενα και λίγο σκληρά, ίσως και δογματικά. Σας καλώ να σκεφτείτε πόσο μπορεί να είναι Εθνικός ένας διάλογος στο μείζον θέμα της Παιδείας, όταν στο έλασσο του βασικού μετόχου, εθνικές πολιτικές, δηλαδή αυτές που τέλος πάντων η κυρίαρχη αν θέλετε πολιτική που εφαρμόζεται, πάει να εφαρμόσει με νόμους, δεν είναι αποδεκτές από την Ευρωπαϊκή Ένωση και θίγει ευθέως και τους νόμους και το σύνταγμα της χώρας, όταν τέτοια ζητήματα πάνε να τεθούν και όχι μεγαλύτερα όπως η Παιδεία.

Πως μπορούμε να μιλάμε για εθνική πολιτική όταν η πιθανότητα για εξέλιξη για τους αποφοίτους των ΑΕΙ και γενικότερα, είναι η ανεργία; Καταλαβαίνουμε ότι το πρώτο πράγμα που χτυπιέται είναι η αξία της μόρφωσης. Μπαίνει η λογική του εύκολου κέρδους με διάφορες επιχειρηματικές δραστηριότητες ή μια θέση όπως-όπως στον ήλιο, δηλαδή αναπαραγωγή του ρουσφετιού κλπ. Τότε πως μπο-

Ημερίδα: «Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση»

(συνέχεια από τη σελ. 6)

ρούμε να μιλάμε για εθνική πολιτική στην Παιδεία, όταν συνεχίζεται η μείωση του προϋπολογισμού το '93 7,1 το '94 6,7 το '95 6,78 στο 5% το χαμηλότερο ποσοστό των τελευταίων 30 χρόνων παρατηρούσαμε τότε από τον προϋπολογισμό και τότε το νούμερο που έβγαινε ήταν ότι πλήρωναν οι γονείς για τα σχολεία με δικά τους λεφτά δηλαδή για την δημόσια εκπαίδευση 400.000.000.000 δρχ. Το βασικό λέγαμε είναι θα παραμείνει ο δημόσιος χαρακτήρας της Παιδείας, να επεκταθεί η δωρεάν Παιδεία 100%. Πίσω από τις διακηρύξεις που ακουγότουσαν και τότε, για απελευθέρωση του σχολείου από τη γραφειοκρατία και το συγκεντρωτισμό, που τις επαναλαμβάνει η εισήγηση που είχε έλθει, η πολιτεία αποποιείται την ευθύνη της για δημόσια δωρεάν Παιδεία.

Αυτό είναι το βασικό πρόβλημα και για τη μαγική λέξη που τότε πιο έντονα ετίθετο, την αποκέντρωση, η Λευκή Βίβλος, που παρουσιάστηκε τότε έλεγε: «ειδικότερα ορισμένες υπηρεσίες που μέχρι στιγμής αποτελούσαν αποκλειστική αρμοδιότητα του κράτους, θα μπορούσαν να περάσουν στην οικονομία της αγοράς». Η ανάπτυξή τους δεν μπορεί να είναι δωρεάν. Ο πολίτης θα έχει πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες σε ατομική βάση και αυτές θα του χρεώνονται ανάλογα με τη χρήση που θα τους κάνει.

Το λέω αυτό, αγαπητοί φίλοι, γιατί σήμερα όταν τίθεται η έννοια του «φιλανθρωπικού μοντέλου» η έννοια της αποκέντρωσης, σε πολλούς, και πράγματι μπορεί να είναι έτσι, φαντάζει σαν κάτι πολύ καινούργιο, είναι σίγουρο όμως ότι δεν είναι καθόλου καινούργιο. Είναι γνωστό τουλάχιστον μια δεκαετία πριν. Η «αποκέντρωση», και πιο πριν ακόμη είχαν γίνει κινητοποιήσεις των εκπαιδευτικών γι' αυτή, θα 'ταν το όχημα για να σπάσει ο δημόσιος χαρακτήρα της Παιδείας, θα 'χαν μια μικρή αναφορά μετά και γι' αυτό. Λέγαμε λοιπόν τότε ότι αν προχωρήσουν θα σημαίνει κατακερματισμό της εκπαιδευτικής λειτουργίας και αυτή η διαδικασία μπορεί να παγιωθεί και με ειδικά εκπαιδευτικά τέλη από τους Δήμους ενδεχομένως. Αποκέντρωση τότε, είχαμε παραδείγματα στη Γαλλία, σε μια πόλη νομίζω ήταν η Γκρενόμεν από τα 50.000.000 φράγκα που ήταν το κόστος λειτουργίας του σχολείου, τα 35.000.000 τα έδιναν οι γονείς. Στην Κοπεγχάγη σε αντίστοιχη σχολική μονάδα από τα 150.000.000 τα 100.000.000 τα έδιναν οι γονείς από τότε ετίθετο η αναπροσαρμογή του συντάγματος και συζητήσαν η αναθεώρηση του άρθρου 16 ώστε να δίνεται η δημιουργία ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης όχι μόνο στο κράτος αλλά και στους ΟΤΑ, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, στην Εκκλησία, σε Επιμελητήρια. «Η τριτοβάθμια εκπαίδευση θα παρέχεται, αναφερόταν, από ιδρύματα με διαφορετική διάκριση σπουδών και στόχους 1 έτους, 2, 3, 4 ετών». Στην «λευκή βίβλο» αναφέρονται αυτά, δηλαδή κατακερματισμός της δημόσιας εκπαίδευσης της διαδικασίας γενικότερα της εκπαίδευσης.

Έκανα αυτή τη μικρή αναφορά γι' μεγάλη ανσας φάνηκε μεγάλη, για να πω ότι αυτοί οι σχεδιασμοί υπάρχουν χρόνια και φοβάμαι, αυτή είναι η άποψή μου δηλαδή, ότι αυτός ο «εθνικός διάλογος» σήμερα πάει να γίνει, για να προωθηθούν πιο γρήγορα σοβαρές καθυστερήσεις στην υλοποίηση αυτών των επιταγών, που δεν άλλαξαν, της «λευκής βίβλου».

Είπα και πριν στην τοποθέτησή μου για την αποκέντρωση. Αποκέντρωση και πέρασμα αρμοδιοτήτων, που σήμερα είναι στο Υπουργείο Παιδείας, στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, πρακτικά σημαίνει υποβάθμιση σε μια τοπική αυτοδιοίκηση που έχει πάρει με «αποκέντρωση» σήμερα, για να περιοριστώ σ' αυτά που έχουν μια σχέση με την Παιδεία, παιδικούς σταθμούς, φύλαξη σχολικών κτιρίων, και συντήρηση των σχολικών κτιρίων. Το δεδομένο είναι ότι φορτώθηκε στους δήμους, οι οποίοι τρέχουν πραγματικά, είτε χρεωμένοι, είτε άλλοι επιβάλλοντας δημοτικά τέλη να ανταποκριθούν στις ανάγκες που τους μετακλήσανε για να ανταποκριθούν σε ζητήματα που έλυσε πάλι οικονομικά το κράτος.

Όμως φανταστείτε έναν τέτοιο τομέα, όπως η Παιδεία που να μπορεί να είναι στις επιλογές της όποιος Δημοτική Αρχή. Ένα μεγάλο μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος η «δια βίου εκπαίδευση» σημαίνει δια βίου εξο-

κείωση με την ανεργία και την απασχολησιμότητα. Αφού το μοντέλο να το πω έτσι του σύγχρονου κόσμου θεωρεί αυτόνοτο πως ένας εργαζόμενος, άνεργος θα μπορεί να αλλάξει και δυο και τρεις και πέντε δουλειές στη διάρκεια της ζωής του, απαραίτητη προϋπόθεση γι' αυτό είναι η συνεχής επιμόρφωσή του και στις καινούργιες δουλειές που αν έχει θα αναλαμβάνει. Είναι η δια βίου εκπαίδευση, η εκπαιδευτική προίκα του μοντέλου του απασχολήσιμου που αν θυμάστε λανσαρίστηκε θα 'λεγα έντονα, όταν πρωθυπουργός της χώρας ήταν ο κ. Σημίτης.

Για τον εθνικό διάλογο είπα και πριν πόσο μπορεί να γίνει εθνικός σε συνθήκες όξυνσης των ταξικών χαρακτηριστικών του καπιταλισμού και κάτω από τη σκέπη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αν θέλετε, με τελευταίο το δεδομένο αυτό με το νόμο για το βασικό μέτοχο, όπου ουσιαστικά μας επιστράφησαν πίσω και χωρίς σοβαρή αντίδραση νόμοι και ουσιαστικά το σύνταγμα της χώρας μας.

Θέλω και να κλείσω με αυτό αγαπητοί συνάδελφοι να πω πως, ότι θετικό επιτεύχθηκε στην παιδεία, έγινε με την καθοριστική συμβολή του λαϊκού παράγοντα. Είτε στο μεταίχμιο σημαντικών πολιτικών εξελίξεων και ανακατατάξεων δηλαδή η καθιέρωση της δημόσιας παιδείας, η εισαγωγή και τελικά η καθιέρωση της δημοτικής γλώσσας και άλλων μεταρρυθμίσεων, όπως εκφράστηκε αυτός ο λαϊκός παράγοντας, είτε με μαζικές εκδηλώσεις όπου το 15% για την Παιδεία έμπαινε στην ίδια ζυγαριά με την προώθηση του Συντάγματος. 1-1-4 (ένα ένα τέσσερα) και 15% χαρακτήρισαν μια ολόκληρη γενιά σαν συνθήματα, είτε του οργανωμένου εκπαιδευτικού φοιτητικού κινήματος για την κατάργηση αντιδραστικών νόμων και την προώθηση της δικής του θέσης, είτε σαν κίνημα γονιών για την κατασκευή σχολικών κτιρίων, για την καλύτερευση της καθημερινότητας στο δήμο, στο σχολείο, στην πόλη.

Η Παιδεία, μια και μιλάω για το λαϊκό παράγοντα, θεωρώ ότι αφορά όλους τους εργαζόμενους. Όχι μόνο επειδή ειδικά σε μια περίοδο της ζωής τους εμπλέκονται στενά με την εκπαίδευση. Αφορά όλους τους εργαζόμενους, ιδιαίτερα την εργατική τάξη και το κίνημά της, γιατί ταξική είναι και λύση των προβλημάτων της Παιδείας και αυτό που λέμε, τουλάχιστον αυτή την άποψη καταθέτουν, δημόσια και δωρεάν παιδεία για όλους και ενιαίο δωδεκάχρονο σχολείο, δώδεκα χρόνια δηλαδή ενιαία εκπαίδευση για όλους, είναι αιτήματα που με αγώνες θα κατακτηθούν.

Ο κ. Σπύρος Τζόκας, αντιδήμαρχος Κασσαριανής - Πανεπιστημιακός, ανέπτυξε το θέμα: "Η περιφερειακή διάσταση της εκπαίδευσης και ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης".

Τόνισε αρχικά την πολιτική που εφαρμόζεται, σχετικά με την Παιδεία, στη χώρα μας που έχει ως στόχο τη συντηρητική ανασυγκρότηση της ελληνικής εκπαίδευσης με έμφαση στο Λύκειο που οδηγεί στην ενίσχυση των κοινωνικών ανισοτήτων στην εκπαίδευση.

«Η παιδεία αποτελεί αδιαπραγμάτευτο κοινωνικό αγαθό. Γι' αυτό και επιδιώκουμε ένα αναβαθμισμένο, δημοσιο εκπαιδευτικό σύστημα που θα υπόκειται σ' έναν κοινωνικά ελεγχόμενο προγραμματισμό. Το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να έχει στο κέντρο της προσοχής του τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Να εδραϊώνεται στην πεποίθηση ότι η μόρφωση του πολίτη είναι προς το δικό του συμφέρον, αλλά και της κοινωνίας. Να διαμορφώνει πολίτες με συνείδηση των προβλημάτων του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντος, που θα είναι ικανοί να αντιστέκονται σε κάθε είδους αυθαιρεσία, εκμετάλλευση και καταπίεση και να παίρνουν οι ίδιοι στα χέρια τους τις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις στον τόπο μας. Πολίτες με οικολογική παιδεία και συνείδηση, ικανούς να προστατεύουν το περιβάλλον από κάθε κίνδυνο που το απειλεί».

Συνέχισε αναλύοντας τους άξονες βάσει των οποίων θα γίνει με επιτυχία η μετάβαση σε ένα δημοκρατικά αποκεντρωμένο σύστημα εκπαίδευσης καθώς και τα κατάλληλα όργανα κοινωνικής και επιστημονικής παρέμβασης με βαρύνοντα ρόλο σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Καταλήγοντας αναφέρθηκε στην μεταφορά αρμοδιοτήτων στην Τ.Α.:

«Η μεταφορά αρμοδιοτήτων στην Τ.Α. και η

ανάληψη και νέων από αυτή μπορεί να γίνει δεκτή μόνο με την προϋπόθεση ότι θα διατεθούν και οι αντίστοιχοι πόροι. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αποσαφηνιστεί (με τις απαραίτητες νομικές διασφαλίσεις) ποιοι κωδικοί διαγράφονται από τους προϋπολογισμούς των Υπουργείων και μεταφέρονται στους, κωδικούς των Νομαρχιών. Σημαίνει επίσης ότι πρέπει να αναληφθεί δέσμευση για συγκεκριμένη σταδιακή αύξηση των δαπανών για την παιδεία. Πρέπει ακόμη να καθοριστούν τα κριτήρια κατανομής των πιστώσεων κατά νομό. Ο αριθμός μαθητών/μαθητριών είναι ένα κριτήριο, αλλά πρέπει να συμπληρωθεί και με άλλα, όπως π.χ. εκείνα που θα στοχεύουν να αντισταθίσουν γεωγραφικές και κοινωνικές ανισορροπίες. Στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση πρέπει επίσης να μεταφερθεί σημαντικό μέρος των χρηματοδοτήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το πρόγραμμα "επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης", καθώς και ενδεχόμενες μελλοντικές χρηματοδοτήσεις ανάλογων προγραμμάτων.

Η επιτυχία της Αυτοδιοίκησης στον τομέα της εκπαίδευσης θα καθοριστεί σε μεγάλο βαθμό από το αν θα κατακτήσει αρμοδιότητες και αντιστοίχους πόρους, θα καθοριστεί σε μεγαλύτερο βαθμό από την υπευθυνότητα με την οποία θα ασκήσει τις αρμοδιότητες της. Πάνω απ' όλα όμως θα καθοριστεί από το αν η Αυτοδιοίκηση θα ενστερνιστεί την ανάγκη της βαθιάς εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και θα γίνει δύναμη προώθησης της. Και η μεταρρύθμιση δεν είναι μόνο, ούτε κυρίως, θέμα οργανωτικό, διοικητικό, διαχειριστικό.

Αναφέρεται σε ποιοτικά στοιχεία. Είναι αντίληψη και τρόποι προσέγγισης των θεμάτων της εκπαίδευσης και της νεολαίας.

Ακολούθησαν παρεμβάσεις από μέλη και εκπροσώπους φορέων. Παρεμβάσεις έκαναν οι:

- Αυγέρος Θεόδωρος, μέλος του εποπτικού Συμβουλίου της ΟΛΜΕ.

"Αγωνιστικές Διεκδικητικές Δημοτικές Αρχές που δεν θα συμβιβάζονται με την κυρίαρχη πολιτική"

Ένα πρώτο μέλημα μιας Δημοτικής Αρχής που θέλει να διατηρεί τα φιλολαϊκά της χαρακτηριστικά και να μην είναι απλό εξάρτημα της καπιταλιστικής κρατικής μηχανής, είναι η ΠΑΙΔΕΙΑ.

Γιατί Δήμος σημαίνει Λαός, σύναξη ανθρώπων, ανταλλαγή απόψεων, πληροφόρηση, για το τι συμβαίνει σήμερα, ποιές οι αιτίες που γεννούν τα προβλήματα, τι μέτρα θα πάρουμε για το ΑΥΡΙΟ που θα έλθει.

Μα πώς θα υπάρξει ανταλλαγή απόψεων και πληροφόρηση αν δεν υπάρξει γνώση.

Να γιατί μια Αγωνιστική - Διεκδικητική Δημοτική Αρχή πρέπει να συμβάλλει στην εναγώνια προσπάθεια της μαθηπώσας νεολαίας της πόλης της, για την κατάκτηση της γνώσης.

Πρέπει να έχει νου και οδηγό τη ρήση που λέει ότι: **"...Ο αγώνας για την κατάκτηση της γνώσης οδηγεί στην κατάκτηση της ελευθερίας..."**.

Δεν μπορούν λοιπόν, στα λόγια οι Αιρετοί Άρχοντες να λένε ότι είναι άνθρωποι **ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ**, και από την άλλη να μη ενδιαφέρονται με πρακτικά μέτρα, και όχι μόνο με δηλώσεις, για την αναβάθμιση του **ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ**.

- Μια Αγωνιστική - Διεκδικητική Δημοτική Αρχή πρέπει να νοιάζεται και για την υλικότεχνική υποδομή και για τα εργαστήρια και για πολιτιστική και αθλητική δημιουργία και για τα αναλυτικά προγράμματα και για το τι προσφέρει το σχολείο. Τελικά να γιατί η πεμπτούσια των προβληματισμών μας είναι:

"ΤΙ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΛΟΥΜΕ, ΤΙ ΠΟΛΙΤΕΣ ΝΑ ΒΓΑΖΕΙ, ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΟΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ"

Θέλουμε άραγε απόφοιτους του λυκείου με σενή αντίληψη, με το δίδην όνειρο του Ευρωπαϊκού Πολίτη, απασχολήσιμων χωρίς προσωπικότητα και οσφυοκάμπτες στα αυριανά τους αφεντικά, υποταγμένους στα όποια προγράμματα ελαστικής εργασίας, με την "διά βίου μόρφωση", με τις 7 διαφορετικές εργασίες στον εργάσιμο βίο τους, όπως έλεγε ο κος ΖΑΚ ΝΤΕΛΟΡ ή θέλουμε απόφοιτους με σφαιρική γνώση, με κρίση, βούληση και κοσμοαντίληψη, ολοκληρωμένες προσωπικότητες, ικανές να αναγινώσκουν το φυσικό και κοινωνικό γίγνεσθαι;

Δυστυχώς τα πράγματα δεν βαίνουν καλώς στην ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.

Η αντίληψη που κυριαρχεί είναι η **"ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ"** και η **"ΣΥΜΒΙΒΑΣΤΙΚΗ"** απέναντι στην πολιτική που επιβάλλεται. Αν κάποιος μελετήσει τις αποφάσεις του τελευταίου συνέδριου της ΚΕΔΚΕ και της ΤΕΔΚΝΑ θα το καταλάβει αμέσως.

Η κυρίαρχη πολιτική θέλει την ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ, σαν προέκταση του μακριού χειριού της επιβαλλόμενης φορολογίας. Εισάγουν και μοντέρνες λέξεις που ο μέσος εργαζόμενος δεν τις καταλαβαίνει. Θέλουν λείει να φτιάξουν **"ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ"**. Έτσι αναγκάζουν τις Δημοτικές αρχές να επιβάλλουν Τοπικές Φορολογίες για να μην διεκδικούν από τον κρατικό κορβανά.

ΑΥΤΟ ΒΙΩΝΟΥΜΕ ΚΑΙ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ.

- Απευθύνεσαι στο Δήμαρχο και του λες "διεκδίκησε Δήμαρχε για την αύξηση της χρηματοδότησης, για λειτουργικές δαπάνες" και εισπράτεις την απάντηση: "αυτά μου δίνουν... αυτά μοιράζω..." τότε δεν χρειαζόμαστε Δήμαρχο αλλά λογιστή...!

- Δεν μπορείς να λες: "Δήμαρχε διεκδίκησε δαπάνες για το ολοήμερο δημοτικό σχολείο" και να εισπράτεις την απάντηση "Μα η κυβέρνηση πέρασε νόμο για την τριμερή χρηματοδότησή του μόλις τελείωσαν τα χρήματα από το Γ' κοινοτικό πλαίσιο στήριξης".

Και τελικά οι γονείς θα πληρώνουν το δικό τους 1/3 και το 1/3 της Τ.Α., μιας και της παρακρατεί παράνομα η ΠΟΛΙΤΕΙΑ χρήματα από κεντρικούς φορείς που δικαιούνται; Και ΧΡΗΜΑΤΑ ΔΕΝ ΕΧΕΙ. Δηλαδή ΕΙΝΑΙ ΦΤΩΧΗ.

- Δεν μπορείς να λες Δήμαρχε στείλε χρήματα για πολιτιστική δημιουργία στο σχολείο μιας και οι σχολικές επιτροπές δεν δίνουν, χρήματα να μην παίρνεις, και ο εκπαιδευτικός να ζητάει 1 ευρώ από κάθε μαθητή για να γιορτάσει την 28η Οκτώβρη ή την 17η Νοέμβρη.

- Δεν μπορείς να δέχεσαι σαν Δημοτική αρχή την κατηγοριοποίηση των σχολείων, τους σπόνσορες σ' αυτά, και αν δεν πηγαίνει καλά ο τζίρος της COCA-COLA ή της "ΝΙΚΑΣ ΣΑΛΑΜΙΑ" το σχολείο να κλείνει αφού χρήματα να λειτουργήσει δεν έχει.

- Δεν μπορείς να υποτάσσεται στην πολιτική που λείει, κάνε το διευθυντή manager το σχολείο επικείρηση, τον αίθουσα πολλαπλών "internet cafe" και τον αύλιο χώρο "parking" για να εισπράξεις χρήματα!

ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΔΕΝ ΑΝΤΕΧΟΥΝ ΑΜΟ. ΠΛΗΡΩΝΟΥΝ 500 ΔΙΣ. ΔΡΧ. ΓΙΑ ΤΑ ΛΟΓΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Δεν έχουμε το δικαίωμα να σιωπούμε απέναντι σ' αυτήν την πραγματικότητα.

ΑΡΑ ΜΠΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕΤΑ ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: ΤΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ;

ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ Αγωνιστικές Διεκδικητικές Δημοτικές Αρχές, που δεν θα συμβιβάζονται με την κυρίαρχη Πολιτική, η οποία υποβαθμίζει το Δημόσιο σχολείο και το μετατρέπει σε ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ μακριά από τις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας.

ΑΝΤΙΘΕΤΑ θα μπαίνουν μπροστά με τα συνδικάτα των εκπαιδευτικών, τις Ενώσεις Γονέων, τα 15μελή των μαθητών και τους άλλους φορείς διεκδικώντας ένα **ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΟ - ΔΗΜΟΣΙΟ - ΔΩΡΕΑΝ 12ΧΡΟΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ** για όλα τα παιδιά των εργαζομένων.

Έτσι κι αλλιώς η ζωή το Προσάζει και η δίψα των παιδιών μας για μόρφωση το Απαιτεί.

Και για μας τους Εκπαιδευτικούς:

"Η ΜΟΡΦΩΣΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΠΛΑ ΖΗΤΗΜΑ ΓΝΩΣΗΣ, ΕΙΝΑΙ ΖΗΤΗΜΑ ΖΩΗΣ"

- Λαλένης Κων/νος, επικεφαλής της Δημοτικής Παράταξης "Δύναμη Ανανέωσης και Δημοκρατίας".

"Θα ήθελα κατ' αρχήν να συγχαρώ το σύλλογο Έλλη Αλεξίου για την πρωτοβουλία να διοργανώσει την ημερίδα με θέμα παιδεία και τοπική αυτοδιοίκηση.

Είναι πολύ σημαντικό να αναλαμβάνονται τέτοιες πρωτοβουλίες, διότι αφενός

- η Παιδεία, η γνώση, η κατάρτιση και η απασχόληση είναι από τα πιο σημαντικά προβλήματα των σημερινών κοινωνιών

Αφετέρου δε

- ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα γί-

Ημερίδα: «Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση»

(συνέχεια από τη σελ. 7)

νεταί όλο και πιο σημαντικός στο πολιτικό σκηνικό, τα χρόνια που έρχονται.

Στην πατρίδα μας βέβαια ζούμε μια παραδοξότητα.

Ενώ στην Τοπική αυτοδιοίκηση έχουν εκχωρηθεί αρμοδιότητες και ευθύνες, δεν έχουν προβλεφθεί οι απαραίτητες οικονομικές δυνατότητες προκειμένου να υλοποιηθούν οι ανάλογες πολιτικές.

Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα αυτής της παραδοξότητας αποτελεί ο χώρος της Παιδείας, που οι Δήμοι έχουν επιφορτιστεί με πολλές αρμοδιότητες και υποχρεώσεις, δεν έχουν όμως τα απαραίτητα κονδύλια για να ανταποκριθούν.

Αυτό βέβαια δεν απαλλάσσει την τοπική αυτοδιοίκηση από τις ευθύνες της. Και αυτό ισχύει και για τη σημερινή δημοτική διοίκηση του Περιστερίου που ουσιαστικά δεν διαθέτει πολιτική για την παιδεία.

Παράλληλα με τη διεκδίκηση επιπλέον οικονομικών πόρων η Τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να ασκεί εμπνευσμένη και υπεύθυνη πολιτική παιδείας.

Κάτι που δυστυχώς δεν γίνεται και σε κεντρικό επίπεδο.

Η παιδεία είναι μια εθνική υπόθεση και απαιτεί συναίνεση και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό. Όχι πρακτικές ράβε-ξήλων.

Οι όποιες αλλαγές στην εκπαίδευση δεν μπορεί να γίνουν ούτε από τη μια μέρα στην άλλη, ούτε χωρίς κοινωνική συναίνεση. Δυστυχώς η επίτευξη συναίνεσης είναι ένα πρόβλημα με βαθιές ρίζες που ταλανίζει την ελληνική κοινωνία, πρέπει όμως κάποια στιγμή να σταματήσουμε τις στείρες αντιπαρθεσίες και να επικεντρωθούμε περισσότερο στο πρακτικό μέρος της λύσης των προβλημάτων. Δυστυχώς από ότι βλέπω στο χώρο της παιδείας δεν υπάρχει συναίνεση.

Ακούω μάλιστα ότι επίκεινται νέες αλλαγές που βρίσκουν αντίθετο το σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας, ενώ στον υποτιθέμενο «εθνικό διάλογο» κοντεύει να απομείνει...μία μόνο πλευρά.

Το όραμα της παράταξής μας «Δύναμη ανανέωσης και Δημιουργίας» είναι ένα «σχολείο ανοικτό στην Κοινωνία». Είναι το σχολείο που θα παρέχει ίσες δυνατότητες σε όλους. Είναι το σχολείο που θα κατοχυρώνει στον Περιστεριώτη μαθητή ίδιες ευκαιρίες με εκείνον των βορείων Προαστίων.

Είναι το σχολείο που θα διαμορφώνει καλύτερους ανθρώπους, καλύτερους πολίτες και δημότες.

«Σχολείο κυρίες και κύριοι δεν είναι και δεν πρέπει να είναι μόνο το μάθημα». Σχολείο είναι και η σύνθεση, η εμπνευση, η ανακάλυψη ο αυτοσχεδιασμός, η έκφραση, η πρωτοτυπία, η φαντασία.

Το σχολείο πρέπει να είναι πυρήνας κοινωνικοποίησης των νέων μας, να είναι συνδεδεμένο με την κοινωνία του Περιστερίου με τις γειτονιές και τα δρώμενα αυτής της πόλης.

Το σχολείο δεν είναι σχολείο αν καταλήξει να είναι μόνο ένας περιχαρκακωμένος χώρος που προσφέρει αυστηρά και μονότονα στερεότυπες γνώσεις.

Τα σχολεία μας πρέπει να διαθέτουν μέσα και δυνατότητες. Να έχουν αθλητικές εγκαταστάσεις, θεατρικές σκηνές, βιβλιοθήκες, να υλοποιούν προγράμματα πολιτιστικής έκφρασης και δημιουργίας.

Για να υλοποιηθούν όλα αυτά είναι απαραίτητη η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τρόπο στρατηγικό και πάνω σε μακροπρόθεσμο πρόγραμμα που θα είναι προϊόν συναίνεσης με όλη την εκπαιδευτική κοινότητα.

Για να συμβεί κάτι τέτοιο πρέπει να αλλάξει η αντιμετώπιση προς την εκπαιδευτική κοινότητα. Να δοθούν περισσότερες αρμοδιότητες και μεγαλύτερα περιθώρια δράσης και λήψης των αποφάσεων στους διευθυντές των σχολείων και στους συλλόγους διδασκόντων. **Πρέπει να μάθουμε να ακούμε, τα παιδιά, τους δασκάλους, τους γονείς, γιατί αυτοί ξέρουν καλύτερα από τον καθένα τι πρέπει να γίνει στο χώρο της παιδείας.** Η κεντρική διοίκηση και η ΤΑ πρέπει να είναι αρωγοί και συντονιστές και όχι κορηγοί διαταγών.

Εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες της ημερίδας. Επίσης θα ήθελα μια ακόμη φορά να συγχαρώ το ΔΣ του συλλόγου εκπαιδευτικών «Ελλην Αλεξίου» για τις σημαντικές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει και για την κοινωνική του δράση.

Θα αναμένω τα πρακτικά και τα συμπεράσματα της ημερίδας για παραπέρα μελέτη.

- Γκεσούλης Θανάσης, μέλος του Δ.Σ. της ΔΟΕ.

“Φίλες και φίλοι

Συναδέλφισσες, συνάδελφοι

Άλλη μια σχολική χρονιά ολοκληρώνεται και τα προβλήματα που χρόνια ταλανίζουν το δημόσιο σχολείο και τους εκπαιδευτικούς, όχι μόνο παραμένουν, αλλά αυξάνονται και οξύνονται. Η Δημόσια εκπαίδευση βρίσκεται, στο σύνολό της, στο κέντρο της επίθεσης του κεφαλαίου.

Μορφωτική υποβάθμιση, ιδιωτικοποίηση, επιχειρηματική λειτουργία, ταξική κατηγοριοποίηση, λιγότεροι μόνιμοι εκπαιδευτικοί, ελαστικές εργασιακές σχέσεις, διαρκής λιτότητα, αντιδραστικές αλλαγές στο ασφαλιστικό, είναι μερικές από τις άμεσες προτεραιότητες της ΕΕ για την Παιδεία και την εργασία.

Συμπληρώθηκε ήδη ένας χρόνος με τη ΝΔ στην κυβέρνηση και το βασικό συμπέρασμα είναι ένα: **ΑΛΛΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ – ΙΔΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ**

Άλλωστε το πλαίσιο και η γραμμή καθορίζονται στην Ε.Ε., με την ενεργό συμμετοχή των κυβερνήσεων της χώρας μας, που πρόθυμα την υλοποιούν. Πρόκειται καθαρά για την πολιτική που χτυπάει τα μορφωτικά και εργασιακά δικαιώματα της νεολαίας και εντείνει την εκμετάλλευση των εργαζομένων, για μεγαλύτερα κέρδη στο κεφάλαιο. Την πολιτική που, με βασικά εργαλεία την υποχρηματοδότηση, την αξιολόγηση, την αποκέντρωση (που τελευταία τα μετόνομασαν “Φιλανδρικό μοντέλο”), προωθεί την ιδιωτικοποίηση, την ταξική κατηγοριοποίηση των σχολείων και την λειτουργία της εκπαίδευσης, σύμφωνα με τα κριτήρια και τις ανάγκες του κεφαλαίου.

Τους στόχους και τις συνέπειες αυτής της πολιτικής αποκαλύπτουν ξεκάθαρα οι «δεσμεύσεις» για την Ανώτατη Εκπαίδευση, που έχει μπει πρώτη στο στόχαστρο της επίθεσης, άρα και του «διαλόγου». Σύμφωνα με τις βασικότερες από αυτές τις «δεσμεύσεις» :

- Οι ανώτατες σπουδές διασπώνται σε δύο κύκλους.

- Εφαρμόζεται ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων και καθιερώνεται το Συμπλήρωμα Διπλώματος.

- Ιδρύονται Ινστιτούτα Δια Βίου Εκπαίδευσης στα ΑΕΙ και ΤΕΙ.

- Θεσμοθετείται σύστημα αξιολόγησης και πιστοποίησης των πανεπιστημίων.

- Ιδρύονται μη κρατικά – ιδιωτικά πανεπιστήμια.

Είναι φανερό ότι κατάληξη και κεντρικός στόχος όλων αυτών των μέτρων είναι η ολοσχερής «απελευθέρωση της εκπαιδευτικής αγοράς», η κατάργηση, όπως λένε, του «κρατικού μονοπωλίου» της δημόσιας εκπαίδευσης με την παύση κάθε διάκρισης και προνομιακής χρηματοδότησής της έναντι της ιδιωτικής.

Το ΠΑΣΟΚ με όλα αυτά συμφωνεί απόλυτα και σε κάθε ευκαιρία ο πρόεδρος του δηλώνει: «Από το κράτος παραγωγός παιδείας πρέπει να πάμε σε ένα κράτος που να αγοράζει παιδεία από μια αγορά την οποία πρέπει να πιστοποιεί και να ελέγχει...» και συνεχίζοντας προτείνει «τη χρηματοδότηση του μαθητή-φοιτητή ο οποίος θα επιλέγει το σχολείο, το Α.Ε.Ι. της αρεσκείας του!» Φίλες και φίλοι

Τελευταία, λανσάρεται πολύ η λέξη αποκέντρωση, σαν το μοναδικό φάρμακο “δια πάσαν εκπαιδευτικήν (και όχι μόνο) νόσον”. Στο όνομά της το κράτος μεταφέρει συνεχώς αρμοδιότητες στην Τ.Α., μαζί και τις ευθύνες “για την εξεύρεση” των απαραίτητων οικονομικών πόρων. Μάλιστα πάρα πολύ, «ακούγεται» η Φιλανδρία! Όχι βέβαια για τις φυσικές της ομορφιές, αλλά για το εκπαιδευτικό της σύστημα. Ήδη ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ την είχε προτείνει ως πανάκεια! Το ΥΠΕΠΘ πατάει στα ίδια χνάρια!

Πράγματι, το Εκπαιδευτικό «Φιλανδρικό Μοντέλο» όπως το βάζφτισαν, είναι ό,τι πρέπει για τα σχέδιά τους, κοστούμι στα μέτρα των αναγκών της αγοράς: σχολεία «αποκεντρωμένα», με διαφορετικό πρόγραμμα σπουδών το καθένα, με χρηματοδότηση και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε «σύνδεση» με την «αγορά». Οι εκπαιδευτικοί θα προσλαμβάνονται «σε τοπικό επίπεδο», όπου θα «διαπραγματεύονται» τους μισθούς και τους όρους δουλειάς τους, καθώς και θα «συμβάλουν» οικονομικά στην επιμόρφωσή τους!

Από μια πρώτη ανάγνωση του φιλανδρικού εκπαιδευτικού συστήματος, προκύπτει το συμπέρασμα ότι τα σχολεία είναι «αποκεντρωμένα» με τη σχεδόν απόλυτη υπαγωγή τους στις τοπικές αυτοδιοικητικές αρχές, η οποία οδηγεί στις ακό-

λουθες συνέπειες:

α. **Τη διάσπαση του όποιου ενιαίου**, ισότιμου δηλαδή χαρακτήρα μπορεί να διαθέτει η αστική εκπαίδευση, αφού εκτός από έναν βασικό κορμό μαθημάτων σε εθνικό επίπεδο που ολόένα μειώνεται, ισχύουν τα τοπικά προγράμματα διαφοροποίησης που καταρτίζονται από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές σε συνεχώς διευρυνόμενη έκταση και ιδιαίτερα μετά την ενδιάχρονη εκπαίδευση.

β. **Τη χρηματοδότηση των σχολείων κατά 50% από την αυτοδιοίκηση** και ιδιαίτερα της δευτεροβάθμιας τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, όπως και την πλήρη εξάρτηση της χρηματοδότησης των τεχνολογικών ιδρυμάτων (τύπου ΤΕΙ) από ιδιώτες και τοπικούς αυτοδιοικητικούς φορείς. Η πραγματικότητα αυτή αποκάλυπτε ξεκάθαρα την άμεση και έμμεση ιδιωτικοποίηση της εκπαίδευσης, με ό,τι αυτή συνεπάγεται για το περιεχόμενο της, τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς.

γ. **Την υπαγωγή μεγάλου αριθμού εκπαιδευτικών στην Αυτοδιοίκηση**, αφού πολλοί προσλαμβάνονται και αμείβονται απ’ αυτή, ειδικά όσοι διδάσκουν τα τοπικά μαθήματα, ενώ η διαρκής αξιολόγηση των σχολείων και των δασκάλων οδηγεί σε χειρότερες συνθήκες μάθησης και επισφαλέστερες εργασιακές προοπτικές.

δ. **Την ολοφάνερη ενίσχυση των ταξικών φραγμών** και την παρεμπόδιση της ανοδικής μορφωτικής κινητικότητας, αφού το 50% μόνον των Φιλανδρών μαθητών συνεχίζει σπουδές στα Λύκεια, ενώ από το υπόλοιπο 50% ένα μέρος στρέφεται στην πρόωρη και άρα υποβαθμισμένη τεχνική - επαγγελματική εκπαίδευση μέσα από τα δευτεροβάθμια επαγγελματικά σχολεία, ή παρακολουθεί μετά την ενδιάχρονη ένα δέκατο προπαρασκευαστικό έτος φοίτησης για την έξοδο του στη μαζική και ευέλικτη κατάρτιση, που παρέχεται από διάφορους φορείς. Ακόμη, οι πανφιλανδρικές εξετάσεις κατανέμουν με αυστηρή επιλογή τους αποφοίτους της δευτεροβάθμιας στα πολυδιαβαθμισμένα ανώτατα ιδρύματα.

Η λεγόμενη αποκέντρωση της εκπαίδευσης δεν είναι μόνο σκανδιναβικό φαινόμενο. Είναι γνωστό ότι, με πιο άγρια μορφή, οδήγησε τους εκπαιδευτικούς θεσμούς στη Γαλλία και τη Βρετανία σε πλήρη ιδιωτικοποίηση και εξεθλίωση. Ειδικά στη Γαλλία, οι αντιδράσεις με καταλήψεις και αγώνες ξέσπασαν μετά την εφαρμογή της αναδιάρθρωσης, χωρίς αποτέλεσμα, γιατί αυτή δεν έγινε αντιληπτή πριν και κατά τη διάρκεια υλοποίησής της.

Συναδέλφισσες, συνάδελφοι

Φίλες και φίλοι

Η εκπαίδευση δεν είναι μέσον για την άντληση υπερκερδών με την υπερεκμετάλλευση των εργαζομένων, **αλλά για την απελευθέρωσή τους** από την άγνοια και το μόχθο της επιβίωσης.

Γι αυτό, όλοι εμείς που συμφωνούμε ότι η Παιδεία δεν είναι εμπόρευμα, **είναι κοινωνικό αγαθό** και υποχρέωση της Πολιτείας να την παρέχει ισότιμα σε όλους ανεξαιρέτα, δημόσια και δωρεάν, θα πρέπει **ΟΛΟΙ μαζί(μαθητές, φοιτητές, γονείς, εκπαιδευτικοί και εργατικά συνδικάτα)** να βροντοφωνάξουμε:

Καμιά ανοχή στη φτώχεια, την ανεργία, την παιδεία εμπόρευμα, στην πολιτική της Ε.Ε..

Μπορούμε να τους σταματήσουμε. Δεν είναι ανίκανο!

Η μόνη αποτελεσματική απάντηση στην επίθεση της αμορφωσίας και της βαρβαρότητας είναι η **προβολή και η διεκδίκηση μιας εκπαίδευσης αντίξαστα των πόθων και των σύγχρονων απαιτήσεων λαού και νεολαίας**, μιας εκπαίδευσης συνδεδεμένης με τις δικές μας ανάγκες και όχι με “κείνες” της καπιταλιστικής αγοράς.

Μια τέτοια εκπαίδευση έχει πρωταρχική προϋπόθεση την γενική και καθολική ανύψωση του πνευματικού επιπέδου των νέων, πλούσιων των φτωχών και άρα την **κατάργηση κάθε μορφής ιδιωτικοποίησης και ιδιωτικής εκπαίδευσης** μέσα από τον αγώνα για:

- **15% του Κρατικού Προϋπολογισμού για την Παιδεία.**

- **Κατάργηση κάθε μορφής ιδιωτικής εκπαίδευσης και της παραπαιδείας. Καμιά επιχειρηματική δραστηριότητα στην Παιδεία.**

- **Αποκλειστικά μόνιμο προσωπικό στην εκπαίδευση. Μαζικοί διορισμοί απ’ την επετηρίδα. Κατάργηση του θεσμού του αναπληρωτή και του ωρομισθίου.**

- **Θεσμική κατοχύρωση των 20 μαθητών ανά τμήμα.**

- **Δίχρονη υποχρεωτική προσχολική Αγωγή.**

- **Ενιαίο 12χρονο βασικό υποχρεωτικό σχολείο δημόσιο & δωρεάν.** Σχολείο, κοινό για όλους τους μαθητές ως την ενηλικίωσή τους, χωρίς ταξικές, φυλετικές και γεωγραφικές διακρίσεις. Σχολείο γενικής εκπαίδευσης, που δεν θα παράγει εξαρτήματα για τη μηχανή της ανταγωνιστικότητας, **αλλά που** θα προσφέρει ολοκληρωμένη διαπαιδαγωγική εργασία, **θα διαμορφώνει ολόπλευρα την ανθρώπινη προσωπικότητα με κρίση, συναίσθημα, βούληση και συνείδηση της θέσης και των συμφερόντων της στην κοινωνία, στόχος που είναι το μόνο ουσιαστικό εφόδιο για το νέο άνθρωπο και τη ζωή.**

- **Επαγγελματικές σχολές μετά το 12χρονο.Ενιαία ανώτατη εκπαίδευση, δημόσια & δωρεάν”.**

- **Βαφειάδης Χρήστος**, εκπρόσωπος της Δημοτικής Παράταξης “Αριστερή Κίνηση Περιστερίου”.

“Η εποχή του κοινωνικού κράτους πέρασε και μαζί μ’ αυτήν προσπαθούν με διάφορες αναδιαρθρωτικές κινήσεις ν’ αλλάξουν το δημόσιο και δωρεάν χαρακτήρα τομέων όπως η παιδεία κι η υγεία, και να εισάγουν επιχειρηματικά κριτήρια για την παραπέρα λειτουργία τους.

Αρχής γενομένης της διακήρυξης της Μπολόνια το 1999, όπου δόθηκαν οι γενικές κατευθύνσεις αύξησης της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης, ακολούθησαν οι ενδιάμεσοι σταθμοί της Πράγας, του Βερολίνου, της Λισαβόνας, που έβαλαν το θέμα πιο επιτακτικά και συγκεκριμένα.

Σε συμπλήρωση αυτών, στο κομμάτι για τα εκπαιδευτικά ζητήματα του Ευρωσυντάγματος άλλωστε, που αυτές τις μέρες συζητείται στην ελληνική βουλή, πολύ μακριά ακόμη κι από το αστικό ιδεολόγημα της “αταξικής” γνώσης και παιδείας, που “αγκαλιάζει” όλη την κοινωνία, η ευρωπαϊκή εκπαίδευση διαγράφεται πλήρως ενταγμένη στο σύστημα της αγοράς κι εξίσου υποταγμένη στις ανάγκες του κεφαλαίου. Αποτελεί δικαίωμα παρεχόμενο δωρεάν μόνο μέχρι το βαθμό της “υποχρεωτικής εκπαίδευσης”. Στην ίδια δε διάταξη θεμελιώνεται η “ελευθερία ίδρυσης εκπαιδευτικών ιδρυμάτων” (άρθρο 14.2,3) η συντακτική δηλαδή κατοχύρωση της ιδιωτικής δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στην ήδη δηλαδή ταξική εκπαίδευση των φροντιστηρίων και των ιδιαίτερων, προστίθενται εξετάσεις, φραγμοί και διδάκτρα. Παράλληλα, αντί να παρέχονται ενιαία πτυχία και σταθερή εργασία, προωθείται η θεσμοθέτηση των Ινστιτούτων Διά Βίου Εκπαίδευσης (ΙΔΒΕ) όπου οι απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα επανακαταρτίζονται, μιας και το πτυχίο με τα διασπασμένα μορφωτικά και εργασιακά δικαιώματα δεν θα αρκεί.

Κεντρικός -και συνήθως ανομολόγητος- στόχος των αλλαγών στην εκπαίδευση είναι η αλλαγή του εργασιακού μοντέλου, η παραγωγή ενός εργαζόμενου που δεν θα έχει δικαιώματα, θα είναι ευέλικτος και προσαρμόσιμος στις ανάγκες του κεφαλαίου (βλ. εξαντλητικά, ελαστικά ωράρια, χωρίς ασφάλιση κι απολαβές), που θα αναγκάζεται να αλλάξει πολλές φορές δουλειά κατά τη διάρκεια της ζωής του. Ενός εργαζόμενου, που δε μπορεί παρά να παράγεται εύκολα και γρήγορα από το εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο είτε δεν θα επιβαρύνει οικονομικά ή ακόμα καλύτερα, θα του επιφέρει κέρδη. Μιλάμε για τη συνολική μετάλλαξη του εκπαιδευόμενου-εργαζόμενου, ο οποίος με στρατιωτική πειθαρχία και χαρακτηριστική άνεση θ’ αλλάζει γνωστικό αντικείμενο, επάγγελμα και θα εναλλάσσει περιόδους εργασίας με ανεργίας κατά τις οποίες θα επανακαταρτίζεται για να ‘ναι πιο “ευέλικτος”, πιο “απασχολήσιμος”, δηλαδή πιο “ελαστικός” κι “ανταγωνιστικός”.

Η κυβέρνηση μπροστά στις συγκεκριμένες κατευθύνσεις και τα χρονοδιαγράμματα της ΕΕ επιχειρεί εν όψει της επόμενης συνάντησης των Υπουργών Παιδείας στο Μπέργκεν της Νορβηγίας να δείξει “έργα”. Έτσι, προχωρά προς ψήφιση τα τρία ν/σ για την Αξιολόγηση, για τα ΙΔΒΕ και την αλλαγή του ΔΙΚΑΤΣΑ για την αναγνώριση των πτυχίων των τριετών Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών (ΚΕΣ) λέγοντας πως η εκπαίδευσή μας είναι άκαμπτη κι ανελαστική, προσπαθώντας να δημιουργήσει εντυπώσεις, τη στιγμή που η κρατική χρηματοδότηση για την παιδεία πέφτει κάθε χρονιά, ενώ είναι χαμη-

Ημερίδα: «Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση»

(συνέχεια από τη σελ. 8)

λότερη ακόμα κι από της “μυρωμένης” Τουρκίας.

Ο δε υποτιθέμενος “κοινωνικός διάλογος” της με τις προαποφασισμένες θέσεις δεν έπεισε κανέναν, αφού έμειναν μέχρι τέλους μόνο οι εκπρόσωποι του ΣΕΒ και της Εκκλησίας, κι έτσι δεν απέσπασε καμιά πολυπόθητη συναίνεση.

Αντίθετα μπροστά σε μια πολιτική που υποχρηματοδοτεί την παιδεία, προετοιμάζοντας την παράδοση της στο ιδιωτικό συμφέρον, που αυξάνει τους ταξικούς φραγμούς, που αναγνωρίζει τα ιδιωτικά πανεπιστήμια και που αποσυνδέει τα πτυχία απ’ την εργασία, μια πολιτική που εισάγει στην εκπαίδευση την έννοια της ανταποδοτικότητας της ανταγωνιστικότητας και που οδηγεί στο αυριανό, ελαστικό, περιπλανώμενο της εργασίας, μόνο ρήξη μπορεί να υπάρξει.

ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΜΕ:

- **Ενιαία Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση Δημοσία και Δωρεάν για όλους, χωρίς κλίμα και οριζόντιους διαχωρισμούς, με μια σχολή ανά γνωστικό αντικείμενο με όλα τα εργασιακά δικαιώματα σ’ αυτό.**

- **Ενιαίο πτυχίο, μοναδική προϋπόθεση για την άδεια άσκησης επαγγέλματος.**

- **Ελεύθερη πρόσβαση στη γνώση σε οποιαδήποτε βαθμίδα της χωρίς κοινωνικούς, οικονομικούς, ταξικούς φραγμούς.**

- **Αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησης για την κάλυψη των αναγκών των μαθητών και φοιτητών.**

- **Καμιά αξιολόγηση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ή εκπαιδευτικών. Κανένα “μανιτζάρισμα” τους από “χορηγούς” και η μετατροπή του διδακτικού έργου σε πάρεργο.**

- **Μείωση των ωρών εργασίας με αύξηση των αποδοχών ως μοναδική απάντηση στην ανεργία”.**

- **Τυμπλαλέξης Γρηγόρης**, Δημοτικός Σύμβουλος και εκπρόσωπος της Δημοτικής Παράταξης “Πρωτοβουλία Αγωνιστικής Συμπάρταξης”.

“Ο χειρότερος εχθρός σου είναι η δειλία και η μοιρολατρία. Ο καλύτερος φίλος σου είναι η ενεργητική συμμετοχή στον αγώνα για την αληθινή μόρφωση”

Αγαπητοί φίλοι θα μου επιτρέψετε πριν τοποθετηθώ για το θέμα της σημερινής ημερίδας σας να κάνω μια σύντομη αναφορά στον θεσμό της Τ.Α. όπως αυτός υφίσταται σήμερα.

Α. Η εφαρμοζόμενη από τις κυβερνήσεις του δικομματισμού πολιτική, που χαράσσεται στην Ε.Ε., με την πλήρη συναίνεση του ΣΥΝ ο οποίος κατέβηκε στις πρόσφατες Δημοτικές εκλογές με το ΠΑΣΟΚ σε 10 Δήμους στο λεκανοπέδιο και είναι στην διοίκηση στους 9 [Πετρούπολη, Ίλιον, Μοσχάτο, Υμηττός, Μπραχάμι, Ελληνικό, Γλυφάδα, Καλλιθέα, Ν.Σμύρνη,] έχει μετατρέψει την τοπική αυτοδιοίκηση σε βασικό μοχλό και μέσο για την υλοποίηση των κεφαλαιστικών αναδιορθώσεων.

“Αναβαθμίζεται” η Τ.Α. σε καθαρά αντιλαϊκή κατεύθυνση και στην λογική της “αποκέντρωσης” ανατίθενται σε αυτήν αρμοδιότητες που βοηθούν τη συντήρηση, τη λειτουργία και τον εκσυγχρονισμό του συστήματος, π.χ. προσλήψεις με ελαστικό ωράριο, φορολογική εξουσία [Τ.Α.Π], κατασταλτική δράση [Δημοτική Αστυνομία] και ανάθεση αρμοδιοτήτων αποκλειστικής ευθύνης του κράτους όπως η παιδεία - υγεία - αθλητισμός.

Έχουν ανατεθεί σε αυτή με πρωτοβουλία των διοικήσεων των Δήμων, αρμοδιότητες κοινωνικού χαρακτήρα χωρίς πόρους, όπως βρεφονηπιακό σταθμό, αθλητικά κέντρα, ΚΑΠΗ, νομιμοποίηση μεταναστών.

Έχουν ακόμη μεταφερθεί σε αυτή η ευθύνη λειτουργίας κοινωνικών υπηρεσιών με ανταποδοτικότητα.

Συγκεκριμένα:

- σε όλους τους Δήμους που ελέγχουν οι παραπάνω δυνάμεις η κύρια πηγή εσόδων είναι τα ανταποδοτικά τέλη που εισπράττουν από τους δημότες, δηλαδή το 75 τοις εκατό των εσόδων καλύπτεται κατά κανόνα από τα έσοδα από τους δημότες και μόνο το 25 τοις εκατό από κρατικούς πόρους. Τα πάγια οικονομικά προβλήματα τα λύνουν με συνεχείς δανεισμούς από εμπορικές τράπεζες.

- χρησιμοποιούν τις Δημοτικές επιχειρήσεις σαν ρουσεφολογικούς μηχανισμούς, για να περάσουν την πολιτική των ιδιωτικοποιήσεων

και για ξέπλυμα χρήματος.

- παραχωρούν τους ελεύθερους χώρους στο μεγάλο κεφάλαιο και στους καταπατητές, π.χ. στην Γλυφάδα εκχωρήθηκε το Γκολφ σε ιδιώτες, στον Άλιμο η παραλία σε επίσης ιδιώτη για εκμετάλλευση, στην Αθήνα τομείς καθαριότητας έχουν ανατεθεί σε ιδιωτική εταιρεία, στο Περιστέρι παζαρεύουν διεκδικούμενους χώρους από το Δήμο με καταπατητές, παραδίδουν το Ποικίλο όρος στην Μητρόπολη Λαμίας αφού ο αγώνας που υποτίθεται διεξάγουν είναι μόνο σε νομικό επίπεδο, με μια Δικαιοσύνη πλήρως εξαρτημένη από τα μεγάλα συμφέροντα, μακριά από την παρουσία και την πάλη του λαού.

- πρωτοστάτησαν και πρωτοστατούν στην αλλαγή των εργασιακών σχέσεων των εργαζομένων. Ο κανόνας πια δεν είναι η πρόσληψη μόνιμου προσωπικού αλλά η πρόσληψη εργαζομένων με ελαστικές μορφές απασχόλησης π.χ. συμβάσεις έργου, 8/μηνια, Τ.Σ.Α. κ.λπ.

- αποδέχτηκαν τα μέτρα που εισάγει ο τρομονόμος, καφειδοκάμερες είναι σημειωμένες παντού, ο σ. Παναγιώτης Σοφός συνελήφθη πρόσφατα γιατί διαμαρτυρήθηκε με άλλους πολίτες για την ύπαρξη τέτοιων φαινομένων. Ο Δήμαρχος Περιστερίου και άλλοι χρησιμοποιούν τη Δημοτική Αστυνομία για καταστολή των κινητοποιήσεων των εργαζομένων.

Β. Αναλαμβάνουν λοιπόν με ζήλο οι προαναφερόμενες δυνάμεις την διεκπεραίωση αυτής της πολιτικής συντείνοντας στην σταθερή μετατροπή της Τ.Α. σε θεραπαινίδα της πολιτικής της ιδιωτικοποίησης και της ταξικής διαφοροποίησης και στην εκπαίδευση.

Συγκεκριμένα το εγχείρημα αυτό ξεκίνησε με τα αποκαλούμενα Ολοήμερα Σχολεία, που λειτουργούν πέρα από το καθορισμένο ωράριο [ως τις 4.00 μ.μ.], με διπλό σκοπό: την διευκόλυνση των εργαζομένων ενόψει της χειρότερης των εργασιακών τους σχέσεων και την ενίσχυση του σχολικού προγράμματος με τις πρόσθετες δεξιότητες που απαιτεί η οικονομία της αγοράς. Ο κύριος σκοπός και στόχος τους είναι στο όνομα της “αποκέντρωσης” και της ανταποδοτικότητας που προωθούν, να ανήκουν αυτά τα σχολεία όχι στην αρμοδιότητα του ΥΠΕΠΘ, αλλά υπεύθυνοι για την χρηματοδότησή τους να είναι: το κράτος, η Τ.Α. και οι γονείς. Δηλαδή οι γονείς καλούνται να πληρώνουν όχι μόνο το μερίδιό τους για τα διδάκτρα των εκπαιδευτικών, οι προσλήψεις των οποίων γίνονται με ελαστικές σχέσεις εργασίας, αλλά και για το φαγητό των παιδιών τους μέσω των διαφόρων κετερίγκ.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα κάτωθι:

Ο... “αριστερός”... πρώην Δήμαρχος του Αιγάλεω Μυστακόπουλος, στέλεχος του ΣΥΝ, σε συνεργασία με συλλόγους γονέων και κηδεμόνων που ήλεγχε προχώρησε την προηγούμενη τετραετία στην συγκρότηση, όπως-όπως, ενός προγράμματος “απασχόλησης” των μαθητών με την πρόσληψη του εκπαιδευτικού προσωπικού με “ελαστικούς όρους εργασίας”.

Ο Δήμαρχος Αμαρουσίου, γνωστό στέλεχος του ΠΑΣΟΚ έχει ιδρύσει Δημοτική Επιχείρηση μέσα από την οποία καλύπτεται η απογευματινή απασχόληση των παιδιών έναντι αμοιβής.

Ο Δήμαρχος Περιστερίου Ανδρέας Παχατουρίδης προσκείμενος στη Ν.Δ., έδωσε με επιτυχία π.χ. “μάχη” προκειμένου στην κατηγορία των προαναφερόμενων σχολείων να ανήκουν σήμερα τα μισά νηπιαγωγεία και τα μισά δημοτικά σχολεία του Περιστερίου.

Είναι δε φανερό ότι τα προαναφερόμενα Ολοήμερα Σχολεία όταν πάψουν να χρηματοδοτούνται από τα κοινοτικά κονδύλια, όλο το κόστος λειτουργίας τους θα μετατεθεί σε γονείς και σε Δημότες.

Το πρόβλημα όμως αγαπητοί συνάδελφοι και προσκεκλημένοι δεν είναι μόνο οικονομικό είναι πρώτιστα κοινωνικό και ταξικό. Η άρχουσα τάξη της χώρας μας αποφάσισε να ξεχωρίσει π.χ. “ήρα από το σάρι”... Από την μια δηλαδή θα βρίσκονται οι γόνιμοι των εύπορων οικογενειών, οι μπουλνδες της αστικής τάξης που θα παρακολουθούν ένα πλήρες εκπαιδευτικό πρόγραμμα προκειμένου να συνεχίσουν την κυριαρχία τους και από την άλλη τα παιδιά του εργαζόμενου λαού στα οποία συμπεριλαμβάνονται και οι μαθητές του Περιστερίου που θα σχηματίσουν στρατό ολάκερο ανέργων και υποαπασχολούμενων που θα

είναι ευκίητος, ευάλωτος και υπάκουος.

Η ανταποδοτικότητα και η αποκέντρωση που περιέγραφα πιο πάνω βαδίζει χέρι-χέρι με την υποχρηματοδότηση της εκπαίδευσης και δεν είναι καθόλου συμπτωματική η προώθησή της ταυτόχρονα με την σταδιακή μείωση των δαπανών της παιδείας στον κρατικό προϋπολογισμό. Ορισμένα παραδείγματα νομίζω ότι θα κάνουν κατανοητό το σκεπτικό μας:

Η επιχορήγηση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για εκπαιδευτικές δαπάνες εν συγκρίσει με πέρυσι είναι μειωμένη κατά 2 τοις εκατό.

Πρωθούν μέσω του ΟΣΚ, το ΠΑΣΟΚ παλιότερα και η Ν.Δ. σήμερα πρόγραμμα σχολείων-γκαράζ, σχολεία-πολιτιστικές επιχειρήσεις, σχολεία με μανάτζερ τύπου κόκα-κόλα κ.ο.κ.

Οι πόροι της Τ.Α. για την εκπαίδευση ακολουθούν διαρκή πτωτική πορεία.

Το μάρμαρο καλούνται να πληρώσουν οι δημότες και στο Περιστέρι με την διαρκή αύξηση των δημοτικών τελών.

Η επίκληση προς τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων για κάλυψη των άμεσων αναγκών που δημιουργούνται στο χώρο των σχολείων είναι πρόσχημα για την μείωση καταβολής χρημάτων για την κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών από τον κρατικό μηχανισμό.

Στην ίδια λογική και συγκεκριμένα στην αντικατάσταση της μόρφωσης από την απλή κατάρτιση, εντάσσονται και τα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας. Σήμερα χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε. και στο άμεσο μέλλον από τους Δημότες. Λειτουργούν και στην πόλη μας τέτοια σχολεία, απευθύνονται σε ευπαθείς ομάδες, όπως οι εργατογενιόνες της πόλης μας και της Δυτικής Αθήνας συνολικότερα. Στόχος τους και σκοπός τους και με αυτό τον τρόπο είναι να αντικατασταθεί η εκπαίδευση από μια φτηνή κατάρτιση υποταγμένη στους νόμους της αγοράς.

Η προηγούμενη διοίκηση του κυρίου Δημητράκου διοργάνωσε με υπερηφάνεια και καμάρι εκδήλωση με αποφοίτους τέτοιων σχολείων και τοπικούς επιχειρηματίες δίνοντας στην κυριολεξία στο πιάτο το ανειδίκευτο αυτό εργατικό δυναμικό στην βορά των επιχειρηματικών κύκλων της πόλης μας προκειμένου να αποτελέσουν εργατικό προσωπικό τους με ελαστικές σχέσεις εργασίας. Την ίδια πολιτική ακολουθεί και η νέα διοίκηση Παχατουρίδη, άξιος συνεχιστής και αυτή των ΔΕΞΙΩΝ αντιλήψεων και πρακτικών της προηγούμενης Διοίκησης. Επίσης και άλλοι Δήμοι κινούνται στην λογική της ιδιωτικοποίησης με κάθε τρόπο κάθε μορφής εκπαίδευσης π.χ. ο Δήμος Αμαρουσίου προχώρησε στην ίδρυση Ινστιτούτου που παρέχει όπως διαφημίζει Πανεπιστημιακού επιπέδου σπουδές με φτηνότερα διδάκτρα, το ίδιο και η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Βοιωτίας και Μαγνησίας, ενώ ο Δήμος Λάρισας μεταχειρίζεται τα βρέφη σαν αντικείμενα αφού αντί για δωρεάν βρεφονηπιακούς σταθμούς προσφέρει όπως ο ίδιος τα προσφωνεί Μπέμπι Πάρκινγκ, με φτηνό αντίτιμο για όλο το εικοσιτετράωρο.

Αυτή την πολιτική της κρίσης, της ιδιωτικοποίησης, της ανταποδοτικότητας και της πολιτικής της άρχουσας τάξης εφαρμόζει η διοίκηση του Δημάρχου Ανδρέα Παχατουρίδη. Βάφτισαν το αυτονόητο, την αντικατάσταση δηλαδή στα σχολεία σπασμένων τζαμιών, το βύψιμο αιθουσών, τον καθαρισμό σχολείων ως έργο και κατάκτηση. Μιλιά όμως δεν βγάζουν για το γεγονός ότι ακόμα και αυτά τα αυτονόητα τα πληρώνουν οι Δημότες Περιστερίου με την αύξηση των ανταποδοτικών τελών.

Αγαπητοί φίλοι αυτή η πολιτική, η υποταγμένη στην λογική του εφικτού που έχει μετατρέψει την Τ.Α. από προπύργιο αγώνων για τα δικαιώματα του λαού σε ΔΟΥΡΕΙΟ ΙΠΠΟ αντιδραστικών επιλογών μπορεί και πρέπει να ανατραπεί.

Ο συνδυασμός μας, η αγωνιστική δύναμη του Περιστεριώτικου λαού, η μαχητική του πρωτοπορία, πιστός στο κάλεσμα των καιρών θα μπει μπροστά προκειμένου να ανατραπεί αυτή η πολιτική. Πιστοί στην προτροπή του ποιητή της ΟΚΤΩΒΡΙΑΝΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ Βλαδίμηρου Μαγιακόφσκι ότι:

**“ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΧΑΡΙΖΕΤΑΙ
ΟΛΑ ΚΑΤΑΧΤΙΟΥΝΤΑΙ”**

Οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές, όλος ο λαός θα πρέπει να παλέψουμε:

- **Για την κατάργηση της ιδιωτικής εκπαίδευσης και της παραπαιδείας.**

- **Για την θέσπιση υποχρεωτικής δίχρονης προσχολικής αγωγής.**

- **Για ενιαίο δωδεκάχρονο υποχρεωτικό σχολείο.**

- **Για ενιαία ανώτατη εκπαίδευση.**

- **Για οικονομική και επιστημονική στήριξη των εκπαιδευτικών, με μαζικούς διορισμούς μόνιμων εκπαιδευτικών από την επετηρίδα.**

- **Για την αύξηση των δαπανών για την παιδεία στο 15 τοις εκατό του κρατικού προϋπολογισμού.**

Η λαϊκή παιδεία δεν μπορεί και δεν πρέπει να μείνει με δούρειο ίππο την Τ.Α. στα χέρια της πλουτοκρατίας.

Απαραίτητη δε προϋπόθεση για την αλλαγή πλεύσης του θεσμού της Τ.Α. προς μια κατεύθυνση φιλολαϊκή ήταν και εξακολουθεί να είναι η ήττα των δυνάμεων που στηρίζουν η Ν.Δ., το ΠΑΣΟΚ και ο ΣΥΝ.

Γιατί όπως έλεγε ο μεγάλος δάσκαλος Δημήτρης Γληνός: “Δεν μπορείς να ξεφύγεις ότι και αν σοφιστείς. Ο χειρότερος εχθρός σου είναι η δειλία και η μοιρολατρία. Ο καλύτερος φίλος σου είναι η ενεργητική συμμετοχή στον αγώνα για την αληθινή μόρφωση. Γιατί όταν σας λέω να διαβάσετε, είναι το ίδιο σαν να σας λέω να γίνετε γνωστές και οπαδοί του ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΣΜΟΥ.”

- **Παπαχρήστος Κώστας**, Σχολικός Σύμβουλος.

“Μετανάστευση, Εκπαίδευση και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Διαπολιτισμική Προσέγγιση

1. Εισαγωγικά

Ένα από τα θέματα που αποτελούν πρόκληση τόσο για την εκπαίδευση όσο και για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, είναι η εξεύρεση τρόπων και διαδικασιών, που θα διασφαλίζουν την αρμονική και αποτελεσματική λειτουργία των πολυπολιτισμικών τοπικών κοινωνιών, αλλά και ευρύτερα της ελληνικής. Η συζήτηση βέβαια συνδέεται με τις γενικότερες πολιτικές του εθνικού κράτους να διασφαλίζει στα μέλη του (όλων των πολιτισμικών ομάδων), ίση μεταχείριση και προστασία από το νόμο, να παρέχει ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση και την αγορά εργασίας (Ιωακείμογλου 2001: 81).

Συνδέεται όμως και με την πολιτική των τοπικών “εξουσιών” να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή όλων των πολιτών (ημεδαπών & αλλοδαπών) στην οικονομική, κοινωνική, εκπαιδευτική και πολιτισμική ζωή των τοπικών κοινωνιών.

Η υποστήριξη από την τοπική Αυτοδιοίκηση του δικαιώματος όλων των κοινωνικών & πολιτισμικών ομάδων να διατηρούν την πολιτισμική τους ταυτότητα, αλλά παράλληλα να συνδιαμορφώνουν ένα ευρύτερο πλαίσιο κοινά αποδεκτών αξιών, πρακτικών και διαδικασιών, με βάση το οποίο ειρηνικά θα διαβιούν, βοηθά το έργο του σχολείου, εκπαιδευτικών & μαθητών να προωθούν τα ανθρωπίνια δικαιώματα και να τα κατοχυρώνουν στην πράξη, ενισχύει το σεβασμό στην ετερότητα, επεδώνει την αλληλεγγύη, καλλιεργεί την ενσυναίσθηση, και απομακρύνει τα φαινόμενα ρατσισμού, εθνοκεντρισμού, στερεοτύπων και προκαταλήψεων (Παπαχρήστος 2001α: 287-313).

Δεν είναι στις προθέσεις της παρέμβασής μας, μια αναλυτική καταγραφή των προβλημάτων, των ανεπαρκειών ή των ελλειμμάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Εκπαίδευσης. Τέτοιες επιστημονικές υπάρξεις διακρίνονται στη συνέχεια στο κείμενο. Αυτό που πρέπει να επισημανώμε ευθύς εξ αρχής, είναι ότι πολιτικές χρόνων κράτησαν και κρατούν και τους δύο θεσμούς στον ασφυκτικό εναγκαλισμό του κράτους, με την υποχρηματοδότηση, το συγκεντρωτισμό, την ανισόμετρη ανάπτυξη των περιφερειών της χώρας και την έλλειψη κινήτρων/πόρων για την οικονομική, κοινωνική, πολιτισμική και εκπαιδευτική ανάπτυξη.

Στους Ο.Τ.Α. σήμερα ανήκουν αρμοδιότητες (βλ. Ν. 2218/1994 - άρθρα 41 & 48) που αφορούν τον πολιτισμό, την προαγωγή κοινωνικών-οικονομικών συμφερόντων και πνευματικών ενδιαφερόντων των πολιτών. Η συνεργασία Εκπαίδευσης και Τ.Α. ήδη τα τελευταία χρόνια συνεχώς αναπτύσσεται και αφορά προγράμματα για την Εκπαίδευση των Τσιγγανοπαίδων, την Περιβαλλοντική Εκπ/ση, τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ), την προώθηση της Ισότητας των Φύλων στην εκπαίδευση και τις τοπικές κοινωνίες, τα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας (εκπ/ση ε-

Ημερίδα: «Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση»

(συνέχεια από τη σελ. 9)

νηλικών), την επισκευή και τη συντήρηση των σχολικών κτιρίων κ.ά.

Η κουλτούρα ενός έντιμου και ανοιχτού διαλόγου διαμορφώνεται σταδιακά. Οι συγκρούσεις και οι αντιπαραθέσεις υπάρχουν, εξελίσσονται και αφορούν θέματα όπως: 1) την υποχρηματοδότηση των σχολείων, αλλά και τον τρόπο διαχείρισης και κατανομής στις σχολικές επιτροπές, από την Τ.Α., 2) την αδυναμία πολλών Δήμων να καταγράψουν τα προβλήματα και τις ανάγκες των σχολείων και να τα ιεραρχήσουν, 3) τα προβλήματα στη συγκρότηση και λειτουργία των θεσμικών-συλλογικών οργάνων (ΔΕΠ, Σχ. Επιτροπές...), 4) την άγνοια των εκπαιδευτικών προβλημάτων, μερικές φορές, των υπευθύνων, που ορίζονται από τους Δήμους, 5) την αδυναμία να ανταποκριθούν έγκαιρα στην επισκευή και συντήρηση των σχολικών κτιρίων, λόγω έλλειψης σχετικών μηχανισμών, αλλά και πόρων, 6) την προώθηση της αντίληψης χορηγών από τα Δημόσια σχολεία, με την ενθάρρυνση πολλών Δήμων, 7) την αδυναμία τέλους να συγκροτηθούν και να συσπειρώσουν το γονεϊκό κίνημα και τους πολίτες στην κατεύθυνση γενναίων παροχών για την εκπαίδευση και τις κοινωνικές λειτουργίες των Δήμων (Λυγερού-Τζιαντζή 2002: 38-43).

Στα παραπάνω ζητήματα η ΚΕΔΚΕ, πρέπει να διαμορφώσει κεντρικές προτάσεις και να δώσει κατευθύνσεις, ώστε να μην αποτελούν καθημερινά σημεία τριβής μεταξύ εκπαίδευσης και Τ.Α.

Το πλαίσιο - που πρέπει να - είναι αδιαπραγμάτευτο για μας είναι ο Δημόσιος χαρακτήρας της εκ/σης και αποφυγή κάθε τάσης για ιδιωτικοποίηση και εμπορευματοποίηση της γνώσης και του σχολείου. Ωστόσο πρέπει να τονίσουμε επίσης ότι ρυθμίσεις που θα επιτρέπουν την εγγραφή μαθητών, όχι στο σχολείο της γειτονιάς τους, αλλά σε σχολεία της προτίμησής τους, ενέχουν τον κίνδυνο της ενίσχυσης της ταξικότητας της εκπαίδευσης (βλ. με βάση την κοινωνική καταγωγή) (Κοσσυβάκη 2003: 25) και πρέπει να μας βρουν αντίθετους.

Η παροχή ίσων ευκαιριών (με την έννοια της εξίσωσης των δυνατοτήτων), ο σεβασμός και η γόνιμη καλλιέργεια της εθνικής ταυτότητας, των τοπικών πολιτισμών και των οικουμενικών αξιών της δημοκρατίας, της αλληλεγγύης, της ανεκτικότητας, της κατανόησης του πολιτισμού του άλλου και της ειρηνικής συνύπαρξης των λαών, είναι θέματα που μας εισάγουν στην πολυπολιτισμικότητα, στη μετανάστευση προς την Ελλάδα, στη διαπολιτισμική κατεύθυνση του σχολείου, τα οποία εξετάζουμε στη συνέχεια και σε σχέση με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

2. Ρατσισμός και Ξενοφοβία στην Ελλάδα

Η μετανάστευση, η μετακίνηση γενικά των ανθρώπων δεν αποτελεί κατά κανόνα ελεύθερη επιλογή τους, αλλά μοναδική πολλές φορές δυνατότητα για επιβίωση. Η έξαρση των μεταναστευτικών κινήσεων είναι απόρροια των διαδραστικών διεθνοποίησης παγκοσμιοποίησης των οικονομικών και κοινωνικών (Καρασαββόγλου 2002: 6). Οι μεγάλες ανακατατάξεις, κυρίως οι οικονομικές εξελίξεις, σε παγκόσμια κλίμακα, οι ασυμμετρίες και οι έντονες ανισότητες, ωθούν μεγάλες ομάδες ανθρώπων να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους και να αναζητήσουν αλλού διεξόδους για μια καλύτερη ζωή (Παπαδόπουλος 2004: 64).

Η Ελλάδα τα τελευταία είκοσι χρόνια έχει μεταβληθεί σε χώρα υποδοχής μεταναστών και παλιννοστούντων με σημαντικές επιπτώσεις σε πολλούς τομείς της ελληνικής κοινωνίας και φυσικά στην εκπαίδευση. Παράλληλα τα φαινόμενα ρατσισμού και ξενοφοβίας σταδιακά εμφανίστηκαν και πήραν διαστάσεις (Καρυίδης 1996: 118-126). Έτσι ενώ το 1989 οι σχετικές δημοσκοπήσεις έδειχναν τους Έλληνες (εκ του ασφαλούς) ανεκτικούς απέναντι στους άλλους (Eurostat 1989, 1992), το 1992 βρίσκονται στις πρώτες θέσεις των χωρών της Ε.Ε. ως προς την ξενοφοβική στάση και το 1995 οι σχετικές έρευνες δείχνουν μια αλματώδη αύξηση στα αρνητικά ποσοστά για την παρουσία και τη δραστηριότητα των μεταναστών στην Ελλάδα (Βούλγαρης 1995: 81-100).

Το 2004 ο συνήγορος του πολίτη, καθηγη-

τής Γ. Καμίνης, με αφορμή τα βίαια γεγονότα του ποδοσφαιρικού αγώνα Αλβανίας - Ελλάδας και αξιοποιώντας την πολύχρονη εμπειρία του στο θεσμό δηλώνει στον ημερήσιο τύπο (βλ. Ζέρβας 2004: 62), ιδιαίτερα ανήσυχος, τα εξής:

1. Δεν έχουμε μάθει να συνυπάρχουμε με αλλοδαπούς, δεν ήμασταν σε θέση να αποδεχθούμε τη διαφορετικότητα.

2. Εγκαλεί όλες τις κυβερνήσεις για αναπαράξια μεταναστευτικής πολιτικής, όσον αφορά την ειρηνική ένταξη των αλλοδαπών στον κοινωνικό ιστό.

3. Προειδοποιεί για την αδράνεια, που στρέφει τα παιδιά των μεταναστών στον κοινωνικό αποκλεισμό, ότι "θα την πληρώσουμε όλοι".

4. Σηπλιτεύει την απουσία διαλόγου στην κοινωνία γύρω από τα θέματα αυτά.

3. Τα νέα χαρακτηριστικά της "Μετανεωτερικής" μετανάστευσης

Η μετανάστευση των τελευταίων χρόνων έχει σαφώς διαφορετικά χαρακτηριστικά από αυτήν των δεκαετιών του 1950 & 1960 (Οργανωμένη μετανάστευση, διακρατικές συμφωνίες, παροχή νόμιμης ασφαλισμένης εργασίας, στέγαση...), όπου οι ανάγκες των καπιταλιστικών χωρών της Κεντρικής Ευρώπης και της Αμερικής ήταν μεγάλες σε εργατικό δυναμικό, αφού οι ρυθμοί ανάπτυξης ήταν μεγάλοι και το εγχώριο εργατικό δυναμικό δεν επαρκούσε. Από τη δεκαετία όμως του 1970 (μετά την παγκόσμια οικονομική κρίση, κρίση του Φορντικού μοντέλου ανάπτυξης και του Κεϋνσιανού κράτους), η μεταναστευτική πολιτική και τα μέτρα φύλαξης των συνόρων γίνονται αυστηρότερα. Τη δεκαετία του 1980 το τοπίο αλλάζει και η παγκόσμια τάση πραγμάτων οδηγεί τις μεταναστευτικές ροές σε απορύθμιση (βλ. Μετανεωτερική μετανάστευση στο: Ψίννας 2004:18-19). Η χάραξη της μεταναστευτικής πολιτικής περνά και προσανατολίζεται από την οικονομία και την αγορά, η οποία διακρίνεται από αβεβαιότητα, αστάθεια και εσωτερικές κρίσεις.

Κυριαρχεί σήμερα, σε μεγάλο βαθμό, η ατομική επιλογή και όχι το πλαίσιο διακρατικών συμφωνιών μεταξύ των χωρών αποστολής & υποδοχής, αφού οι όποιες συμφωνίες ακυρώνονται στην πράξη (Γαλάτη 2004: 30). Η παγκόσμια οικονομική ανισότητα, οι ασυμμετρίες στην κατανομή της ανάπτυξης και του πλούτου των χωρών του κέντρου και της περιφέρειας (Βορρά & Νότου), οι περιφερειακές συγκρούσεις, οι παρεμβάσεις και η αποδόμηση ολόκληρων κρατικών οντοτήτων, η φτώχεια και οι πολιτικές διώξεις, οδηγούν σε φυγή εκατομμύρια ανθρώπους, παρά το μεγάλο ρίσκο, την αβεβαιότητα και τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν.

Οι πολιτικές σε Ευρώπη, Αμερική και βέβαια την Ελλάδα κινούνται από το καθεστώς της νομιμότητας στο καθεστώς της παρανομίας, με βασικό άξονα την περιφρούρηση των εθνικών συνόρων και τη δήθεν καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, "η οποία κατασκευάζεται στο μεγαλύτερο βαθμό από τις ίδιες της πολιτικές της μετανάστευσης" (Παπαδόπουλος 2005: 27). Με το επικείμενο της προστασίας των πολιτών, επιβάλλονται περιοριστικές πολιτικές και αυστηροί όροι (Καλτσώνη 2002: 20-21), όπως η συνθήκη Σένγκεν, που ενώ θέτουν σε αμφισβήτηση θεμελιώδεις δημοκρατικές εγγυήσεις, καθιστούν τη νόμιμη μετανάστευση, για τους πολίτες εκτός των συνόρων της Ε.Ε. σχεδόν αδύνατη, ωθώντας τους μετανάστες και τους πρόσφυγες στην παρανομία¹. Η υιοθέτηση κατασταλτικών μέτρων από την Ε.Ε. και την Ελλάδα, ενώ δεν έχουν ουσιαστικό αποτέλεσμα, συνεχίζονται διογκώνοντας στην ουσία το πρόβλημα, αφού οι λύσεις δεν βρίσκονται στην καταστολή, αλλά στην αντιμετώπιση των αιτιών που προκαλούν τη μετανάστευση των ανθρώπων. Στο πλαίσιο αυτό η χάραξη μεταναστευτικής πολιτικής και στην Ελλάδα, δεν είναι μια εύκολη υπόθεση, αφού δεν μπορεί να απαντήσει στη βάση του προβλήματος.

4. Ο ρόλος της Εκπαίδευσης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η μονιμότητα του μεταναστευτικού φαινομένου και η συνειδητοποίησή του από την ελληνική κοινωνία, μπορεί να βοηθήσει ώστε η Ελλάδα, που έχει όλα τα χαρακτηριστικά μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας, να χαράξει πολιτικές, που να προωθούν την ισότιμη συμμετοχή όλων των πολιτισμικών αναφορών

στο κοινωνικό γίγνεσθαι, με απόλυτο σεβασμό στην ταυτότητα του καθενός. Ο ρόλος του σχολείου, της εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών είναι σημαντικός. Ο ρόλος επίσης των τοπικών κοινωνιών και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθοριστικός στην ανάληψη πρωτοβουλιών για την αναγνώριση των προβλημάτων των μεταναστών και των εθνοπολιτισμικών ομάδων, την προώθηση καλών πρακτικών και την αποφυγή των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού.

Σε καμία περίπτωση βέβαια δεν παραγνωρίζουμε τις ευθύνες της πολιτείας και των εκάστοτε κυβερνήσεων για τη σημερινή κατάσταση, όσον αφορά την αντιμετώπιση των μεταναστών ως οικονομικά αντικείμενα και μονάδες και όχι ως κοινωνικά υποκείμενα με ανάγκες στις οποίες πρέπει να δοθούν απαντήσεις.

Τα τελευταία χρόνια έχει μετατοπιστεί η αντίληψη, είναι αλήθεια, σ' ένα μικρό βαθμό, αφού και στην Ελλάδα οι μεταναστευτικοί πληθυσμοί δεν θεωρούνται μόνο ως πηγή εσόδων για τα ταμεία του δημοσίου, αλλά και ως φορείς πολιτισμικών και κοινωνικών ταυτοτήτων. Η μετατόπιση του παραδείγματος (θεωρητική-μεθοδολογική) πέρα από την οικονομιστική λογική και σ' αυτήν της ταυτότητας, των αλληλεπιδράσεων, της επικοινωνίας, της κατανόησης, της αποδοχής της ετερότητας μεταξύ αλλοδαπών και ημεδαπών δίνει τη δυνατότητα στο σχολείο και την Τοπική Αυτοδιοίκηση να αναπροσαρμόσουν τις πολιτικές τους στην κατεύθυνση της ομαλής ένταξης και των διαπολιτισμικών προσεγγίσεων (Παπάς 1998).

5. Ο κοινωνικός ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη νέα της μορφή, πρέπει να αναδείξει τον κοινωνικό και ουσιαστικό της ρόλο -πέρα και πάνω από τις όποιες διαχειριστικού χαρακτήρα αρμοδιότητες έχει και στον τομέα της εκπαίδευσης και στα δρώμενα των τοπικών κοινωνιών-. Έναν ρόλο που δεν θα παρακολουθεί, μόνο, τις εξελίξεις και θα δέχεται τις κεντρικές πολιτικές, αλλά να πρωτοστατήσει στη διαμόρφωση κοινωνικών και πολιτικών πρακτικών διαπαιδαγώγησης των τοπικών κοινωνιών σε θέματα που αφορούν την αποδοχή του άλλου, την άρση των στερεοτύπων και προκαταλήψεων, της ξενοφοβίας, την αποφυγή ρατσιστικών φαινομένων και διακρίσεων, την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Έτσι η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλει με τη συνεργασία και των άλλων φορέων και φυσικά των εκπαιδευτικών και των σχολείων, στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες, με το φαύλο κύκλο της παρανομίας-νομιμότητας, την υπερεκμετάλλευση, τα κυκλώματα, την αναγκαστική πορνεία των γυναικών, την βίαιη αντιμετώπιση από τα αστυνομικά όργανα (Αδαμάκη 2002: 19-24).

Σήμερα ιδιαίτερα πρέπει να κινητοποιήσει όλους τους φορείς των τοπικών κοινωνιών, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι δυσμενείς και πάλι διατάξεις του νέου σχεδίου νόμου για τους μετανάστες, το οποίο κινείται στην κατεύθυνση της καταστολής του μεταναστευτικού φαινομένου (αποκλεισμός από τη νομιμοποίηση όσων δεν είχαν κάνει τα χαρτιά τους στο παρελθόν, το καθεστώς των απελάσεων επανέρχεται, απαγορεύεται η μετακίνηση σε άλλη περιφέρεια, προτείνεται η απέλαση σε περίπτωση ανεργίας ή αναζήτησης εργασίας, επιτρέπεται η "μεγάλη διαμονή" μετά από έξι χρόνια, δηλ. από το 2011 με σχετικό παράβολο 900 ευρώ, η οικογενειακή επάνοψη γίνεται σχεδόν αδύνατη, ενώ απαγορεύεται η εργασία των μελών της οικογένειας για ένα χρόνο μετά την είσοδό τους στην Ελλάδα και η απονομή των νόμιμων εγγράφων παραμονής προβλέπουν γνώση της ελληνικής ιστορίας και του πολιτισμού ή εξέταση από επιτροπή ήθους...).

Ενδεικτικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του κοινωνικού της ρόλου και της ανάπτυξης ενός κινήματος αλληλεγγύης στις τοπικές κοινωνίες θα ήταν η ενεργοποίησή της σε θέματα, που αφορούν τους μετανάστες και τα παιδιά τους, όπως:

1. Η κατάργηση των δυσμενών διατάξεων του νόμου περί αλλοδαπών,

2. Η προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων των μεταναστών/τριών,

3. Εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης των πολιτών.

4. Η κινητοποίηση των σχολείων και των εκπαιδευτικών,

5. Η δημιουργία κέντρων υποδοχής, στήριξης και συμβουλευτικής,

6. Η διευκόλυνση της κοινωνικής ένταξης και η προστασία από τη σεξουαλική εκμετάλλευση,

7. Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας για τους μετανάστες και της μητρικής για τα παιδιά των μεταναστών καθώς και

8. Η νομιμοποίηση όλων των μεταναστών και μεταναστριών που ζουν σήμερα στην Ελλάδα (Κούρτοβικ 1998: 171-172).

Πρωτοβουλίες τέτοιες από μια ευαισθητοποιημένη Τ.Α., μπορούν να βοηθήσουν την εκπαίδευση και το σχολείο, να θέσουν τη συνεργασία τους σε νέα πλαίσια, να βελτιώσουν τη συμμετοχή και συνεργασία όλων των γονιών, ντόπιων και αλλοδαπών, να σχεδιάσουν από κοινού με βάση τις ανάγκες των πολιτών, των μαθητών και μαθητριών.

6. Στατιστικές και θεσμική αντιμετώπιση (Παλιννοστούντων & Αλλοδαπών μαθητών)

Το ποσοστό των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών αυξήθηκε κατά τριακόσια τοις εκατό (300%) μέσα σε μια δεκαετία και από 45.717, που ήταν τη σχολική χρονιά 1995-96, έφτασε τις 130.114 τη σχολική χρονιά 2003-04 (περίπου 10% επί του συνόλου των μαθητών), με αυξητικές τάσεις για 135.000 το 2004-05 σε όλες τις βαθμίδες (Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια - ΤΕΕ (ΙΠΟΔΕ 2003-2004).

Οι επιπτώσεις του πλουραλισμού των σύγχρονων κοινωνιών στην εκπαίδευση έχουν απασχολήσει τις δυτικές κοινωνίες ήδη από τις δεκαετίες του '70 και του '80. Η πολιτισμική διαφορετικότητα στις κοινωνίες απεικονίζεται στα σχολεία μας και θέτει το ζήτημα της ομαλής προσαρμογής και ένταξης των παιδιών των μεταναστών στις χώρες υποδοχής και βέβαια στην Ελλάδα (ΚΕΜΕΤΕ 2004).

Τα μέτρα της ελληνικής πολιτείας από το 1980, ανεπαρκή κατά τη γνώμη μας, είναι τα σχολεία παλιννοστούντων, αποκλειστικά για τα παιδιά αυτά (αργότερα ονομάστηκαν διαπολιτισμικά σχολεία), οι Τάξεις Υποδοχής (Τ.Υ.) και τα Φροντιστηριακά Τμήματα (Φ.Τ.). Το 1996 εισάγεται η διαπολιτισμική εκπαίδευση με το Ν. 2413/96, τη δημιουργία της Ειδικής Γραμματείας Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης στο ΥΠΕΠΘ και το Ινστιτούτο Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΙΠΟΔΕ), του οποίου η λειτουργία και προσφορά είναι μικρή μέχρι σήμερα. Τα τελευταία χρόνια (1997 - σήμερα), στο πλαίσιο του Β' Κ.Π.Σ. υλοποιούνται τέσσερα προγράμματα από το ΥΠΕΠΘ, με την ευθύνη αντίστοιχων Πανεπιστημίων και αφορούν: την εκπαίδευση παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών, την εκπαίδευση των τσιγγανοπαίδων, την εκπαίδευση ομογενών και την εκπαίδευση των μουσουλμανοπαίδων (Παπαχρήστος 2003).

7. Τοπική Αυτοδιοίκηση

και Εκπαίδευση Τσιγγανοπαίδων

Η εμπλοκή της Τ.Α. στο χώρο της εκπαίδευσης ήταν σημαντική όσον αφορά τα παραπάνω προγράμματα και ιδιαίτερα την εκπαίδευση των τσιγγανοπαίδων (Γ.Γ.Λ.Ε. Υπ. Εργασίας, ΥΠΕΠΘ, Παν/μιο Ιωαννίνων).

Ποια ήταν όμως η συμβολή της;

Ποια τα προβλήματα;

Ποια τα αποτελέσματα της συνεργασίας;

Ο Πρόεδρος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Σωματείων Ελλήνων ΡΟΜ Χρ. Λάμπρου στο Συνέδριο του 1999 με θέμα: "Ο ρόλος της Τ.Α. στην Εκπαίδευση των Τσιγγάνων", στο χαιρετισμό του ανέφερε χαρακτηριστικά: "...η Τ.Α. εμφανίζεται σήμερα ως ανασταλτικός παράγοντας στην κοινωνική ένταξη των Τσιγγάνων, κυρίως με την άρνηση των τοπικών κοινωνιών να αποδεχτούν το "διαφορετικό" και συνεχίζει λέγοντας ότι: "...ορισμένοι τοπικοί άρχοντες είτε προωθούν είτε συναινούν στη δημιουργία "καθάρων" σχολείων. Σχολείων, δηλαδή, μονοπολιτισμικού χαρακτήρα, όπου επικρατεί η εκπαιδευτική απομόνωση. Και βέβαια, δεν μπορούμε ως κοινωνία να μιλάμε για διαπολιτισμική εκπαίδευση... και όλα αυτά για να διατηρήσουν κάποιο από την Τ.Α. μια λανθάνουσα και εύθραυστη κοινωνική ειρήνη..." (Λάμπρου 2000: 18-19).

Ημερίδα: «Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση»

(συνέχεια από τη σελ. 10)

Ο κ. Λ. Μίχος, Δήμαρχος Αγίας Βαρβάρας και Πρόεδρος του Διαδημοτικού Δικτύου ΡΟΜ και Ε.Ε.Τ.Α.Α., σε μια σημαντική ομιλία του στιγμάτισε στάσεις και συμπεριφορές συναδέλφων του Δημάρχων οι οποίοι αν και μέλη του Δικτύου έδιναν μάχες σε τοπικό επίπεδο για να εκδιώξουν τους Τσιγγάνους από την περιοχή τους. Χαρακτηριστικά λοιπόν τονίζει, από την συνάντηση στο περίπτερο του Δικτύου ΡΟΜ στη Θεσσαλονίκη στην έκθεση "Polis 1999", για την προβολή των πρωτοβουλιών και των δραστηριοτήτων των μελών για τα προβλήματα των Τσιγγάνων: "...εκεί συναντήσαμε ένα μέλος του Δικτύου από τη Βόρεια Ελλάδα, το οποίο μας είπε: "εμάς βγάλετε μας από το Δίκτυο, τους διώξαμε τους Τσιγγάνους". Τα συμπεράσματα είναι δικά σας". Συνεχίζοντας δεν εξαιρεί τους εκπαιδευτικούς για τους οποίους αναφέρει: "...ποιος θα κρατήσει τους μαθητές στο σχολείο και πώς; θα τον πείσει ο δάσκαλος, που και ο ίδιος είναι προκατειλημμένος ενάντια στους Τσιγγάνους; Στην περιοχή μας οι θέσεις των δασκάλων στα σχολεία μας συμπληρώνονται συνήθως ένα μήνα μετά την έναρξη του σχολικού έτους. Και αυτό, επειδή ορισμένοι δάσκαλοι μετά το διορισμό τους προσποιούνται ότι έχουν άλλες υποχρεώσεις, προβάλλουν διάφορες δικαιολογίες, για να μην έλθουν στην Αγία Βαρβάρα, γιατί πληροφόρηθηκαν ότι έχει Τσιγγάνους. Μπορούν αυτοί οι δάσκαλοι να πείσουν τους Τσιγγάνους μαθητές για την αξία της μόρφωσης;" (Μίχος 2000: 27-33).

Από την πλευρά του Επιστημονικού Υπευθύνου του Προγράμματος "Εκπαίδευση Τσιγγανοπαίδων" Καθηγητή του Παν/μίου Ιωαννίνων κ. Γκότσοβου, τονίστηκαν οι δυσκολίες και τα προβλήματα που υπήρξαν στη συνεργασία τους με την Τ.Α. και τις εκπαιδευτικές κατά τόπους αρχές. Μεταξύ άλλων υπογράμμισε:

1. Τη μη παραχώρηση χώρων, σε πολλές περιπτώσεις, από τους Δημάρχους για τη φοίτηση των μαθητών, με προσχήματα ίδια, αυτά δηλ. του "φόβου" αντίδρασης ή ξεσηκωμού των γονέων των υπόλοιπων μαθητών και τη δημιουργία αντιπαράθεσων. Με το επιχείρημα του πολιτικού κόστους δηλ. στερούμε από ορισμένες ομάδες πληθυσμού, Ελλήνων πολιτών, το δικαίωμα στη φοίτηση και τη μόρφωση ανατρέποντας τα Συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα, αλλά και τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της εννεαετούς εκπαίδευσης, όπως καθορίζει ο νόμος πλαίσιο 1566/85. Έτσι οι στόχοι του προγράμματος για την καταπολέμηση της διαρροής των μαθητών στην υποχρεωτική εκπαίδευση ή την ενθάρρυνση της φοίτησής τους δεν έχουν την αποτελεσματικότητα που θα έπρεπε. Αντίθετα οι μηχανισμοί αποκλεισμού και αναπαραγωγής του κοινωνικού περιθωρίου συνεχίζονται.

2. Τη μη παροχή βασικών διευκολύνσεων (ηλεκτρικό ρεύμα, ύδρευση, αποχέτευση, αποκομιδή σκουπιδιών...), με τη δικαιολογία της προσωρινής παραμονής στα όρια κάποιων Δήμων, ακόμη και σε περιπτώσεις που η παραμονή των Τσιγγάνων ήταν πέντε και πλέον έτη. Αυτή επίσης η αντιμετώπιση έχει αντίκτυπο στην εκπαίδευση και τη φοίτηση των Ρομικών μαθητών στο σχολείο.

3. Την αδυναμία συντονισμού και συνεργασίας της Τ.Α. και των τοπικών φορέων εκπαίδευσης, όσον αφορά τη φοίτηση των Τσιγγανοπαίδων στα σχολεία. Η έλλειψη επαρκών δηλ. μηχανισμών καταγραφής των υπόχρεων σχολικής φοίτησης, που θα ενημερώνονται συνεχώς, ώστε οι Δήμοι και οι εκπαιδευτικές αρχές να βρίσκουν στη συνέχεια τους τρόπους ενημέρωσης των γονιών για τη φοίτηση των παιδιών τους. Ιδανική θα ήταν βέβαια, η ύπαρξη σε Δήμους με έντονο τον Τσιγγάνικο πληθυσμό, κοινωνικών λειτουργών και εκπαιδευτικών από την κοινωνική αυτή ομάδα, που θα προσεγγίζε τους γονείς και τα παιδιά, δημιουργώντας την απαραίτητη εμπιστοσύνη και το σεβασμό στα δικαιώματά τους.

4. Τις αντιρρήσεις και διαφωνίες εφαρμογής από δημοτικές αρχές, της κεντρικής εκπαιδευτικής πολιτικής, που είναι υπόθεση του κράτους σε κεντρικό επίπεδο, τουλάχιστον ακόμη. Η διαφορετική αντίληψη των δημοτικών αρχών για την εκπαιδευτική πολιτική, δεν μπορεί να την νομιμοποιεί να μην εφαρμόζει τις πολιτικές ένταξης των Τσιγγανοπαίδων,

διότι αυτό αποτελεί θεσμική εκτροπή. Έστω και σε επίπεδο διακηρύξεων η εκπαιδευτική νομοθεσία, αλλά και οι αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης προβλέπουν "...την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για εκπαιδευτική εξέλιξη και κοινωνική ολοκλήρωση... την ενιαία εκπαιδευτική μεταχείριση όλων των μαθητών ανεξαρτήτως κοινωνικής προέλευσης...".

5. Οι περιορισμένες έως ανύπαρκτες γνώσεις των υπαλλήλων, που χειρίζονται θέματα εκπαίδευσης και εκπαιδευτικής πολιτικής. Αυτό ιδιαίτερα αναδείχθηκε στο πρόγραμμα "ένταξης των Τσιγγανοπαίδων", όπου οι γνώσεις των δημοτικών υπαλλήλων -και η αντιμετώπιση των δημοτικών υπηρεσιών- ήταν σε αναντιστοιχία με αυτές για την ένταξη των Τσιγγανοπαίδων. Απόψεις και θέσεις όπως: "Οι Τσιγγάνοι ανήκουν σε άλλη φυλή... έχουν ειδωλολατρικά έθιμα... χρειάζονται ξεχωριστά σχολεία για να μη χάσουν την κουλτούρα τους... να εντάσσονται σε ξεχωριστά τμήματα όταν φοιτούν στο κανονικό σχολείο, για να αποτραπεί ο κίνδυνος της αφομοίωσης... δεν έχει νόημα ένα οικιστικό πρόγραμμα για τους Τσιγγάνους γιατί θα πουλήσουν τα σπίτια τους... είναι αλλοδαποί και αλλογενείς..." δείχνουν τονίζει ο Γκότσοβος, την ανάγκη επιμόρφωσης των υπηρεσιών της Τ.Α. σε θέματα εκπαιδευτικής πολιτικής και διαπολιτισμικής εκπαίδευσης (Γκότσοβος 2000: 35-39).

Οι παραπάνω ενδεικτικές αναφορές δεν αφορούν το χώρο της Τ.Α. ή της εκπαίδευσης μόνο. Αφορούν ολόκληρη την κοινωνία μας. Τις αντιλήψεις και τις απόψεις που επικρατούν για τον "άλλο", τον "ξένο", που δεν είναι υποκείμενο λόγου, αλλά "πρόβλημα". Προβλήματα έχει η ελληνική κοινωνία, το σχολείο, η Τ.Α., αφού αδυνατούν ακόμη να κατανοήσουν την πραγματικότητα και να ξεπεράσουν ιστορικούς μύθους περί "ελληνικής ομοιογένειας" (Χριστόπουλος 2001: 58-62). Η συμμετοχή των "άλλων" στην κοινωνία μας, η δεδομένη πολυπολιτισμικότητα της ελληνικής κοινωνίας, πρέπει να μας οδηγήσει στην υπέρβαση των αντιλήψεων για τη μονοπολιτισμικότητα της ελληνικής κοινωνίας και στην οργάνωση πλέον νέων μορφών κοινωνικών σχέσεων και διαδικασιών, που δεν θα παραβλέπουν την πραγματικότητα. Πρέπει να μας οδηγήσουν σε μέτρα που δεν θα έχουν αποσπασματικό χαρακτήρα και δεν θα διακρίνονται από αστυνομικές λογικές.

Στην Τ.Α., το σχολείο και τις τοπικές κοινωνίες που ζουν τα προβλήματα από κοντά εναπόκειται οι αποφάσεις για το ρόλο και την πορεία μας. Θα είναι ρόλος αναπαραγωγής των προβλημάτων των ανθρώπων ή ρόλος επίλυσης των προβλημάτων, στο μέτρο και το βαθμό των δυνατοτήτων μας; Πάντως δεν μπορούμε να επιλέξουμε το ρόλο του παρατηρητή. Ή όπως χαρακτηριστικά γράφει ο Τσόμσκι:

"Μιλάμε για τους ίδιους μας τους εαυτούς, τις πθικές και πνευματικές αξίες των προνομιούχων κοινοτήτων στις οποίες ζούμε. Αν δεν μας αρέσει αυτό που βλέπουμε, αν κοιτάμε στον καθρέφτη με ειλικρίνεια, έχουμε κάθε δυνατότητα να κάνουμε κάτι γι' αυτό". (Τσόμσκι, 11-04- 2005)

8. Η Διαπολιτισμική προσέγγιση στην εκπαίδευση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση

Το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί στην πράξη, στο χώρο της τάξης, οι δημοτικές αρχές στον κοινωνικό περίγυρο και όλοι μαζί οφείλουμε να αντιπαλεύουμε το ρατσισμό, τις προκαταλήψεις, τις διακρίσεις και τη μίστιγα του κοινωνικού αποκλεισμού, που σχετίζεται άμεσα με τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού: τους Τσιγγάνους, τους μετανάστες, τους πρόσφυγες, τις γυναίκες, τη μουσουλμανική μειονότητα...

Στο χώρο του σχολείου, εμπλουτίζοντας καθημερινά το μάθημα, μπορούμε να παρέμβουμε σε επίπεδο αντιλήψεων, δίνοντας πληροφορίες στους μαθητές:

- για τους ανθρώπους θύματα των προκαταλήψεων
- για το κοινωνικό-πολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται τα προβλήματα που απασχολούν τις κοινωνίες μας
- για τον τρόπο που αθελά μας οδηγούμαστε σε λανθασμένες αντιλήψεις και συμπεριφορές
- για τους κινδύνους που επιφέρει ο ρασι-

σμός στην κοινωνία μας. Ποιοι κερδίζουν απ' αυτόν και πως τον προωθούν

- για τη μετανάστευση, ως μια θαρραλέα προσωπική επιλογή, των μεταναστών και των προσφύγων να επιβιώσουν και να ζήσουν με αξιοπρέπεια

- για τη μετανάστευση και την προσφυγιά, φαινόμενα συνδεδεμένα με την ελληνική και ευρωπαϊκή ιστορία

- για το ότι η αποδοχή των μεταναστών και των προσφύγων, είναι βασική αρχή του ελληνικού, αλλά και του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Στοιχείο της παράδοσης και του συστήματος αξιών (Τσιτάκαλος 2000:231-233).

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης (Παπαχρήστος 2001β:390-391), που σήμερα είναι ανεπαρκής και εξαντλείται σε σεμινάρια και πρωτοβουλίες των ίδιων, μπορεί να τους εφοδιάσει με τις απαραίτητες θεωρητικές και διδακτικές αρχές, ώστε να διαμορφώνουν τις κατάλληλες επικοινωνιακές στρατηγικές στις σημερινές πολυπολιτισμικές τάξεις προς όφελος όλων των μαθητών. Οι διαπολιτισμικές παρεμβάσεις του/της δασκάλου/λας οφείλουν να κινούνται:

- στη δημιουργία συνθηκών δυναμικής ενσωμάτωσης στη διδακτική διαδικασία, του μορφωτικού κεφαλαίου και του γενικότατου βιώματος που εν δυνάμει φέρουν οι μαθητές των εθνοπολιτισμικών ομάδων,
- στην πεποίθηση του εκπαιδευτικού ότι οι μαθητές στο σύνολό τους μπορούν να μάθουν, κάτω όμως από διαφορετικές προϋποθέσεις και συνθήκες ο καθένας,

- στη διαμόρφωση υψηλών προσδοκιών για τις δυνατότητες ακαδημαϊκής εξέλιξης και κοινωνικοποίησης των μαθητών του,

- στην αναγνώριση της διαφορετικότητας των μαθησιακών και πολιτισμικών προϋποθέσεων και της εμπειρίας των μαθητών, χωρίς να αποτελούν κριτήριο στιγματισμού τους ως "αδύνατοι" μαθητές, με γλωσσικά ή μαθησιακά προβλήματα,

- στην υιοθέτηση στρατηγικών όχι μόνο για τους αλλοεθνείς μαθητές και τα "ιδιαίτερα" προβλήματά τους, αλλά για το σύνολο των μελών της σχολικής ομάδας,

- σε αλληλεπιδράσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών, που δεν αντικαθρεφτίζουν τον τύπο των αλληλεπιδράσεων και των εξουσιαστικών δομών μεταξύ κυρίαρχων και υποτελών ομάδων, που ισχύουν στην ευρύτερη κοινωνία.

Σύμφωνα με τον Cummins οι εξουσιαστικές σχέσεις που βρίσκονται σε λειτουργία στην ευρύτερη κοινωνία αποτελούν τη ρίζα της σχολικής αποτυχίας των πολιτισμικά διαφορετικών μαθητών. Σε περιβάλλοντα πολιτισμικής, γλωσσικής ή οικονομικής ανισότητας, η αλληλεπίδραση διδασκόντων μαθητών δεν είναι ποτέ ουδέτερη. Είτε αμφισβητεί ανοιχτά τη λειτουργία των εξουσιαστικών σχέσεων είτε ενισχύει αυτές τις σχέσεις. Οι σχέσεις αλληλεπίδρασης που αναπτύσσονται μεταξύ μαθητών και δασκάλων και μεταξύ των ίδιων των μαθητών, έχουν μεγαλύτερη σημασία για τη μαθητική πρόοδο από την οποιαδήποτε μέθοδο για τη διδασκαλία της γλώσσας και των άλλων μαθημάτων (Cummins 2003: 163).

Στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με την προώθηση μέτρων για την ομαλή ένταξη των εθνοπολιτισμικών ομάδων, την προώθηση των πολιτικών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Συνθήκη, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων ψήφου και ελεύθερης διακίνησης όλων των κατοίκων. Την εφαρμογή των Συνταγματικών διατάξεων ενάντια στις διακρίσεις και την εφαρμογή των αντίστοιχων οδηγιών ενάντια στο ρατσισμό. Μέτρα για την ισότητα στην πρόσβαση στις δημοτικές υπηρεσίες, με την παροχή γραμματειακής υποστήριξης και επιμόρφωση των υπαλλήλων για την αποφυγή και πρόληψη ρατσιστικών φαινομένων και διακρίσεων. Οργάνωση εκπαιδευτικών αλληλογνωριμίας ημεδαπών και αλλοδαπών και προτάσεις στα τοπικά μέσα ενημέρωσης για την εφαρμογή "κωδικών συμπεριφοράς" και αποφυγή ρατσιστικών εκφράσεων και αντιλήψεων. Συνεργασία με τα σχολεία για την από κοινού διαμόρφωση πλαισίου καμπάνιας ενάντια στο ρατσισμό και τη ξενοφοβία, οργάνωση εκθέσεων ζωγραφικής ή άλλων δραστηριοτήτων για τα αν-

θρώπινα δικαιώματα και την προώθηση της διαπολιτισμικής ιδέας. Ενίσχυση του Αντισταθμιστικού ρόλου του Ολοήμερου Σχολείου, με την παροχή γευμάτων, διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών και διδασκαλίας της μητρικής τους γλώσσας. Μέριμνα για την εκπροσώπηση των μεταναστών γονέων στα όργανα των σχολείων και των δημοτικών επιτροπών. Δημιουργία κέντρων στήριξης και συμβουλευτικής για όλους τους γονείς που το έχουν ανάγκη. Ενίσχυση όλων των υπαρχόντων κέντρων παροχής τέτοιων υπηρεσιών και στελέχωσή τους με προσωπικό.

Η διαπολιτισμική αγωγή απευθύνεται σε όλα τα άτομα και όλες τις διαφορετικές πολιτισμικές ομάδες που ζουν σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία και ζητά απ' αυτά να αποδεδμευτούν από τις μονοπολιτισμικές και εθνοκεντρικές αντιλήψεις τους και να αποκαταστήσουν μεταξύ τους μια επικοινωνία στη βάση της ισότητας, της αμοιβαίας κατανόησης και της αλληλοαποδοχής. Έτσι η διαπολιτισμική αγωγή δεν είναι ένα συγκεκριμένο εκπαιδευτικό μέτρο για τους αλλοδαπούς, αλλά ως "ένας τρόπος ζωής και μια διάσταση που πρέπει να διαπερνά την αγωγή και την εκπαίδευση συνολικά" (Δαμανάκης 1997:99). Η αντίληψη αυτή δίνει τη δυνατότητα στη Διαπολιτισμική Αγωγή, να αναδείξει τα κοινά στοιχεία που συνυπάρχουν στους πολιτισμούς -να μην υπερτονίζει μόνο τις διαφορές- να ξεπεράσει δηλαδή την πολύχρωμη επιφάνεια της πολιτιστικής κοινωνίας και "αναγωγικά να αναζητήσει την κοινή πολιτισμική δομή της σύγχρονης κοινωνίας, την οποία η επιστήμη έχει ήδη εντοπίσει και η εκπαίδευση μπορεί να αξιοποιήσει ως συνεκτικό στοιχείο της διαφορετικότητας".

Σημειώσεις:

1. Ενδεικτικά είναι τα στοιχεία της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Ο αριθμός των αιτούντων άσυλο στις βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες μειώθηκε κατά 22% το 2004, λόγω των περιοριστικών πολιτικών. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο αριθμός μειώθηκε κατά 19%, στη Νότιο Αμερική κατά 26% ενώ στην Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία κατά 28%. Βέβαια ο αριθμός αιτούντων άσυλο εξακολουθεί να είναι υψηλός και φτάνει τις 368.000 αιτήσεις για το 2004 στις 38 βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες. Στην Ελλάδα εκκρεμούν 50.000 αιτήσεις ατόμων, που προσπάθησαν να κάνουν αίτηση για άσυλο, αλλά ακόμη δεν έχουν καταγραφεί. Το ποσοστό αναζήτησης για το 2004 ανέρχεται στο 0,9% (11 άτομα, ενώ χορηγήθηκε ανθρωπιστικό καθεστώς σε 22 άτομα). Τα στοιχεία βέβαια αυτά κρίνονται πολύ χαμηλά, μιας και ο πραγματικός αριθμός των ατόμων είναι πολύ μεγαλύτερος, σύμφωνα με την Υ.Α (βλ. περισσότερα στο: Παπλωματάς, Κ. (13-4-2005), Υπατη Αρμοστεία: Μείωση των Αιτήσεων Άσυλου. Τι λένε οι Αριθμοί για την Ελλάδα. Επιτροπή Ευαισθητοποίησης των Νέων της Υπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους πρόσφυγες και Σύλλογος Εκπ/κών Πρωι/θμιας Εκπ/σης Περιστερίου "ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ" (7-3-2005), Ενημερωτικό δελτίο με θέμα: Πρόσφυγες: χιζόντας το Μέλλον, Περιστερί).

- Αναγνώστου Πάρις, Πρόεδρος της Ένωσης Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων του Δήμου Περιστερίου.

"Κατ' αρχήν να ευχαριστήσω το ΔΣ του συλλόγου «Ελλη Αλεξίου» για το κάλεσμά της προς την Ένωσή μας και για τη δυνατότητα που μας δίνει γι' αυτή την παρέμβαση.

Η προσωπική μου διαπίστωση ως προέδρου της Ένωσης Γονέων Περιστερίου και με βάση τα όσα άκουσα από αρκετούς εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με έπεισαν περισσότερο πως «ήταν στραβό το κλίμα το έφαγε και ο γαίδαρος» κι απόγινε. Και τι εννόω με αυτό: Δε φτάνει που η κυβέρνηση μειώνει τις δαπάνες για την Παιδεία από τον κρατικό προϋπολογισμό αλλά παράλληλα πετάει και το μπαλάκι στους Δήμους να αναλάβουν τη συντήρηση και λειτουργία του σχολείου χωρίς ανάλογα χρήματα και τους καλεί μάλιστα να βρουν τρόπους ώστε να ανταποκριθούν στο έργο αυτό και μάλιστα τους αφήνει εν λευκώ να κάνουν όποια ενέργεια νομίζουν σωστή. Βασικά όμως λέει στους Δήμους να αξιοποιήσουν τα όποια κοινοτικά κονδύλια υπάρχουν για να κάνουν έργο. Το πρόβλημα είναι ότι αυτά τα ποσά έχουν ημερομηνία λήξης και τότε θα τεθεί το πρόβλημα πιο άμεσα. Δηλαδή: Βάλε, Δήμαρχε, έμμεση ή άμεση φορολόγηση ή να καλυφθούν τα όποια κενά υπάρχουν ή να βρουν τα σχολεία ένα χορηγό από την αγορά για να τους καλύψει κάποια βασικά πραγ-

Ημερίδα: «Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση»

(συνέχεια από τη σελ. 11)

ματάκια. Και επειδή επιδίωξη είναι να σπάσει το ενιαίο σχολικό πρόγραμμα με βάση το λεγόμενο «φινλανδικό μοντέλο», η κάθε περιοχή, Νομαρχία ή Δήμος θα έχει δικό της πρόγραμμα εκπαίδευσης, το οποίο βέβαια να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς και βέβαια του κορμού. Θα μπορεί δηλαδή το βενζιναδικο ή το μανάβικο της περιοχής να πατρώνουν και το εκπαιδευτικό έργο. Επειδή όλα αυτά έρχονται σε αντίθεση με τις θέσεις του μαχόμενου γενικού κινήματος και όχι μόνο, η Ένωση μας στην τελευταία της εκλογοσπολογιστική συνέλευση αποφάσισε με συντριπτική πλειοψηφία να παλέψει μαζί με όλο το λαϊκό κίνημα για τα παρακάτω:

- Αύξηση των δαπανών για την παιδεία στο 15% επί του κρατικού προϋπολογισμού.
- Να δεσμευτούν όλοι οι ελεύθεροι χώροι της πόλης και να κτιστούν σχολεία έτσι που όλα τα σχολεία να λειτουργούν σε ηρωική βάρδια και σε κτίρια με όλες τις επιστημονικές προδιαγραφές.
- Ενιαίο 12χρονο βασικό σχολείο, δημόσιο και δωρεάν για όλα τα παιδιά χωρίς διακρίσεις.
- 2χρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή.
- Κατάργηση της ιδιωτικής παιδείας, της παραπαιδείας και γενικά της επιχειρηματικής δράσης στο χώρο της παιδείας.

- Ψωμιάδης Θεόφιλος, Εκπαιδευτικός.

«ΤΑΙΪΛΟΡΙΣΜΟΣ - ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΑΙ ΓΝΩΣΗ»

Όταν παραχωρούσε τη θέση του ο "παλαιός" ελεύθερος ανταγωνισμός στον μονοπωλιακό καπιταλισμό, φανερώθηκαν οι νέες παραγωγικές δυνάμεις και οι κλάδοι παραγωγής που συνέβαλαν σ' αυτό το πέρασμα. Οι μηχανές, η χημεία, ο ηλεκτρισμός και οι άλλες παραγωγικές δυνάμεις αναπτύσσονταν ταυτόχρονα με τον μονοπωλιακό καπιταλισμό.

Η νέα αυτή κεφαλαιοκρατική θέση είχε ένα όριο στην ανάπτυξη της. Όριο πολύ ουσιαστικότερο απ' ό,τι φανταζόταν ακόμα και αυτοί που καταπίπταν με το ξεπέρασμά του. Η ειδικευμένη εργατική τάξη της εποχής αντιστάθηκε στους θεμελιώδεις καπιταλιστικούς μετασχηματισμούς. Αντιστάθηκε στην συγκέντρωση της παραγωγής, την εντατικοποίηση των ρυθμών, την συγκέντρωση της εξουσίας στα χέρια των ιδιοκτητών και την μαζική είσοδο των ανειδίκευτων εργατών στο εργοστάσιο.

Οι ειδικευμένοι εργάτες μπορούσαν να μειώσουν τον ρυθμό παραγωγής μειώνοντας την ταχύτητά τους. Έτσι πρακτικά καθόριζαν το ελάχιστο όριο της εργασίας τους και σε μεγάλο βαθμό το ύψος της αμοιβής τους.

Εδώ ήρθε ο Ταίλτορ Φρέντερικ Ουίνσλοου, Αμερικανός μηχανικός, γεννημένος στην Πενσυλβάνια το 1856. Είναι ο ιδρυτής της μεθόδου επιστημονικής εργασίας. Εφηύρε την αύξηση της παραγωγής με παράλληλη μείωση του κόστους και αύξηση των κερδών. Μελέτησε τις μεθόδους εργασίας, αναζητώντας τρόπους για να πετύχει το μεγαλύτερο δυνατό αποτέλεσμα στον ελάχιστο χρόνο.

Η οξυδερκεία του εντόπισε το πρόβλημα "Η γνώση είναι για τον εργάτη το πιο πολύτιμο αγαθό του". Ο Μπ. Κοριά στο "επιστήμη, τεχνική, κεφάλαιο" σημειώνει ότι "ο τρόπος οργάνωσης της εργασίας που παρουσιάζει ακόμα την ιδιαιτερότητα να στηρίζεται στο επάγγελμα, δηλ. στη γνώση και την εργατική τεχνολογία επιτρέπει στην εργατική αντίσταση να αναπτύσσεται με αποτελεσματικότητα".

Η υποταγή των παλαιών παραγωγικών σχέσεων στο κεφάλαιο δεν αρκούσε πλέον. Η σχετική εργατική αυτοτέλεια και η απαλλοτρίωσή της από την γνώση, ειδική και αποκλειστική έπρεπε να τσακιστεί και να αναδιοργανωθεί ριζικά. Πώς;

"Η διεύθυνση επιφορτίζεται να δέχεται όλα τα στοιχεία της παραδοσιακής γνώσης που στο παρελθόν βρισκόταν στην κατοχή των εργατών, να κατατάσσει αυτές τις πληροφορίες, να κάνει τη σύνθεσή τους και να βγάζει από αυτές γνώσεις, κανόνες και τύπους". Ταίλτορ.

Οι φάσεις που ο Ταίλτορ οικοδόμησε το σύστημά του είναι:

Πρώτη φάση: Η περίπλοκη εργατική γνώση πρέπει να αναλύεται στα απλά στοιχεία της και να προχωρήσει σε ένα είδος επιπεδοποίησης της τεχνικής γνώσης. Το μέσον της ανάλυσης είναι η μέτρηση των κινήσεων και

των χρόνων. Σε κάθε κίνηση αντιστοιχεί ένας χρόνος.

Δεύτερη φάση: Όλες οι κινήσεις κατακερματίζονται, ξεδιαλώνονται και κατατάσσονται συστηματικά.

Τρίτη φάση. Για κάθε πράξη κρατείται ο "μοναδικά καλύτερος τρόπος" που συναντιέται σε ένα και μοναδικό συνδυασμό των απλών στοιχείων που ξεδιαλέχθηκαν.

Ο Φορντισμός πάτησε πάνω στον Ταίλτορισμό δημιουργώντας την αλυσίδα παραγωγής με τους εξαντλητικούς ρυθμούς εργασίας και την εκτίναξη της υπεραξίας.

Σήμερα η "ευέλικτη απασχόληση" διανύει τη δική της διαδρομή. Η διανοητική εργασία επεκτείνεται συνεχώς. Ολοένα καινούργια τμήματα της επιστημονικής διάνοσης εντάσσονται στη μισωπή εργασία. Οι "νέες εργατικές δυνάμεις" συνδυάζουν την πνευματική και χειρωνακτική εργασία.

Η παλαιά αντίφαση που έλυσε ο Ταίλτορ βρισκόταν ξανά μπροστά στους καπιταλιστές. Πώς;

Ο μάντζερ Π. Ντράκερ λέει: "στην παλιά οργάνωση η εργασία ακολουθεί το ρυθμό της μηχανής. Στις καινούργιες συνθήκες όμως υπάρχει πρόβλημα για τους καπιταλιστές. Γιατί; Ο Ντράκερ στο βιβλίο του η "μετακαπιταλιστική κοινωνία" γράφει: "Η παραγωγικότητα των νέων εργατικών δυνάμεων...είναι αβυσσαλέα χαμηλή". Η καθυπόταξη των "νέων εργατικών δυνάμεων" που βασιζόταν στη γνώση και τους συνδυασμούς πνευματικής χειρωνακτικής εργασίας είναι αναγκαία περισσότερο από ποτέ.

Το πνεύμα του Ταίλτορ μας σκεπάζει ξανά.

Η γνώση πρέπει να ιδιοποιηθεί από μηχανισμό διοίκησης. Να μηχανοποιηθεί, να ξεδιαλεχτεί, να κωδικοποιηθεί, να χρονομετρηθεί και να επιστρέψει στον εργαζόμενο σαν ένα σύνολο καθηκόντων, που πρέπει να εκτελούνται απαρέγκλιτα, γι' αυτό και θα ελέγχονται.

Το πνεύμα αυτό ξεπερνάει την άμεση παραγωγή. Επεμβαίνει στην κατασκευή της σύγχρονης εργατικής δύναμης στις σχολές και τα πανεπιστήμια.

Η "ευέλικτη απασχόληση" προϋποθέτει την καταστροφή της σχετικής εργατικής γνώσης και τη μετατροπή της σε ελεγχόμενα αθροίσματα πληροφοριακών συνόλων.

Η Ε.Ε. στη Λευκή Βίβλο μας πληροφορεί: "Σε όλα τα κράτη μέλη υπάρχει μια εντυπωσιακή κίνηση επιμήκυνσης των σπουδών και ανόδου του επιπέδου σπουδών της πλειοψηφίας" και παρακάτω "η εξειδίκευση των νέων ως προς τις γενικές καταρτίσεις είναι πλεονάζουσα για τη θέση απασχόλησής τους".

Ακόμα ιδρύματα και ειδικοί συμπεραίνουν: "αυτή η τάση για σπουδές δημιουργεί δυσκολίες στο κοινωνικό επίπεδο. Αποτελώντας τη μοναδική πιστοποίηση της ειδικεύσης λειτουργεί σαν κίνητρο για μακροχρόνιες σπουδές και αναπαράγοντας τις αντιστοιχίες τίτλος σπουδών - κοινωνική θέση, επιτείνει ακόμα περισσότερο τη δυσκαμψία της αγοράς εργασίας".

Η Ε.Ε. προσπαθεί να συγκροτήσει τον Κοινό Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΚΕΧΑΕ) αναγνωρίζοντας δύο μειονεκτήματά.

Το πρώτο είναι η μεγάλη χρονική και ποιοτική απόσταση που χωρίζει την εκπαίδευση μαζί με την παραγωγή νέας γνώσης στα πανεπιστήμια, από την είσοδο των αποφοίτων στην αγορά εργασίας και της τεχνολογίας στην παραγωγή. (Πρώτες εδώ είναι οι ΗΠΑ).

Το δεύτερο είναι η μη ενιαία διαχείριση της εργατικής της δύναμης, γιατί υπάρχουν πολιτιστικές διαφορές, διαφορετικές εργατικές νομοθεσίες, διαφορετικοί μηχανισμοί διαμόρφωσής της σε κάθε χώρα.

Ο (ΚΕΧΑΕ) είναι στρατηγικός στόχος της Ε.Ε. Αφορά όχι μόνο τα 25 μέλη της αλλά ολόκληρο το γεωγραφικό και πολιτιστικό χώρο που επιδιώκει να εντάξει στην ολοκληρωσή του.

Κωδικοποιημένοι οι στόχοι του είναι:
1. Σύστημα εύκολα αναγνωρίσιμων και συγκρίσιμων πτυχίων. Κατάργηση του ενιαίου πτυχίου ως φορέα συλλογικών εργασιακών δικαιωμάτων και αντικατάστασή του από έναν ατομικό φάκελο δεξιοτήτων. Η συγκρισιμότητα απαιτεί την αξιολόγηση και κατάταξη των ιδρυμάτων.

2. Δύο βασικοί τίτλοι σπουδών. Θα προσφέρουν "απασχολησιμότητα" μετά από κάθε κύκλο σπουδών. Έτσι το κεφάλαιο μειώνει το κόστος σπουδών, μειώνει το χρόνο εισαγωγής στην αγορά εργασίας, μειώνεται το κόστος ειδίκευσης για τον εργοδότη, μειώνεται η αξία και οι δυνατότητες διαπραγματεύσεως της εργατικής δύναμης του εργαζόμενου και οι σπουδές και η έρευνα άμεσα προσαρμόζονται στις τρέχουσες ανάγκες του κεφαλαίου.

3. Εγκαθίδρυση συστήματος πιστωτικών μονάδων. Αντιστοιχίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία σε χρόνο εργασίας. Πλήρης εμπνευματοποίηση της γνώσης λοιπόν. Οι σπουδές θα αποτελούν κομμάτια εφαρμόσιμων γνώσεων, άμεσα εκμεταλλεύσιμων και ελεγχόμενων. Η προστιθέμενη αξία στην εργατική δύναμη θα είναι άμεσα μετρήσιμη και γρήγορα απαξιούμενη. Δεν θα δημιουργεί "απαιτήσεις" από τον εργαζόμενο γιατί θα εντάσσεται σε συγκεκριμένα μοντέλα παραγωγής και ο ίδιος ούτε θα μπορεί να ερμηνεύσει τον κόσμο ούτε να αμφισβητήσει τον κοινωνικό τρόπο παραγωγής και να τον οργάνώσει αλλιώς. Η γνώση πουλιέται απογυμνωμένη από κάθε απελευθερωτική της διάσταση. Το σύστημα πιστωτικών μονάδων είναι ο κατατεμαχισμός, η μοριοποίηση και η ανασύνθεση της παρεχόμενης γνώσης με βάση τις ανάγκες της αγοράς. Υποτάσσει την επιστήμη στο κεφάλαιο και η γωστική διαδικασία δείχνει Ταίλτορ.

4. Προώθηση της κινητικότητας. Καθιστά δυνατή την κινητικότητα σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

5. Προώθηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας στη διασφάλιση της ποιότητας. Εξισώνει προς τα κάτω το εμπόρευμα γνώση και το εμπόρευμα απόφοιτος και απαλείφονται οι διαφοροποιήσεις στις ακαδημαϊκές "νομισματικές ισοτιμίες". Η αξιολόγηση σε συνδυασμό με την υποχρηματοδότηση αποτελούν βασικό μέσο για την άμεση προσαρμογή των πανεπιστημίων στις ανάγκες του κεφαλαίου και στην επιχειρηματική τους λειτουργία.

6. Προώθηση της πανευρωπαϊκής διάστασης της ανώτατης εκπαίδευσης.

7. Δια βίου εκπαίδευση. Το κόστος επαγγελματικής εκπαίδευσης που προκαλεί η αναδιάρθρωση της παραγωγής θα βαρύνει τον εργαζόμενο και οι εργασιακές του σχέσεις και δικαιώματα θα βρίσκονται υπό συνεχή αμφισβήτηση.

8. Ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης και φοιτητές "ενεργοί συνεργάτες". Τέρμα στις ακαδημαϊκές ελευθερίες, με τις σχέσεις μέσα στα πανεπιστήμια να γίνουν αποκλειστικά εμπνευματικές.

9. Προβολή της ελκυστικότητας του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης. Όστε το προϊόν να πουλάει παντού.

Τα λόγια ενός Βρετανού συντηρητικού βουλευτή στην Αγγλική βουλή πριν από αρκετά χρόνια προσθέτονται στις παραπάνω συντηρητικές απόψεις. "Εάν έχουμε ένα ανώτερο και εκπαιδευμένο, αλλά άνεργο πληθυσμό, ίσως αντιμετωπίσουμε μεγαλύτερες κοινωνικές συγκρούσεις. Υπάρχει ανάγκη να αντιστοιχίσουμε ξανά την κοινωνική θέση και το εκπαιδευτικό επίπεδο. Επιτέλους οι άνθρωποι πρέπει να γνωρίζουν την θέση τους στην κοινωνία".

Οι αγώνες των εργατών της εποχής του Ταίλτορ μπορεί να μας βοηθήσουν στην αντίστασή μας ενάντια στην νέα του επέμβαση. Η αποσαφήνιση δε της νέας κατάστασης που διαμορφώνεται στο χώρο της παιδείας βοηθάει στο ξεκαθάρισμα των αντιλήψεών μας σχετικά με ποιο κοινωνικό σύστημα μπορεί να παράγει την γνώση και ποιο να την καταστρέψει".

- Νικολόπουλος Αθανάσιος, Προϊστάμενος 3ου Γραφείου Β/θμιας Εκπαίδευσης.

"Με αφορμή την ημερίδα με θέμα "Εκπαίδευση και Τοπική αυτοδιοίκηση" θα ήθελα να εκθέσω μερικούς προβληματισμούς. Πρέπει κατ' αρχάς να αναλογιστούμε τι σχολείο θέλουμε. Φυσικά και πρέπει οι μαθητές-τριες να φιλοξενούνται σε επαρκείς, λειτουργικούς και ευπρεπείς αισθητικά σχολικές εγκαταστάσεις ούτως ώστε τα παιδιά να συνθιζούν από μικρά στο όμορφο στο σύγχρονο στο δημιουργικό και όχι στη μιζέρια, αλλά πρωταρχικής σημασίας είναι να είναι το σχολείο κυρίως

ως ανθρωποκεντρικό που επιδιώκει την μόρφωση, την παιδεία του ανθρώπου-πολίτη και όχι μόνο την εκπ/ση-κατάρτιση. Είναι απαραίτητη η χρηματοδότηση και ενδεχομένως και περισσότερο από το 15% αλλά όχι πρωταρχικής σημασίας. Το σχολείο πρέπει να καλλιεργεί δεξιότητες, ικανότητες, στάσεις, αξίες, πολιτικές αρετές, με άλλα λόγια τον "νοο και την ψυχή" του ανθρώπου πολίτη, όχι μόνο για την Κοινωνία της Γνώσης αλλά και "πέφρανος της κοινωνίας της Γνώσης".

Η τοπική αυτοδιοίκηση πρέπει να λειτουργεί σύμφωνα με την ευρεία έννοια του όρου όπως στην αρχαία εποχή όπου ο λαός συμμετείχε στα δρώμενα και υποστήριζε διάφορες πρωτοβουλίες. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά την ΠΔΣ (Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη) η οποία λειτουργεί με ένα ποσοστό μόνιμων καθηγητών (60%), και το υπόλοιπο προσλαμβάνεται με πρόταση του Δ/ντή από την ελεύθερη αγορά (40%). Τα τμήματα είναι πολύ μικρά -κάτω από το νόμιμο πολλές φορές- παρ' όλα αυτά οι γονείς δεν είναι αρωγοί με αποτέλεσμα να ξοδεύουν πολλά λεφτά στα φροντιστήρια αλλά και να διαμαρτύρονται παράλληλα γι' αυτό. Είναι γνωστό ότι καμιά πολιτική δεν θα μπορέσει να εφαρμοσθεί εάν δεν υποστηριχθεί ενεργά από τους ίδιους τους πολίτες με δημιουργικό τρόπο και σε όλο το φάσμα.

Επίσης υπήρχε κακός σχεδιασμός όσον αφορά το αναλυτικό πρόγραμμα με αποτέλεσμα κομμάτια ύλης να επαναλαμβάνονται από τη μια χρονιά στην άλλη και σαν συνέπεια να απαιτείται περισσότερος χρόνος φοίτησης για τους μαθητές χωρίς κατ' ανάγκη αυτό να οδηγεί και στην καλύτερη γνώση αφού η γνώση είναι πρωταρχική. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στον ανασχεδιασμό του αναλυτικού προγράμματος. Η τεχνολογία εξελίσσεται με ιλιγγιώδεις ρυθμούς και η γνώση πρέπει να την ακολουθεί. Επομένως και σύμφωνα με τα παραπάνω ίσως να είναι παρωχημένη η απαίτηση για το δωδεκάχρονο υποχρεωτικό σχολείο, το οποίο έτσι ή αλλιώς υφίσταται. Σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα ο νόμος υποχρεώνει την εννεαετή φοίτηση, αλλά στην ουσία υφίσταται. Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι υπάρχει αριθμός παιδιών που δεν ολοκληρώνουν την φοίτηση. Στην πραγματικότητα λοιπόν εμείς που απαιτούμε την δωδεκαετή φοίτηση τι κάνουμε για τα παιδιά που δεν ολοκληρώνουν ούτε την εννεαετή;

- Μήπως το δωδεκάχρονο υποχρεωτικό σχολείο οι προπτυχιακές, μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές οδηγούν τους νέους σε τέτοιες ηλικίες που φαινομενικά κρύβουν το πραγματικό πρόβλημα ανεργίας;

- Γιατί οι τοπικές αυτοδιοικήσεις αφού ι-σχυρίζονται ότι έχουν χαμηλή χρηματοδότηση δεν αντέδρασαν δυναμικά τόσο χρόνια ώστε πραγματικά να προσφέρουν στην παιδεία και στον πολιτισμό ως διαχειριστές της σχολικής περιουσίας; Μήπως θα έπρεπε να γνωρίζουν οι ενεργοί πολίτες τα ακριβή μεγέθη που οι ΟΤΑ εισπράττουν για τα σχολεία;

- Και σήμερα ακόμη που το σύνταγμα επιβάλλει την δωρεάν παιδεία μήπως μπορούν να μας πουν κάποιοι Πανεπιστημιακοί γιατί τα περισσότερα μεταπτυχιακά πληρώνονται από τους φοιτητές μας και δεν είναι δωρεάν; Που είναι οι αντιδράσεις των φορέων εκείνων σε αυτές τις περιπτώσεις για να αρθεί η παράβαση των διατάξεων του συντάγματος";

- Σιδερά Φλώρα, Εκπαιδευτικός.

"Η ΤΑ πρόσχημα για την αποδιάρθρωση και την ιδιωτικοποίηση του δημόσιου συστήματος εκπαίδευσης;

Το Τοπικό κράτος είναι μια μορφή άσκησης κρατικής εξουσίας σε τοπικό επίπεδο. Τις περισσότερες φορές ο όρος ταυτίζεται με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ενώ σε άλλες περιπτώσεις αναφέρεται και ως Τοπική Κοινωνία. Το τοπικό κράτος στην ουσία του εκφράζει τις εκλεγμένες τοπικές αυτοδιοικήσεις και γενικά κάθε μορφή αποκεντρωμένης διοίκησης, ενώ από την άποψη της άσκησης συγκεκριμένων εξουσιών, αναφέρεται στα γεωγραφικά όρια που καλύπτει μια νομαρχία και ένας δήμος, τις κατεχόμενες διοικητικές και πολιτικές χωρικές μονάδες στην ελληνική επι-

Ημερίδα: «Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση»

(συνέχεια από τη σελ. 12)

κράτεια. Το τοπικό κράτος όμως είναι ένας βασικός πολιτικός θεσμός που εκφράζει τις ίδιες θεμελιώδεις κοινωνικές σχέσεις που δημιουργούνται στο κεντρικό κράτος, και αποτελεί μορφή κρατικού μηχανισμού και άσκησης δημόσιας διοίκησης¹. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι τα χρόνια δομικά προβλήματα που παρουσιάζονται, συνδέονται με τον τύπο τη κοινωνικής και της οικονομικής ανάπτυξης.

Αν θελήσουμε να εξετάσουμε την παρέμβαση του τοπικού κράτους στην εκπαίδευση τις δεκαετίες μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο στις ανεπτυγμένες καπιταλιστικά χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής, πρέπει να ξεκινήσουμε από τη συνάρθρωση κεντρικού – τοπικού μέσα από την ανάπτυξη του λεγόμενου «κράτους πρόνοιας». Κάτω από αυτή την οπτική θα δούμε ότι τόσο η ανάπτυξη του κράτους πρόνοιας όσο και η ανάπτυξη των εκπαιδευτικών πολιτικών και η δημιουργία και επέκταση των εκπαιδευτικών συστημάτων οφείλονται στους ίδιους σχεδόν γενεσιουργούς παράγοντες: α) στην ανάγκη αξιοποίησης και συσώρευσης του κεφαλαίου, β) στα αποτελέσματα των κατακτήσεων των εργαζομένων και γ) στην ανάγκη νομιμοποίησης της πολιτικής σταθεροποίησης που εξασφάλιζε ένα κράτος αυτού του τύπου, αποτρέποντας ή αμβλύνοντας τις ανεπιθύμητες συνέπειες. Σ' αυτά τα πλαίσια αναπτύχθηκαν τύποι συστημάτων κοινωνικής και εκπαιδευτικής πολιτικής εκ των οποίων ορισμένοι από αυτούς χαρακτηρίζουν κοινωνίες που είχαν ήδη από το 19ο αιώνα θεσμικά κατοχυρωμένες αρμοδιότητες στο τοπικό επίπεδο, μακρά παράδοση στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής από την τοπική αυτοδιοίκηση και χαμηλό βαθμό διοικητικού ελέγχου και εποπτείας από το κεντρικό κράτος π.χ. Αγγλία- επαρχίες, Σουηδία- ενορίες κτλ.²

Από τα μέσα της δεκαετίας του '70, με τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, το κυρίαρχο μοντέλο καπιταλιστικής ανάπτυξης αδυνατεί να εξασφαλίσει τη δεινόμενη αναπαραγωγή του συστήματος και την οικονομική ανάκαμψη. Στα πλαίσια αυτά κυριαρχούν νεοφιλελεύθερες πολιτικές διακυβέρνησης, οι οποίες αμφισβητούν τις αναδιανεμητικές λειτουργίες του κράτους και προβάλλουν ως κυρίαρχο το δικαίωμα της ατομικής ιδιοκτησίας. Παράλληλα έχουμε αναδιάρθρωση της σχέσης κεντρικού – τοπικού και διάσπαση και διαφοροποίηση των παραγωγικών συστημάτων, στα πλαίσια μιας συνεχώς επεκτεινόμενης διεθνοποίησης. Σαν αποτέλεσμα όλων των παραπάνω μπορούμε να πούμε ότι οι τελευταίες δεκαετίες χαρακτηρίζονται από μείωση των δαπανών του κράτους για την εκπαίδευση, την υγεία, την πρόνοια, την ασφάλιση κτλ. και προσανατολισμό τους προς την κατεύθυνση στήριξης της συσώρευσης του κεφαλαίου, αντικατάσταση του πλαισίου των κοινωνικών δικαιωμάτων με αυτό της ατομικής επιλογής και παράλληλα μετατόπιση των κοινωνικών λειτουργιών του κράτους στο τοπικό επίπεδο.

Στις νέες συνθήκες οι τοπικές εξουσίες (περιφέρειες, νομοί, δήμοι) αναδεικνύονται και «ευνοούνται» ως πεδία διαμόρφωσης των προϋποθέσεων προσαρμογής στις νέες συνθήκες και ίσως διεξόδου από την κρίση. Η «τοπική ανάπτυξη» συνδέεται με την εμφάνιση νέων τρόπων ανάπτυξης με «ευέλικτη εξειδίκευση» και ποιοτική παραγωγή σε μικρή κλίμακα. Έτσι ενώ στα μάτια ενός απλού παρατηρητή φαίνεται ότι έχουμε τη διαμόρφωση τάσεων αποκέντρωσης και αναβάθμισης των τοπικών θεσμών, ο τρόπος που διαμορφώνονται αυτές οι τάσεις με μείωση της κρατικής χρηματοδότησης, επιβολή νέων φόρων στους πολίτες από την πλευρά της τοπικής αυτοδιοίκησης, ανταποδοτικές υπηρεσίες και εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα, καθώς και η παράλληλη τάση αυξανόμενης συγκεντροποίησης όσον αφορά τον έλεγχο από το κεντρικό επίπεδο και τη διαμόρφωση των πλαισίων άσκησης των τοπικών πολιτικών σε υπερεθνικό επίπεδο δεν μας επιτρέπουν να μιλήσουμε ούτε για εκδημοκρατισμό του κράτους με την ενίσχυση των τοπικών εξουσιών αλλά ούτε και για βελτίωση των συνθηκών ζωής και εκπαίδευσης των πλατιών λαϊκών μαζών.

Αντίθετα οι τοπικές εξουσίες είναι υποχρεωμένες να ακολουθήσουν καπιταλιστικές μορφές παραγωγής στην παροχή τεχνικής υ-

ποδομής, τοπικών υπηρεσιών και αγαθών, ανάμεσα σ' αυτά και η εκπαίδευση, στη βάση της ανταποδοτικότητας και των ιδιωτικο-οικονομικών κριτηρίων. Παράλληλα είναι υποχρεωμένες να αντιμετωπίσουν τον πολύπλοκο «καταναλωτή» τοπικών υπηρεσιών ο οποίος έχει την «ελευθερία των επιλογών» και καλείται να «πληρώσει» σε εξατομικευμένη βάση. Αποτέλεσμα όλων των παραπάνω είναι η υποβάθμιση των κοινωνικών δικαιωμάτων και των γενικών ρυθμίσεων, η αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων με αποσπασματικό τρόπο και η ώθηση όλο και περισσότερων τμημάτων των λαϊκών μαζών στον κοινωνικό αποκλεισμό.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα όλων των παραπάνω αποτελούν οι ρυθμίσεις και οι δαπάνες για την εκπαίδευση. Οι τοπικές εξουσίες αναλαμβάνουν σιγά σιγά μια σειρά από αρμοδιότητες και πολιτικές που μέχρι πρόσφατα ανήκαν στο κεντρικό κράτος χωρίς την παράλληλη μεταφορά πόρων και τεχνολογίας στον τομέα της διοίκησης, αναγκασμένες όμως να λειτουργούν κάτω από την σθενή επίβλεψη της μη αιρετής περιφερειακής διοίκησης και του κεντρικού κράτους. Παράλληλα το ευρύτερο πλαίσιο λειτουργίας αυτών των πολιτικών καθορίζεται σε υπερεθνικό επίπεδο (Ε.Ε.) με βάση τους στόχους των γενικότερων αναδιարθρώσεων που αναφέρονται παραπάνω. Για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι θα αναφερθούμε στο παράδειγμα του ελληνικού χώρου αφού πρώτα κάνουμε τις απαραίτητες διακρίσεις όσον αφορά την ιδιαιτερότητά του σε σχέση με τις ανεπτυγμένες οικονομίες της Δ. Ευρώπης.

Η ανάπτυξη, εδραίωση και λειτουργία του τοπικού κράτους στην Ελλάδα κατά τις δεκαετίες του '60 και '70 προκύπτει σε σχέση με τα οξυμένα προβλήματα της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης του ελληνικού κράτους (π.χ. εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση) καθώς και το πρόβλημα της εδραίωσης της δημοκρατικής νομιμότητας που άρνησαν οι ηγέτες του εμφυλίου πολέμου. Στο χρονικό αυτό διάστημα αναπτύσσονται πολιτικές τύπου κοινωνικού κράτους αλλά σε καμία περίπτωση δεν αποτελούν συγκροτημένες κοινωνικές πολιτικές στα πλαίσια του «κράτους πρόνοιας», που την ίδια εποχή εδραιώνονταν στις ανεπτυγμένες χώρες της Δύσης.

Η έννοια του τοπικού κράτους στην Ελλάδα, αναπτύχθηκε ουσιαστικά με τη μεταπολίτευση και ειδικά στη δεκαετία του '80 ως αποτέλεσμα υλικών και αντικειμενικών συνθηκών (αναδιάρθρωση της παραγωγής, είσοδος στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, επικράτηση του κοινοβουλευτισμού ως μορφή διακυβέρνησης και εξισορρόπησης συμφερόντων). Την περίοδο αυτή ο νομός και η περιφέρεια αποκτούν διοικητική και πολιτική οντότητα και οι κεντρικά εφομοζόμενες πολιτικές στήριζονται σε ένα νέο πλέγμα θεσμών συμμετοχής στις διαδικασίες των τοπικών ρυθμίσεων. Αναπτύσσονται δηλαδή «μικτοί» τύποι νομιμοποίησης των αποφάσεων (στη βάση της αρχής της αντιπροσωπευτικότητας κεντρικά και στη βάση συμμετοχικής δράσης τοπικά) που αντιστοιχούν στους όρους συγκρότησης του τοπικού κράτους. Στην πραγματικότητα μεταφέρθηκαν στο επίπεδο του τοπικού κράτους οι αντιφάσεις και οι συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ των κοινωνικών ομάδων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι κεντρικές κοινωνικές και πολιτικές διαμάχες έπαψαν να ισχύουν. Αντίθετα οι κοινωνικές και ταξικές συγκρούσεις οξύνθηκαν σε κεντρικό επίπεδο.

Η κυριότερη αδυναμία του τοπικού κράτους στην Ελλάδα στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν σε τοπικό επίπεδο, για πολλούς, εντοπίζεται στην έλλειψη συντονισμού των φορέων λήψης των αποφάσεων, τόσο μέσα στην τοπική κοινωνία, όσο και σε σχέση με την κεντρική διοίκηση. Η εγγενής αυτή αδυναμία επίλυσης προβλημάτων δεν προκύπτει μόνο από τα δομικά χαρακτηριστικά συγκρότησης και ανάπτυξης του ελληνικού καπιταλισμού (ανυπαρξία βιομηχανικής επανάστασης, άλματα αστικοδημοκρατικά προβλήματα, εξαρτημένος χαρακτήρας της ανάπτυξης) αλλά και από τις λεγόμενες «τοπικές συνθήκες» που προκύπτουν από τη χωρική εξειδίκευση του κοινωνικού καταμερισμού της εργασίας (διαφορές στο τοπικό παραγωγικό σύστημα, στην κοινωνική και ταξική διαστρωμά-

τωση, στην πολιτική κουλτούρα κάθε περιοχής). Για παράδειγμα η έλλειψη εθνικού κτηματολογίου επιδρά στην αναπαραγωγή προβλημάτων που αφορούν την εκπαίδευση, αφού συνδέεται απευθείας με την έλλειψη γης για την ίδρυση σχολείων, την κατάργηση της διπλοβάρδιας και την εφαρμογή ενός σύγχρονου σχολείου σε ολοήμερη βάση.

Οι παρεμβατικές δραστηριότητες του τοπικού κράτους περιορίζονται στις «βασικές» λειτουργίες που έχουν σχέση με την εξασφάλιση των στοιχειωδών όρων αναπαραγωγής της τοπικής κοινωνίας. Σε καμία περίπτωση δεν αποτελούν οργανωμένες και σχεδιασμένες παρεμβάσεις «μακράς πνοής» με επιτελικό σχέδιο και στήριξη από ειδικούς και εκπαιδευμένους. Άλλωστε, υποστηρίζεται από πολλούς, και οι κρατικές πολιτικές δεν αποτελούν αντικείμενο σχεδιασμού που να καλύπτει συγκεκριμένες ανάγκες όπως αυτές προκύπτουν από προσεκτική και επιστημονική παρατήρηση των τάσεων, αλλά «εκ των υστέρων» προσαρμόζονται στις αυτές.

Παρόλο το θεσμικό πλαίσιο που περιβάλλει τη λειτουργία των οργάνων του τοπικού κράτους παρατηρείται ότι αυτό πολλές φορές συμβάλλει στην αδιαφάνεια των λειτουργιών και στην αναπαραγωγή προνομιακών σχέσεων ανάμεσα στις κοινωνικές ομάδες που συνθέτουν τον τοπικό κοινωνικό ιστό. Στο τοπικό επίπεδο είναι περισσότερο έκδηλες οι τοπικοί ανταγωνισμοί και τα τοπικιστικά συμφέροντα καθώς και οι προσβάσεις που τα ισχυρά συμφέροντα έχουν στα κέντρα λήψης των αποφάσεων μέσα από τυπικές αλλά και από «άτυπες» διαδικασίες πρόσβασης. Η επίτευξη της κοινωνικής ισορροπίας και της εξισορρόπησης συμφερόντων όμως θεωρείται ότι σχετίζεται άμεσα με το μορφωτικό κι εκπαιδευτικό προφίλ των εμπλεκόμενων κοινωνικών ομάδων, τη θέση και το ρόλο τους στην παραγωγική διαδικασία και συνθήκες νομιμοποίησης επιδιώξεων και τα συμφέροντα των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων που κατά κανόνα κατέχουν υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης σε σχέση με αυτά με βασικό ή ανύπαρκτο εκπαίδευσης.

Γενικά ο ρόλος του τοπικού κράτους παραμένει σημαντικός όσον αφορά την αναπαραγωγή της τοπικής κοινωνίας, είτε μέσω της διαχείρισης μέρους των πόρων είτε με το «πλαίσιο ειδικών ρυθμίσεων». Όμως η λειτουργία των νέων θεσμών συμμετοχής και του «δημοσίου ελέγχου», περιορίζεται σε ένα μέρος των πολιτικών και ρυθμίσεων που ασκούνται στο τοπικό κράτος (πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων), ενώ σημαντικές κρατικές λειτουργίες (όπως ο έλεγχος και η διαχείριση πόρων του τακτικού προϋπολογισμού) παραμένουν σε «τυπικά» και αδιαφανή πλαίσια της διοίκησης (νομαρχιακή, Ν.Π.Δ.Δ.)

Το υπάρχον σύστημα διακυβέρνησης στην Ελλάδα και ειδικότερα στη μητροπολιτική περιφέρεια της Αθήνας χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό συγκεντρωτισμού (κεντρικό κράτος) και χαμηλό βαθμό ουσιαστικής αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων και πόρων (ΟΤΑ). Παράλληλα υπάρχει αποσπασματικότητα και έλλειψη συμπληρωματικότητας και συνοχής στην άσκηση των αστικών πολιτικών και χαμηλός βαθμός ανάπτυξης, συμμετοχής και εκπροσώπησης της λαϊκών μαζών στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων.

Ειδικότερα ο ρόλος του Κεντρικού Κράτους (υπουργεία, οργανισμοί, ΔΕΚΟ, κ.α.) εξακολουθεί να παραμένει καθοριστικός σε σχέση με τις δομές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (α' και β' βαθμού) παρά τις διαδικασίες σχετικής αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων προς τους ΟΤΑ την τελευταία 20ετία.

Στο πλαίσιο αυτού του συγκεντρωτισμού, ο οποίος τείνει να ενταθεί στη νέα περίοδο, το διοικητικό – οργανωτικό σχήμα που σχετίζεται με ζητήματα εκπαίδευσης είναι επίσης ιεραρχικό και συγκεντρωτικό.

Η ιεραρχική και συγκεντρωτική δομή του συνολικού οργανωτικού σχήματος του κεντρικού και του τοπικού κράτους, αποκρυσταλλώνεται σ' ένα διοικητικό μοντέλο που προσανατολίζεται στη διατήρηση του κρατικού ελέγχου τουλάχιστον σε επίπεδο περιφέρειας. Κάθε ένα από τα επιμέρους συστήματα εξουσίας διέπεται από ένα ειδικό καθεστώς λειτουργίας και σχετίζεται άμεσα με τον τρόπο εποπτείας, ελέγχου και αυτοτέλειας σε σχέση με το βαθμό ελέγχου που ασκεί το κεντρικό κράτος.

Στα όρια του τοπικού κράτους τέλος, αναπαράγεται το πελατειακό κράτος³. Οι πολιτικές δομές που «κληρονομήθηκαν» από το μεταπολεμικό μοντέλο ανάπτυξης δεν μπόρεσαν ν' αποβάλλουν φαινόμενα αναπαραγωγής των πελατειακών σχέσεων και ενδυνάμωσης του λαϊκισμού, ως συστατικού δομικού στοιχείου του πολιτικού συστήματος. Ακόμη και η κατάργηση της δικτατορίας δε σήμανε την απελευθέρωση των προ της δικτατορίας εκσυγχρονιστικών τάσεων.

Η είσοδος στην Ε.Ο.Κ. και η αλλαγές που ακολούθησαν και στο χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης στη δεκαετία του '80 δεν άλλαξαν τη δομή του συστήματος σε φιλολαϊκές κατευθύνσεις.

Η Τ.Α. στην Ελλάδα πολύ καθυστερημένα και ύστερα από δημοκρατικούς αγώνες δεκαετιών απέκτησε κάποιες μορφές λαϊκής συμμετοχής και την αιρετότητα μέχρι το β' βαθμό. Τα οικονομικά της για όλο το διάστημα από τη μεταπολίτευση ως σήμερα, παραμένουν ισχνά και πολλές φορές στα πλαίσια μιας γενικότερης οικονομικής πολιτικής παρακρατούνται παράνομα από το κεντρικό κράτος. Από τη δεκαετία του '90 και μετά παρατηρείται μια σταδιακή μεταφορά αρμοδιοτήτων του κεντρικού κράτους χωρίς τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων και τη θεσμική κατοχύρωση ουσιαστικών αρμοδιοτήτων σε φορείς λαϊκής συμμετοχής που θεσμοθετήθηκαν από την προηγούμενη δεκαετία.

Στο χώρο της εκπαίδευσης παρατηρούνται πάνω κάτω οι ίδιες εξελίξεις. Τα παραδείγματα είναι χαρακτηριστικά: Περιορισμένες αρμοδιότητες στις δημοτικές επιτροπές παιδείας, ισχνή λαϊκή συμμετοχή, κατανόησης της ήδη φτωχής κρατικής επιχορήγησης για τις λειτουργικές ανάγκες των σχολείων στις σχολικές επιτροπές, ευθύνη για την επισκευή και συντήρηση των σχολείων από το φτωχό για το σκοπό αυτό προϋπολογισμό ή το ακόμα φτωχότερο σε αριθμητικό μέγεθος προσωπικό, συμμετοχή στη δημιουργία και τη λειτουργία των ολοήμερων δημοτικών σχολείων και των σχολείων διευρυμένου ωραρίου, ανάληψη ευθύνης για τη λειτουργία των παιδικών σταθμών, ανάθεση των Κέντρων Απασχόλησης Α.Μ.Ε.Α στους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ, συμμετοχή στην ίδρυση και λειτουργία των σχολείων δεύτερης ευκαιρίας, δυνατότητα δημιουργίας ΙΕΚ και ΚΕΚ κτλ.

Όλα τα παραπάνω συνοδεύονται από μείωση των δαπανών για την εκπαίδευση και την πρόνοια και τη μεταφορά στους δήμους της υποχρέωσης να λύσουν τα προβλήματα της οικονομικής δυσπραγίας στη βάση της παροχής υπηρεσιών με ανταπόδοση, της υπερφορολόγησης των δημοτών και της ανάθεσης σε ιδιώτες μέρους των λειτουργιών τους⁴.

Η συμμετοχή των ΟΤΑ σε προγράμματα εκπαιδευτικού χαρακτήρα που λειτουργούν στα πλαίσια της Ε.Ε. και χρηματοδοτούνται από αυτήν και τα οποία χαρακτηρίζονται από τη λογική των επιλεκτικών παρεμβάσεων και αφορούν βραχυπρόθεσμα εκπαίδευση και κατάρτιση τόσο μερίδας εργαζομένων όσο και ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες κατά πολύ υπολείπεται μιας οργανωμένης και καθολικής παροχής εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης στη βάση των γενικότερων αλλά και των τοπικών αναγκών.

Στην ουσία και ανακεφαλαιώνοντας, θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε συνδυάζοντας αυτές τις τάσεις στο χώρο της Τ.Α. όσον και τις γενικότερες αναδιարθρώσεις που συντελούνται στο χώρο της εκπαίδευσης (αξιολόγηση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, κατάργηση γεωγραφικών ορίων, ελεύθερη επιλογή σχολείου, αυτοχρηματοδοτούμενα σχολεία, δημιουργία ΙΕΚ και ΚΕΚ από δήμους σε συνεργασία με ιδιωτικά πανεπιστήμια του εξωτερικού, συμμετοχή των δήμων ή των νομαρχιών στην ίδρυση και λειτουργία περιφερειακών ΑΕΙ κτλ) ότι η Τ.Α. κάθε άλλο παρά αναβαθμίζεται στην κατεύθυνση ανάληψης ουσιαστικών αρμοδιοτήτων σε τοπικό επίπεδο. Αντίθετα αποτελεί εν μέρει, το πρόσχημα για την αποδιάρθρωση και την ιδιωτικοποίηση του δημόσιου συστήματος εκπαίδευσης.

Σημειώσεις

¹ Στασινοπούλου Ολ. Η ανάπτυξη του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα

Ημερίδα: «Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση»

(συνέχεια από τη σελ. 13)

δα και η σημασία της κοινοτικής ανάπτυξης. Μια προσέγγιση. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, τ. 3^{ος}, 1986, σ. 143.

² Γετίμης Π. *Κοινωνικές Πολιτικές και Τοπικό Κράτος*, στο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ-Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ, Θεμέλιο, Αθήνα, 1993

³ Χαράλαμπος Δ., *Πελαγειάδες Σχέσεις και Λαϊκισμός. Η Εξωθεσμική Συναίνεση στο Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα*, Εξάντας, Αθήνα, 1989

⁴ Λυγερού-Τζιαντζή Β., *Όταν αποκέντρωση σημαίνει εμπροχheimerτοποίηση*, στο Θέματα Παιδείας, Τεύχος 10-11, 2002.

- **Ζαφειρακίδης Γεώργιος**, Εκπαιδευτικός - Πρ. Προϊστάμενος 3ου Γραφείου Β/θμιας Εκπαίδευσης.

«ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ»

Είναι γνωστό ότι υπάρχει μια σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ των εκπαιδευτικών οργανισμών και άλλων θεσμών της τοπικής κοινωνίας. Η σχέση αυτή διαμορφώνεται από συγκεκριμένες συνθήκες και διαφέρει ως προς τους παράγοντες που επιδρούν κάθε φορά, γεωγραφικούς, οικονομικούς, πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς, αλλά και από οργανωμένα συμφέροντα και ομάδες πίεσης που αναπτύσσονται. Ο όρος «τοπική κοινωνία», δεν είναι σαφώς οριοθετημένος και παραπέμπει κυρίως σε κοινωνιολογικά-οικονομικά στοιχεία. Συχνά ταυτίζεται με το χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης, ένα θεσμό ο οποίος παραπέμπει περισσότερο σε διοικητικά- πολιτικά στοιχεία και στην Ελλάδα έχει την έννοια του «τοπικού κράτους».

Η χωροθέτηση και ο προσδιορισμός μιας σχολικής μονάδας μέσα σε συγκεκριμένο πλαίσιο της τοπικής κοινωνίας μας διευκολύνει να γνωρίζουμε τις προϋποθέσεις συγκρότησης μιας «εσωτερικής» εκπαιδευτικής πολιτικής του σχολείου υπό την επίδραση της τοπικής κοινωνίας και της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς αρκετές εκπαιδευτικές αποφάσεις παίρνονται ή διαμορφώνονται σε τοπικό επίπεδο (π.χ. κτηριακό, ίδρυση ή συγχώνευση ή κατάργηση σχολείων, ΙΕΚ, ΚΕΚ, κατανομή πιστώσεων από το δήμο στις σχολικές επιτροπές, συντήρηση και φύλαξη σχολείων, ανάπλαση σχολικών αυλών, κτλ.).

Γνωρίζοντας το τοπικό περιβάλλον λειτουργίας του σχολείου, μπορούμε να διακρίνουμε πως η σχολική μονάδα μπορεί να επωφεληθεί από τις ευκαιρίες μάθησης που το περιβάλλον αυτό προσφέρει, ακόμη αν είναι δυνατόν να υπονομευθεί η λειτουργία του από διαφορετικά κοινωνικά συμφέροντα. Επίσης μπορούμε να διαπιστώσουμε τους όρους με τους οποίους μπορούν να λειτουργήσουν οι εκπαιδευτικοί και οι σχολικοί θεσμοί στη συγκρότηση των ατόμων της τοπικής κοινωνίας ως πολιτών.

Οι σχέσεις του σχολείου με την τοπική κοινωνία μπορεί να είναι σχέσεις **θεσμοθετημένες**, όπως αυτές που αφορούν, αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης, του δήμου ή της κοινότητας, μπορεί όμως να είναι και σχέσεις **μη θεσμοθετημένες** όπως αυτές που αναπτύσσονται από την ίδια δυναμική αλληλεπίδραση της σχολικής μονάδας με την τοπική κοινωνία και αφορούν πολιτιστικά δρώμενα και εκδηλώσεις κοινωνικού χαρακτήρα και αλληλεγγύης. Επομένως είναι πολύ σημαντικό να κατανοήσουμε τη θέση του σχολείου σε σχέση με τη συνοικία, το δήμο, την τοπική κοινωνία και το αντίστοιχο. Οι τοπικές κοινωνίες σήμερα διαφοροποιούνται αρκετά γρήγορα σχετικά με τη σύνθεση του πληθυσμού τους ο οποίος μπορεί να περιλαμβάνει οικονομικούς πρόσφυγες, μετανάστες, ανέργους, μειονότητες που επηρεάζουν με πολλούς τρόπους το εσωτερικό περιβάλλον του σχολείου.

Για την αποτελεσματικότερη σχέση μεταξύ σχολικών μονάδων και τοπικής κοινωνίας είναι ανάγκη το σχολείο να δημιουργεί ευκαιρίες για συμμετοχή της κοινωνίας στη ζωή του αλλά και για τη δική του συμμετοχή στη ζωή της κοινωνίας. Με αυτόν τον τρόπο αξιοποιεί τις δυνατότητες που προσφέρει η συνοικία, ο δήμος, η πόλη και παράλληλα συμβάλει στην αναβάθμιση της τοπικής κοινωνίας.

Η τάση που επικρατεί σήμερα για την αποκέντρωση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και τη λήψη αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο ή σε επίπεδο του σχολείου, καθιστά το ρόλο της τοπικής κοινωνίας ιδιαίτερα σημαντικό και εν-

διαφέροντα. Ο νόμος πλαίσιο για την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Ν. 1566/85) όσο και ο νόμος για την επαγγελματική κατάρτιση (Ν. 2009/92) δίνουν μεγάλη έμφαση στον τοπικό παράγοντα και στα Όργανα λαϊκής συμμετοχής (νομαρχιακή-δημοτική επιτροπή παιδείας, σχολική επιτροπή, σχολικό συμβούλιο) σε επίπεδο λειτουργικής διάρθρωσης και άσκησης του δημοκρατικού εκπαιδευτικού προγραμματισμού.

Το **άνοιγμα και η συνεργασία** του σχολείου με τους τοπικούς κοινωνικούς φορείς, στην τοπική κοινωνία και την τοπική αυτοδιοίκηση, τοποθετεί στα καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα με την ανάληψη πρωτοβουλιών και την εφαρμογή καινοτομιών από τη σχολική μονάδα σε προαιρετικό κυρίως επίπεδο. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με:

- Την ανάπτυξη από μέρους του σχολείου δραστηριοτήτων χρήσιμων στους μαθητές, σύμφωνα με τις ιδιαίτερες κλίσεις τους και τα ενδιαφέροντά τους.

- Τη σύνδεση της εκπαιδευτικής μονάδας με πολιτιστικούς, κοινωνικούς, μορφωτικούς, παραγωγικούς φορείς του δήμου και της τοπικής κοινωνίας, σύμφωνα με τις ιδιαίτερες κλίσεις και τα ενδιαφέροντα των μαθητών.

- Την αξιοποίηση και εκμετάλλευση της υλικοτεχνικής υποδομής του σχολείου και της περιοχής, για καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα.

Με τον τρόπο αυτόν, θα έχουμε θετικά και πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα τόσο για τους μαθητές όσο και για την τοπική και ευρύτερη κοινωνία.

Στο **επίπεδο της σχολικής μονάδας** και των μαθητών έχουμε επιδράσεις:

α) στο γνωστικό επίπεδο

β) στην ανάπτυξη αμφίδρομης κοινωνικής σχέσης εκπαιδευομένων και κοινωνίας.

γ) στη καλλιέργεια δημοκρατικής αντίληψης και συμπεριφοράς.

Στο **επίπεδο της τοπικής κοινωνίας**, οι επιδράσεις μπορεί να είναι:

α) στην αλλαγή στάσεων και νοοτροπίας για το ρόλο του εκπαιδευτικού οργανισμού-σχολείου.

β) στην πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη, μέσω της συλλογικής δράσης σχολείου και φορέων

γ) στην αξιοποίηση των υπηρεσιών του σχολείου προς όφελος της κοινότητας και το αντίστροφο.

Ενδεικτικά παραδείγματα συνεργασίας σχολείου και τοπικής κοινωνίας είναι:

1. Οι υπηρεσίες πρόνοιας και οι κοινωνικές υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να συμβάλλουν, σε συνεργασία με το σχολείο, στην αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων, της επιθετικότητας, των μαθησιακών δυσκολιών, της σχολικής αποτυχίας και διαρροής του μαθητικού δυναμικού, καθώς και την αντιμετώπιση της ισότητας των εκπαιδευτικών ευκαιριών.

2. Η ορθολογική χρήση των κτηριακών εγκαταστάσεων και υποδομών (αθλητικές εγκαταστάσεις, βιβλιοθήκες, εργαστήρια, αίθουσες προβολών, αίθουσες κ.α.) τόσο του σχολείου όσο και της τοπικής αυτοδιοίκησης, συμβάλει στη λειτουργία σύνθετων δραστηριοτήτων παιδαγωγικής και τοπικής ανάπτυξης, μετατρέποντας ολόκληρη την τοπική κοινωνία σε εργαστήριο μάθησης.

3. Στον πολιτιστικό τομέα, ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών πολιτιστικών φορέων είναι αυτονότος και σημαντικός. Θεατρικά εργαστήρια, αθλητικοί σύλλογοι, βιβλιοθήκες, επιστημονικές ενώσεις, μορφωτικοί όμιλοι, αγροτικές ενώσεις, ξεναγήσεις από ειδικούς σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, καθώς και σε σύγχρονους εμπορικούς, παραγωγικούς ή ψυχαγωγικούς χώρους της τοπικής κοινωνίας, εκθέσεις εικαστικών τεχνών, εκμάθηση της τοπικής ιστορίας και του λαϊκού πολιτισμού, γνωριμία του τοπικού περιβάλλοντος και των προβλημάτων του κτλ. θεωρούνται τομείς όπου η τοπική κοινωνία μπορεί να υποστηρίξει τον εκπαιδευτικό οργανισμό και να επιτύχει καλύτερα αποτελέσματα.

4. Συνεργασία με τοπικές δημόσιες υπηρεσίες (δασαρχείο, τελωνείο, λιμεναρχείο κ.α.), εκκλησία, άλλους εκπαιδευτικούς οργανισμούς, ΑΕΙ, ΤΕΙ, επιχειρήσεις, παραγωγικές μονάδες κτλ. Τα τοπικά Μέσα Επικοινωνίας μπορούν, πέρα από πληροφόρηση και προ-

βολή των συνεργασιών του σχολείου και της τοπικής κοινωνίας, να προχωρήσουν σε προγράμματα εκπαίδευσης, με βασικό συνεργάτη την σχολική κοινότητα.

5. Η συνεργασία μεταξύ του σχολείου και δημοτικών, κοινοτικών ιατρείων, νοσοκομείων ή άλλων φορέων υγείας, μπορεί να εξασφαλίσει καλύτερη ποιότητα συλλογικής και προσωπικής ζωής των μαθητών καθώς και σωματικής και ψυχικής υγείας των ίδιων, των γονιών και του εκπαιδευτικού προσωπικού. Η εμπλοκή του σχολείου σε προγράμματα αγωγής υγείας συνιστά την καλύτερη πολιτική πρόληψης για όλη την τοπική κοινότητα και συμβάλει στην απάλειψη των «ταμπού» και του φόβου για συζητήσεις και δράσεις, σε τομείς όπως τα ναρκωτικά, το AIDS κτλ.

Συγκεκριμένα παραδείγματα σύνδεσης του σχολείου με το τοπικό περιβάλλον (κοινωνικό, πολιτιστικό, παραγωγικό) αποτελούν οι καινοτομίες, που εφαρμόστηκαν από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε Σχολεία Εφαρμογής Πειραματικών προγραμμάτων Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Π.Π.Ε.), η «Ευέλικτη Ζώνη», καθώς και τα προγράμματα, όπως Αγωγή του Καταναλωτή, περιβαλλοντική εκπαίδευση, Ευρωπαϊκά προγράμματα «ΣΩΚΡΑΤΗΣ» κτλ. Οι παραπάνω εκπαιδευτικές δράσεις αποτελούν ουσιαστικά παραδείγματα **«διαμόρφωσης μέρους του προγράμματος σπουδών με βάση τις τοπικές ανάγκες»** ένας τομέας, όπου η τοπική αυτοδιοίκηση και γενικότερα η τοπική κοινωνία θα μπορούσε να παρεμβαίνει στην εκπαιδευτική διαδικασία κάτι ανάλογο που ισχύει με την συνεχιζόμενη εκπαίδευση - κατάρτιση και την τοπική αγορά εργασίας.

Η σημερινή πραγματικότητα, βέβαια, μας δείχνει ότι οι προσδοκίες από την τοπική αυτοδιοίκηση και τα όργανα λαϊκής συμμετοχής δεν ήταν οι αναμενόμενες καθώς διάφορες διαδικασίες μερικές φορές αναιρούν τους στόχους και τις προϋποθέσεις για ουσιαστική παρέμβαση του τοπικού παράγοντα και δεν οδηγούν στη σύνδεση του σχολείου με την τοπική και ευρύτερη κοινωνία.

Για να έχουμε ποιοτικό αποτέλεσμα στη σχέση του σχολείου με την τοπική κοινωνία πρέπει τα στελέχη της εκπαιδευτικής μονάδας και κυρίως ο διευθυντής να εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις εκείνες, που θα ενεργοποιήσουν όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες, για να καταστήσουν την εκπαιδευτική μονάδα μια κυψέλη συνεργασίας με κύριο γνώμονα την ανάπτυξη και την κοινωνικοποίηση των μαθητών μέσα από συγκεκριμένες δράσεις στο σχολείο και τον κοινωνικό περίγυρο. Οι συνεργασίες αυτές με τους τοπικούς φορείς απαιτούν τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και ο διευθυντής να διαθέτουν την κουλτούρα και τις ικανότητες συνεργασίας - διευθέτησης των αλληλεπιδρώντων συμφερόντων των τοπικών φορέων και του σχολείου και να αξιοποιούν τις δυνατότητες της τοπικής κοινωνίας προς όφελος του εκπαιδευτικού μονάδας. Η Δημοτική Επιτροπή Παιδείας και τα Σχολικά Συμβούλια ως θεσμοί διαλόγου, προγραμματισμού και λαϊκής συμμετοχής μπορούν να μετατραπούν σε όργανα σύνθεσης **Δημοτικής και τοπικής πολιτικής για την εκπαίδευση**.

- **Τιγκινάκας Γεώργιος**, Πρόεδρος Φιλοπρόδοτου Συλλόγου Ανθούπολης.

«Μέτωπο αγώνα, γονιών - εκπαιδευτικών - μαθητών για Ενιαίο, Δημόσιο, Δωρεάν 12χρονο Βασικό Σχολείο»

Αγαπητοί διοργανωτές της σημερινής ημερίδας, εκ μέρους του Φιλοπρόδοτου Συλλόγου Ανθούπολης, θα ήθελα να χαιρετήσω την σημερινή σας εκδήλωση και να σας ευχαριστήσω για την πρόσκληση.

Προέρχομαι και εκπροσωπώ έναν Σύλλογο με μεγάλη ιστορία και μια συνοικία με μεγάλα προβλήματα και στον τομέα της παιδείας.

Ενώ βρισκόμαστε σχεδόν έξι χρόνια μετά τον καταστροφικό σεισμό της Πάρνηθας, εντούτοις η συνοικία μας δεν έχει επουλώσει ακόμα της πληγές της αφού το κράτος παρέμεινε ανάληπτο και η τοπική αυτοδιοίκηση συνέχισε την αναληψία και την εγκατάλειψή της.

Έξι χρόνια μετά τον σεισμό και στο 38ο Δημ. Σχολείο οι μαθητές, τα παιδιά μας συνεχίζουν να κάνουν μάθημα σε κοντέινερ χωρίς να απολαμβάνουν ένα σίγουρο και ασφαλές κτίριο. Όμως και τα άλλα σχολεία κύρια δημοτικά της περιοχής μας, παρουσιάζουν σοβαρά κτηριακά προβλήματα ή προβλήματα χώρου. Και ενώ ο κάθε νοήμων άνθρωπος θα πε-

ρίμνε την επίλυσή τους από την τοπική αυτοδιοίκηση ως όφειλε, μετά και την ιδιωτικοποίηση του ΟΣΚ (επί κυβερνήσεως ΠΑΣΟΚ), δυστυχώς βλέπει καθημερινά και νοιώθει στο πετσί του μια άλλη ΕΞΟΥΣΙΑ, αυτή της τοπικής αυτοδιοίκησης, να ορθώνει τείχη ταξικά στην μόρφωσή του.

Παλιότερα η τοπική αυτοδιοίκηση μαζί με τον λαό, διεδίκουσαν και κέρδιζαν την ανέγερση σχολείων και προαυλιών χώρων, πάλευαν μαζί για δημόσια δωρεάν μόρφωση και ειδικευση, για την αύξηση των δαπανών για την παιδεία στο ύψος του 15% από τον κρατικό προϋπολογισμό κ.α.

Σήμερα απόρροια της ενσωμάτωσης της πάλαι ποτέ αυτοδιοίκησης, στο εκμεταλλευτικό σύστημα, έχουμε πλέον Δήμους ανώνυμες εταιρίες και δημάρχους μανάτζερ που παλεύουν μεταξύ τους ποιος θα πρωταρχατώσει τα πάντα που αφορούν ένα δήμο και τους κατοίκους του.

Έτσι λοιπόν στα πλαίσια αυτά και αφού εξυπνήτησαν οι συμβιβασμένες δημοτικές αρχές όλα αυτά τα χρόνια, τις επιλογές των κυβερνήσεων και του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ., δέχτηκαν να τους παραχωρηθούν αρμοδιότητες όπως η παιδεία και η συντήρηση των κτηρίων, χωρίς βέβαια να διεκδικήσουν και τα απαραίτητα από την ανταποδοτικότητα κονδύλια που χρειάζονται και γι' αυτά φορολογείται από το κράτος ο Έλληνας πολίτης.

Από εδώ και πέρα λοιπόν άνοιξε η κερκόπορτα για να μεγαλώσει το άνοιγμα της ψαλίδας στην μόρφωση αφού πρέπει πλέον όποιος μόνο έχει χρήματα να σπουδάζει.

Και δεν ήρθε έτσι κυνικά να το ομολογήσει η προηγούμενη μα και η τωρινή δημοτική αρχή αλλά με τον εύκολο γι' αυτούς δρόμο της αύξησης των δημοτικών φόρων, δημιουργεί πλέον έναν νέο για την τοπική αυτοδιοίκηση φορολογούμενο, τους δημότες της που πλέον φορολογούνται δύο φορές μία σαν Έλληνες πολίτες και ακόμα μία φορά σαν Περιστεριώτες δημότες για το ίδιο θέμα και το αυτόνομο, για τη μόρφωση των παιδιών του.

Συμπερασματικά λοιπόν καταλαβαίνουμε πλέον καθαρά ότι ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης και οι νέες δομές της είναι τέτοιες που είναι σαν να αντιμετωπίζει ο δημότης μία νέα εξουσία που θα συνεχίζει την αφαίμαξη των εισοδημάτων κάθε λαϊκής οικογένειας.

Βέβαια σε όλα τα παραπάνω αλλά και σε αυτά που έπονται, σοβαρό ρόλο έπαιξε η ψήφιση του σχεδίου για την παιδεία από τους υπαλλήλους των μεγάλων εταιρειών - πολυεθνικών, υπουργούς παιδείας στην σύνοδο της Μπολντία.

Μιλούν για ανοιχτό σχολείο, πράγμα που όλοι το θέλουμε, αλλά στην αγορά και τους χορηγούς σύμφωνα με τα μέτρα που παίρνουν για την αξιολόγηση των σχολικών μονάδων και όχι για τις ανάγκες των φτωχών λαϊκών στρωμάτων και των αναγκών της.

Δημιουργεί προϋποθέσεις -το έχουμε ακούσει και αυτό- για πρόσληψη από τους δήμους εκπαιδευτικών, και έχουμε ήδη νιώσει την λαίλαπα του ελαστικού ωραρίου, αφού τα παιδιά μας έχουν να αντιμετωπίσουν έναν εκπαιδευτικό -της μουσικής-ας πούμε ή έναν γυμναστή- που τρέχει να προλάβει και να συμπληρώσει τις ώρες του σε δύο και τρία σχολεία την ημέρα.

Άλλο παράδειγμα είναι οι φωνές που ακούγονται και έρχονται να συμπληρώσουν αλλά και να παίξουν με τις ανάγκες των εργαζόμενων μπτέρων κάθε οικογένειας, στο λεγόμενο, μόνο, ολόημερο για να πληρώσουν οι γονείς τραπέζοκομες ακόμα και μάγειρες για τη σίτιση των παιδιών μας και την ίδια ώρα που διδάσκουν στα παιδιά μας ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ, την ίδια ώρα το φαγητό των παιδιών μας το ζεσταίνουν σε καρκινογόνα -σύμφωνά με επιστήμονες- κουζίνακια-φούρνους μικροκυμάτων.

Έχει λοιπόν περάσει η αντίληψη και κάνουν ό,τι είναι δυνατό να το θεσμοθετήσουν κιόλας, οι δημοτικοί άρχοντες-μανάτζερ και οι δήμοι-επιχειρήσεις, ότι για ο,τιδήποτε και για την παιδεία ειδικότερα, θα πληρώνεις από εδώ και πέρα ή θα δοθούν σε χορηγούς που ανάλογα την αξιολόγηση της εταιρείας στη σχολική μονάδα θα επιδοτείται και η σχολική μονάδα για τις ανάγκες. Με αυτό τον τρόπο θα κατηγοριοποιηθούν οι σχολικές μονάδες σε καλές και κακές, εκεί που ο χορηγός βγά-

Ημερίδα: «Παιδεία και Τοπική Αυτοδιοίκηση»

(συνέχεια από τη σελ. 14)

ζει μεγαλύτερο κέρδος από το προϊόν που θα πουλάει, θα παίρνει και η σχολική μονάδα κάποια ψίχουλα και οι άλλες σχολικές μονάδες θα μείνουν με τα προβλήματα. Οι μαθητές πλέον θα κατηγοριοποιηθούν και αυτοί με την σειρά τους και έτσι οι φτωχές λαϊκές γειτονιές θα έχουν απέναντί τους ένα άλλο τείχος αυτό του ταξικού φραγμού στην μόρφωση και οι περιοχές που θα διαμένουν οι έχοντες δεν θα χρειάζεται πλέον να πηγαίνουν και τα παιδιά τους σε ιδιωτικά σχολεία αφού θα έχει εξασφαλιστεί γι' αυτούς η φροντίδα σε εκπαιδευτικό προσωπικό, αλλά και δεν θα υπάρχουν προβλήματα στις μονάδες τους γλιτώνοντας έτσι και άλλα χρήματα που θα έδιναν.

Η μόνη λύση βέβαια δεν είναι η μοιρολατρία. Είναι ο συντονισμένος αγώνας γονιών - εκπαιδευτικών - μαθητών για την δημιουργία ενός μετώπου, που θα αγωνίζεται για ΔΩΡΕΑΝ-ΔΗΜΟΣΙΟ 12ΧΡΟΝΟ ΕΝΙΑΙΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, που θα λειτουργεί στην βάση ΜΟΡΦΩΣΗ - ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ για τον μαθητή, και θα είναι έξω από την αγορά των πολυεθνικών εταιριών, αλλά ΑΝΟΙΚΤΟ στην κοινωνία και τις ανάγκες των φτωχών λαϊκών στρωμάτων.

Το μέτωπο αυτό με την ενημέρωση και τον συντονισμό των αγώνων θα ακυρώσει στην πράξη όλη αυτή την λογική τους και θα περιφρουρήσει την ΔΗΜΟΣΙΑ-ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΙΔΕΙΑ, χωρίς ΤΑΞΙΚΟΥΣ ΦΡΑΓΜΟΥΣ και εμπόδια στα παιδιά μας, με δασκάλους που θα αμείβονται με βάση τα κεκτημένα εδώ και χρόνια δικαιώματά τους, και με αύξηση των αποδοχών τους, με συμβάσεις εργασίας ΟΧΙ γαλέρας αλλά αυτές που με ΑΓΩΝΕΣ έχουν κατακτήσει.

Σε αυτόν τον Αγώνα, για μια παιδεία στην υπηρεσία του ΛΑΟΥ, ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ μας, θα είναι δίπλα σε εκείνους που θα αποφασίσουν να βροντοφωνάξουν... ΦΤΑΝΕΙ ΠΙΑ!!! ΚΑΜΙΑ ΑΝΟΧΗ!!!!

- Πάσχος Γιάννης, Μέλος Δ.Σ. ΕΛΜΕ.

- Σωτηριάδης Δημήτρης, Γραμματέας Επιτροπής Ειρήνης Περιστερίου. Πρόεδρος Σχ. Επιτροπής 9^{ου} Δημ 12^{ου} & 46^{ου} Ν/Γ

"Η ολοκλήρωση της μόρφωσης "σημαδεύει" τη νόηση, τη βούληση, τη θέληση, απαραίτητο εργαλείο στον άνθρωπο όχι μόνο για την ερμηνεία του κόσμου που ζει αλλά και για την αλλαγή του".

Ξεκινώντας θα ήθελα να ευχαριστήσω εκ μέρους της επιτροπής ειρήνης Περιστερίου αλλά και προσωπικά ως πρόεδρος σχολικής επιτροπής, για την πρόσκληση και την δυνατότητα να συμβάλουμε και εμείς στη συζήτηση με τον προβληματισμό μας. Σημαντικό το θέμα «Παιδεία και τοπική Αυτοδιοίκηση» για όλους, όχι μόνο τους παρευρισκόμενους αλλά και για άλλα εθνικά και υπερεθνικά όργανα και κέντρα σχεδιασμού και αποφάσεων.

Αγαπητοί φίλοι, ζούμε σε μια εποχή έντονων πολεμικών και άλλων αντιπαραθέσεων για την κατάκτηση νέων αγορών και αναδιανομής των υπαρχόντων. Οι ΗΠΑ, η ΕΕ και άλλα ιμπεριαλιστικά κέντρα οξύνουν την πολεμική τους με άλλους λαούς χρησιμοποιώντας ως πρόσχημα την τρομοκρατία. Ταυτόχρονα οξύνουν την αντιπαράθεσή τους με τους λαούς τους, αφαιρώντας τους κατακτήσεις και δικαιώματα. Βλέπετε κάποιοι πρέπει να πληρώσει τον μεταξυ των ανταγωνισμό. Ανταγωνισμό που οδήγησε και τη γειτονιά μας σε πολεμικές αντιπαραθέσεις, διαμελισμό κρατών, δημιουργία προτεκτοράτων που, ανεξάρτητα του ρόλου που έπαιξαν οι ΗΠΑ ή θα έπρεπε να παίξει κατά την άποψη άλλων η ΕΕ, τα θύματα είναι οι λαοί.

Είναι οι λαοί εκείνοι που μάτωσαν αλλά πέτυχαν τη μεγάλη αντιφασιστική νίκη που τα 60χρονά της γιορτάζουμε φέτος. Νίκη που επιχειρείται να αλλάξει πρωταγωνιστή και να μοιραστεί την ημέρα της γιορτής της με την ημέρα της καπιταλιστικής Ευρώπης. Κανείς όμως δεν μπορεί να αλλάξει την ιστορία και να διαγράψει το γεγονός πως οι σύμμαχοι άνοιξαν το δυτικό μέτωπο αφού είχε γίνει πλέον καθαρό πως το ανατολικό μέτωπο όχι μόνο αντιστέκεται αλλά προελαύνει. Κανείς δεν μπορεί να αλλάξει το γεγονός πως του αντιφασιστικού - απελευθερωτικού αγώνα δεν νικήθηκαν, κατά βάση, οι κυβερνώντες αλλά οι πιο αγωνιστικές, πατριωτικές και πρωτοπό-

ρες δυνάμεις τις εποχές, δυνάμεις που και σήμερα συνεχίζουν αταλάντευτα να υπερασπίζονται την ειρήνη και να μάχονται την ίδια τη μήτρα που γεννά τους πολέμους, τον ιμπεριαλισμό.

Οι πολεμικές συγκρούσεις είναι ως γνωστό η συνέχηση της πολιτικής με άλλα μέσα. Πολιτικής η οποία πράγματι εκπονείται, αποφασίζεται και εκτελείται με τη σύμφωνη γνώμη των εκάστοτε κυβερνήσεων στα πλαίσια της ΕΕ ή άλλων διεθνών κέντρων όπως ο ΟΟΣΑ, ΔΝΤ ΠΟΕ κλπ.

Με τις σκέψεις αυτές πρέπει να δούμε το ρόλο που καλείται να παίξει η τοπική αυτοδιοίκηση και η παιδεία, ρόλο υποταγμένο στο κεφάλαιο για το μοίρασμα των αγορών, ρόλο ελαστικών συνειδήσεων, ημιμαθών και υποταγμένων.

Αποκέντρωση, σχολείο ανοικτό στη κοινωνία, αξιολόγηση, σύνδεση του σχολείου με τη κοινωνία, ανοικτό σχολείο, ευελιξία, ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και τόσα άλλα μας πλάσσουν συνεχώς καιδευοντάς μας τα αυτά. Λέξεις και έννοιες εύπετες, σκόπιμα απογυμνωμένες από το περιεχόμενό τους. Περιεχόμενο που σαφώς υπάρχει και αυτό προσδιορίζεται από το συνολικότερο πλαίσιο ένταξης τον προαναφερομένων.

Σε σχετική έκθεση του ΟΟΣΑ για παράδειγμα, μια δεκαετία πριν, αναφέρεται «...Η αποκέντρωση και η απελευθέρωση από κανονιστικά μέτρα δεν σημαίνουν ότι το σύστημα μπορεί να προχωρήσει χωρίς την λήψη κεντρικών αποφάσεων. Το πλαίσιο μιας εκπαιδευτικής πολιτικής επιβάλλεται να είναι εθνικά προσδιορισμένο εφόσον η παιδεία πρέπει να συμφωνεί με την οικονομική και κοινωνική πολιτική...» «...Αν και από ηθικής πλευράς προτιμάται η δωρεάν παιδεία για όλους φαίνεται απαραίτητη η δημιουργία τρόπων εξεύρεσης πόρων ...» «...Επιπροσθέτως η χρήση των πόρων που παρέχονται από συλλόγους γονέων και τοπικές επιχειρήσεις πρέπει να ενθαρρύνεται...Τέτοιου είδους ενέργειες ενθαρρύνουν την αίσθηση ευθύνης από πλευράς των τοπικών παραγόντων για τα δικά τους σχολεία και θα οδηγήσουν στην εμπέδωση ενός αισθήματος ιδιοκτησίας...» «...Το μέγιστο που έχει υιοθετηθεί σε τοπικό επίπεδο προτείνει τη σύσταση σχολικής επιτροπής ...επιφορτισμένοι με τον διορισμό των καθηγητών ...» «...Τα συστατικά μιας στρατηγικής μεταρρυθμίσεων περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός ανάλογου ψυχολογικού κλίματος και κουλτούρας...» για να γίνουν όλα αυτά χρειάζεται και «...προσπάθεια για την αλλαγή του Συντάγματος όπου αυτό εμποδίζει τις απαιτούμενες αλλαγές...».

Ποια είναι η οικονομική και κοινωνική πολιτική, ποιος πληρώνει και τι άλλα μέτρα παίρνονται τα ζούμε σε όλη αυτή τη δεκαετία τουλάχιστον.

Είναι όμως χρήσιμο να θυμηθούμε ότι μια σειρά αρμοδιότητες, στο όνομα της αποκέντρωσης, πέρασαν στην τοπική αυτοδιοίκηση. Βρεφονηπιακοί σταθμοί, επίσκεψη, συντήρηση έως και κτίσιμο σχολείων, δημιουργία δημοτικών επιχειρήσεων, πρόσληψη προσωπικού που εμπλέκεται με τα σχολεία κλπ.

Μέσα σ' αυτά τα χρόνια η Δημοτική Αρχή για να ανταποκριθεί στην επίσκεψη και συντήρηση των σχολείων πήρε διάφορα μέτρα. Δημιούργησε Δημοτικές Επιχειρήσεις συρρικνώνοντας την αυτεπιστασία. Η γραφειοκρατία και η καθυστέρηση στην ανάθεση και εκτέλεση των έργων χρησιμοποιήθηκε ως πρόσχημα, ο στόχος και το αποτέλεσμα όμως παραμένει. Άνοιγμα στην επιχειρηματικότητα δηλαδή τους εργολάβους, προσωπικό ελαστικών εργασιακών σχέσεων δηλαδή όμηροι, απευθείας αναθέσεις έργων για την εξάλειψη της γραφειοκρατίας!!! κλπ. Όσο για τα αποτελέσματα απάντηση δίνουν τα αιτήματα των σχολείων και των συλλόγων γονέων για επίσκεψες και άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων, η συντήρηση δε παραμένει ζητούμενο. Σε όλο αυτό το διάστημα όμως υπάρχει και πολλαπλάσια δαπάνη του Δήμου μέσω της Δημοτικής φορολογίας για να ανταποκριθεί στην αρμοδιότητα που έχει. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι πάνω από το 70% του προϋπολογισμού του προέρχεται άμεσα από τους δημότες, αντιστρέφοντας δηλαδή πλήρως την παλαιότερη σχέση, που ήταν 70% και πλέον κρατική επιχορήγηση. Το πέρας των βρεφονηπιακών σταθμών στους

Δήμους συνοδεύτηκε επίσης με τροφεία, ενώ υπάρχουν και Δήμοι που έβαλαν δημοτική φορολογία για την Παιδεία. Η ΓΣΕΕ ιδρύει Ακαδημία εργατικών στελεχών αξιοποιώντας το νομοθετικό πλαίσιο για μη κρατικά πανεπιστήμια, πιθανόν να ακολουθήσουν οι Δήμοι ενώ ενδιαφέρον έχει εκδηλώσει και η εκκλησία, ανοίγοντας έτσι το δρόμο για διαφοροποίηση, εμπορευματοποίηση, ιδιωτικοποίηση της παιδείας.

Λαϊκοί - συμμετοχικοί υποτίθεται θεσμοί, απεικόνιση του τότε συσχετισμού δυνάμεων (ν.1566/85) όπως η ΔΕΠ, Σχολικό Συμβούλιο, Σχολική Επιτροπή αγκομαχούν να εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους, όταν και εφόσον τα γνωρίζουν.

Κρίσιμες αποφάσεις της ΔΕΠ αλλά και του ίδιου του Δημ. Συμβουλίου όταν δεν συμφωνούν με τη διοίκηση και την πολιτική της αγνοούνται ή παραβιάζονται. Χαρακτηριστικά παραδείγματα η απόφαση της ΔΕΠ για το 18^ο Γυμνάσιο (υπόθεση Παπακαραλάμπους) που ο τότε Αντιδήμαρχος της διοίκησης Δημητράκου αρνήθηκε να εισηγηθεί στο Δημ. Συμβούλιο, έως το πρόσφατο ψήφισμα του Δημ Συμβουλίου που η Δ.Α. Αρχή αλλά και οι απελευθέρωσης προϊστάμενοι το ξέχασαν αλλά και το πολέμησαν. Η ΔΕΠ ως γνωστό έχει την ευθύνη για τα σχολικά κτίρια. Ποιο και πόσο προσωπικό ασχολήθηκε εμπειριστικά με το καθήκον αυτό; Όσο για τα σχολικά συμβούλια οι κυβερνώντες τα θυμούνται κατά βάση μόνο για να καταπολεμήσουν τυχόν κινητοποιήσεις. Υπάρχουν βέβαια και οι Σχολ. Επιτροπές, οι φτωχοί συγγενείς της εκπαίδευσης. Οι επιτροπές που όταν αναλαμβάνουν έργο αυτό περιορίζεται στην μίζερη κυρίως διαχείριση των οικονομικών τους. Διαχείριση που αδυνατεί να χρηματοδοτήσει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα όπως αθλητικές ή πολιτιστικές δραστηριότητες, εκπαιδευτικές επισκέψεις κλπ. Ενίοτε καλύπτει και την αρμοδιότητα του Δήμου ή της πολιτείας αντίστοιχα, για επισκευές και αγορά υλικοτεχνικής υποδομής και εποπτικών μέσων. Αναρωτιόμαστε και αναρωτιόμαστε και ως πρόεδρος Σχ. Επιτροπής, στα πλαίσια της αποκέντρωσης θα πρέπει το σχολείο και εγώ προσωπικά να ψάχνω για χορηγό; Στα πλαίσια της αξιολόγησης και στο πνεύμα της αγοράς, της ανταγωνιστικότητας, της επιχειρηματικότητας, ποια θα είναι η τύχη της κρατικής επιχορήγησης όταν η εμπειρία άλλων χωρών μιλά για τσεκούρωμα; Την ίδια λογική εξυπηρετεί η φιλολογία για αύξηση όχι επί του κρατικού Προϋπολογισμού αλλά του ΑΕΠ, καθώς στο ΑΕΠ συμπεριλαμβάνονται και οι ιδιωτικές δαπάνες. Δηλαδή και η στασιμότητα έστω της κρατικής επιχορήγησης και η αύξηση της ιδιωτικής δαπάνης θα εμφανίζεται ως αύξηση για την παιδεία.

Δυστυχώς στην σημερινή ημερίδα δεν μας τίμησε η Δ.Α. Αρχή καθώς θα ήθελα να τις απευθύνω το ερώτημα; Μπορώ ως πρόεδρος και φυσικά ως Σχ. Επιτροπή να επιλέξουμε να μην πληρώσουμε τις ΔΕΚΟ για να χρηματοδοτήσουμε την πενήτηρη; Να την χρηματοδοτήσουμε αποτρέποντας το απαραίτητο αλισβερίσι μεταξύ μαθητών και πρακτορείων της νύκτας; Πρακτορείων εκμαυλισμού συνειδήσεων; Το θέμα αυτό δεν είναι απλά σοβαρό για το εξωθεσμικό του πράγματος, αλλά κυρίως γιατί ακυρώνει την όποια προσπάθεια έγινε, όση έγινε, για την διαμόρφωση υγιών προσωπικότητας, ακυρώνει την ίδια τη λειτουργία του σχολείου και της παιδευτικής του πράξης.

Μας λένε για σχολείο ανοικτό στην κοινωνία, είναι άραγε κλειστό όταν ο γονιός συμβάλλει με ένα τρις το χρόνο για την εκπαίδευση των παιδιών του; Ας προσπαθήσουμε όμως να σκεφτούμε το ανοικτό σχολείο, το σχολείο της αγοράς, με τον εργαζόμενο του ελαστικού ωραρίου αλλά και της διπλοβάρδιας, της απελευθέρωσης του ωραρίου αλλά και της ανεργίας, της ακρίβειας, των χαμηλών μισθών κλπ ποια θα είναι τότε η σχέση του και πώς θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες κάλυψης των διευρυνόμενων αναγκών; Τι θα είναι ανοικτό και τι κλειστό; Σχολεία φυσικά θα υπάρχουν, ανοικτά, όπως και σήμερα υπάρχει πληθώρα εμπορευμάτων στις προθήκες των καταστημάτων, μεροκάματο, μισθός δεν θα υπάρχει, για να αγοραστεί το εμπόρευμα που θα λέγεται εκπαίδευση, θα λέγεται μόρφωση.

Για την εκπαίδευση δεν μπορούμε να έχουμε αυταπάτες, είναι σύστημα αναπαραγωγής των κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων, είναι σε κάθε περίπτωση ταξική. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου στην πέμπτη υπουργική διάσκεψή του που έγινε το 2003 στο Κανκούν του Μεξικού συμπεριλαμβάνει την εκπαίδευση και την υγεία στις υπηρεσίες, μαζί με τις τηλεπικοινωνίες, τις μεταφορές κλπ. Επίσης στο σχέδιο απόφασης της διάσκεψης αναφέρεται: «Επιβεβαιώνουμε ότι οι διαπραγματεύσεις θα έχουν στόχο την επίτευξη υψηλότερων επιπέδων φιλελευθροποίησης, χωρίς εκ των προτέρων αποκλεισμό κανενός τομέα».

Μέσα στα πλαίσια της φιλελευθροποίησης λοιπόν καλείται να λειτουργήσει και η Τοπική Αυτοδιοίκηση και η Παιδεία. Φιλελευθροποίηση που όποιον μανδύα και εάν φορέσει, ευρωπαϊκό ή όχι, νεοφιλελεύθερο ή σοσιαλδημοκρατικό, προοδευτικό ή μη δεν παύει να έχει ταξικό χαρακτήρα.

Η μόρφωση όμως είναι κοινωνικό δικαίωμα και έχει υποχρέωση το κράτος να την παρέχει, δεν είναι πληροφόρηση, δεν είναι σκόρπιες γνώσεις και δεξιότητες. Η ολοκλήρωση της μόρφωσης "σημαδεύει" τη νόηση, τη βούληση, τη θέληση, απαραίτητο εργαλείο στον άνθρωπο όχι μόνο για την ερμηνεία του κόσμου που ζει αλλά και για την αλλαγή του.

Κατά τη γνώμη μας και με βάση την εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας, τον όγκο της συστηματοποιημένης γνώσης που πρέπει να παρασχεθεί από το σχολείο, πρέπει να έχει ενιαία δομή και πρόγραμμα, στη λειτουργία του και στο προσωπικό, να ολοκληρώνει τον νέο άνθρωπο παρέχοντάς του υψηλό μορφωτικό επίπεδο και κοσμοαντίληψη. Να είναι σχολείο και να είναι για όλους. Στο στέρεο αυτό έδαφος να πατάει η τεχνική - επαγγελματική εκπαίδευση ή η ενιαία ανώτατη εκπαίδευση. Η υπόθεση αυτή δεν αφορά μόνο τους άμεσα εμπλεκόμενους με την εκπαίδευση μας αφορά όλους. Αφορά το γονιό που πληρώνει, που αγωνιά για το μέλλον του παιδιού του. Αφορά το συνδικαλιστικό κίνημα, όχι μόνο γιατί συρρικνώνεται το όποιο εισόδημα των εργαζομένων, αλλά και γιατί ο δια βίου ημιμαθής θα είναι δια βίου απασχολήσιμος χωρίς εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα, δεν θα είναι καν εργαζόμενος αλλά περιπλανώμενος, δεν θα είναι άνθρωπος. Αφορά φυσικά και το κίνημα της ειρήνης γιατί η υπεράσπιση της χρειάζεται γνώση της ιστορίας και το σημερινό σχολείο όταν δεν τη διαστρεβλώνει απλώς σιωπά για τις αιτίες των πολέμων. Αφορά το γυναικείο κίνημα καθώς είναι γνωστό η φροντίδα αλλά και η αγωνία των γυναικών για τα παιδιά. Αφορά και το κίνημα κατά των ναρκωτικών καθώς οι αιτίες εξάπλωσής τους έχουν να κάνουν με την προσωπικότητα του νέου ανθρώπου που διαμορφώνει το σχολείο. Αφορά εντέλει το σύνολο της κοινωνίας, γιατί δεν είναι τίποτα λιγότερο και τίποτα περισσότερο από ένα κοινωνικό θέμα με πολιτικές όμως προεκτάσεις και καταβολές καθώς αυτές ακριβώς το διαμορφώνουν, το τροφοδοτούν και το αναπαράγουν. Δεν πρέπει όμως να μας διαφεύγει ότι η κοινωνία μας είναι ανταγωνιστική και τα διαφορετικά συμφέροντα που εκφράζει και εκπροσωπεί δεν μπορούν παρά να έχουν διαφορετική άποψη για την εκπαίδευση, τη μόρφωση και τα αποτελέσματά της. Κατά συνέπεια λοιπόν η Παιδεία και η Αυτοδιοίκηση δεν μπορούν παρά να εκφράζουν τις επικρατούσες πολιτικές και αντιλήψεις, που όμως έρχονται σε σύγκρουση με τα συμφέροντα της λαϊκής οικογένειας.

Για την αντιμετώπιση αλλά και την αλλαγή της κατάστασης δεν αρκεί να αγανακτούμε ή να τα βάζουμε με την κακή μας μοίρα, γιατί το σχολείο αυτόν ακριβώς το ρόλο πρέπει να παίζει, να βοηθά τον άνθρωπο να έχει επιπλοκή στις δυνάμεις του για να διαμορφώνει εκείνος τη μοίρα του και όχι οι άλλοι. Στην κατεύθυνση αυτή θα συμβάλουμε με όσες δυνάμεις διαθέτουμε, θα μπλοκάρουμε την εμπειρία του φιλεργητικού μας κινήματος με το κίνημα της παιδείας και της ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ. Τα πραγματικά συμφέροντα της λαϊκής οικογένειας απαιτούν την συστράτευση όλων μας γιατί η μόρφωση δεν είναι ζήτημα γνώσης αλλά ζήτημα ζωής σύμφωνα με τον μεγάλο παιδαγωγό Δημ. Γλινώ".

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΘΝΟΚΕΝΤΡΙΣΜΟΣ

(Κέντρο Έρευνας Σχολικών βιβλίων και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης - Α.Π.Θ., Φιλοσοφική Σχολή, Τομέας Παιδαγωγικής 2000, σ. 5).

Στην Ελλάδα υπήρξαν ελάχιστες έρευνες μέχρι το 1980, κυρίως για τις αξίες, τα πρότυπα συμπεριφοράς, τα στερεότυπα σχετικά με το γυναικείο φύλο και την εικόνα της οικογένειας στα αναγνωστικά του Δημοτικού (1954-1974-1979) (βλ. Άννα Φραγκουδάκη 1978, Μυρτώ Νίλσον 1980). Μετά το 1980 υπάρχουν αρκετές έρευνες που αφορούν τα σχολικά εγχειρίδια (βλ. Ν. Άχλης 1983, Δ. Μακρυνιώτη 1986, Ευ. Κανταρτζή 1991/1992, Α. Καψάλης 1995, Θ. Μπουνίδης 1995 κ.ά.) (Αναλυτικότερα στο: Α.Γ. Καψάλης & Δ. Φ. Χαραλάμους, 1995, Σχολικά Εγχειρίδια. Σχολική Εξέλιξη και Σύγχρονη Προβληματική, σσ. 201-223. Επίσης τα Πρακτικά Ημερίδας της Μονάδας Έρευνας Σχολικού Βιβλίου με θέμα: Σχολικά Εγχειρίδια Βαλκανικών Χωρών, Φιλοσοφική Σχολή Α.Π.Θ., 17 Μαΐου 1994). Το 1992 ιδρύθηκε η "Μονάδα Έρευνας σχολικού βιβλίου" στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και το 1999 μετονομάστηκε σε "Κέντρο Έρευνας Σχολικών Βιβλίων και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης". Οι δραστηριότητες του κέντρου είναι σημαντικότερες σε ερευνητικό επίπεδο. Τα αποτελέσματα - συμπεράσματα που ανακοινώθηκαν το 1994 για την περίοδο (1990-1994) σε ημερίδα στη Θεσσαλονίκη, σε γενικές γραμμές έχουν ως εξής:

α) Τα ελληνικά βιβλία -περισσότερο της Ιστορίας και λιγότερο της Γλώσσας- είναι "χρωματισμένα" σε ό,τι αφορά την παρουσίαση της εικόνας των άλλων βαλκανικών λαών. β) Και τα βιβλία των υπόλοιπων βαλκανικών κρατών είναι "χρωματισμένα" περιέχοντας αρνητικά στοιχεία- άλλα περισσότερο και άλλα λιγότερο- έναντι των Ελλήνων. γ) Τόσο στα σύγχρονα σχολικά εγχειρίδια Ιστορίας της Σερβίας όσο και στα ανάλογα αλβανικά διαπιστώθηκε έντονος εθνικισμός. και δ) Τα κυπριακά βιβλία της πρώιμης Αγγλοκρατίας (1878-1931) καλλιεργούν τη συμπάθεια και την αγάπη προς τους Έλληνες (Κέντρο Έρευνας Σχολικών βιβλίων και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης-Α.Π.Θ., Φιλοσοφική Σχολή, Τομέας Παιδαγωγικής 2000, σσ. 11-12).

Το 1998 σε διεθνές συνέδριο στη Θεσσαλονίκη, παρουσιάστηκε το ερευνητικό πρόγραμμα (1996-1998) με θέμα: Η εικόνα του "άλλου"/ γείτονα στα σχολικά εγχειρίδια των βαλκανικών χωρών. Στο συνέδριο έγιναν 25 ανακοινώσεις από 33 εισηγητές προερχόμενους από 15 βαλκανικές και δυτικοευρωπαϊκές χώρες (βλ. σχετικά τον τόμο: Η εικόνα του "άλλου" / γείτονα στα σχολικά βιβλία των βαλκανικών χωρών, Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου, Θεσσαλονίκη, 16-18 Οκτωβρίου 1998). Οι διαπιστώσεις από το συνέδριο αυτό θα λέγαμε εστιάζονται: α) στην ύπαρξη εθνικών στερεοτύπων, προκαταλήψεων και εικόνων εχθρού στα Βαλκανικά σχολικά βιβλία υποχρεωτικής εκπαίδευσης και β) στην υπερβολική προβολή στρατιωτικών και πολεμικών γεγονότων στα σχολικά βιβλία. Ο Π. Ξωκέλλης συνοψίζοντας κάνει τις εξής διαπιστώσεις: 1) Η εικόνα του "άλλου" στα σχολικά βιβλία-σε αντιπαράθεση με τον εθνικό εαυτό- καθορίζεται σε σημαντικό βαθμό τόσο από το ιστορικό παρελθόν όσο και από τις τρέχουσες εξελίξεις και προτεραιότητες στην εξωτερική πολιτική και στο πεδίο των διπλωματικών σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ των χωρών/ σύγχρονα παραδείγματα: Τουρκία - Ελλάδα, Βοσνία - Ερζεγοβίνη και Κοσσυφοπέδιο με τις διαφορετικές εθνότητες, παλαιότερα παραδείγματα: Γερμανία - Γαλλία, Γερμανία - Πολωνία.

2) Ο εθνικισμός ή η εξιδανίκευση του εθνικού εαυτού και οι αρνητικοί επιθετικοί προσδιορισμοί για τους Άλλους, δεν αποτελούν σπάνια φαινόμενα στα σχολικά βιβλία, γ) Επίσης διαπιστώνεται υπερβολική έμφαση σε στρατιωτικά-πολεμικά συμβάντα, με σκληρές και έντονα χρωματισμένες περιγραφές μαχών, εξωραϊσμό γεγονότων και ηρώων. Αντίστοιχα συναισθηματικά φορτισμένη είναι η εικονογραφία (σε έκταση, μέγεθος, χρώμα, σύνθεση, θεματική), καθώς και η γλωσσική επένδυση, δ) Λείπουν γενικά ο γείτονας ή ο Άλλος, οι άνθρωποι και η καθημερινή τους ζωή, καθώς και τα πολιτιστικά δρώμενα από τα σχετικά βιβλία ή δεν προσφέρεται επαρκής χώρος για τα θέματα αυτά, ε) Είναι ωστόσο γεγονός ότι στα νεότερα σχολικά βιβλία υπερέχουν οι ουδέτερες αναφορές σε άλλους λαούς (βλ. και εφ. Το Βήμα, 15 Νοεμβρίου 2000, σ. 5).

Η έρευνα-εργασία της Α. Φραγκουδάκη με θέμα τον εθνοκεντρισμό στην εκπαίδευση (βλ. Φραγκουδάκη, Α. & Δραγώνα, Θ. -επιμ.-, 1997, σσ. 344-400) και τη διαπολιτισμική διάσταση στην εκπαίδευση, παρουσιάζει την εικόνα των Ελλήνων και των άλλων λαών στα βιβλία της του δημοτικού σχολείου και της Γ' γυμνασίου. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο εθνικός εαυτός «ορίζεται ως ανώτερος με αδιάσπαστη συνέχεια, διατήρηση και ομοιογένεια» (ό.π. σσ. 374-378) από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας. Η εθνική ταυτότητα «κυριαρχείται από το παρελθόν, το οποίο αποτελεί γνώμονα με βάση τον οποίο αξιολογούνται τα πάντα: το παρόν, το παρελθόν ο εαυτός και οι άλλοι». Απουσιάζει η έννοια της αλλαγής και της εξέλιξης, καθώς και της θετικής επίδρασης των άλλων. Οι «άλλοι λαοί, όσοι είχαν σχέση με τον εθνικό "εαυτό", περιγράφονται στερεοτυπικά και κυρίως αρνητικά, άμεσα όταν πρόκειται για τους Τούρκους, έμμεσα όταν πρόκειται για άλλα ευρωπαϊκά έθνη» (ό.π., σσ. 367-370). Οι πολιτισμοί αξιολογούνται σε ιεραρχική κλίμακα «στην κορυφή της οποίας βρίσκεται ο ευρωπαϊκός πολιτισμός (των ανεπτυγμένων μάλιστα και ισχυρών κρατών της βορειοδυτικής Ευρώπης). Αποδεικνύει αυτής της ανωτερότητας του "ευρωπαϊκού πολιτισμού" θεωρείται αφενός η επίδραση που ασκεί πάνω στους άλλους πολιτισμούς, χάρη στην οικονομική και πολιτική ισχύ του, και αφετέρου η προέλευσή του από τον αρχαιοελληνικό. Ο εθνικός εαυτός εμφανίζεται έτσι κληρονόμος ενός πολιτισμού του οποίου η σημασία είναι καθολικά αναγνωρίσιμη» (ό.π., σσ. 382-386 & 399) (Αβδελά 1998, σσ. 50-61). Σχολιάζοντας η Άννα Φραγκουδάκη τα αποτελέσματα της έρευνας για το μάθημα της ιστορίας αναφέρει επίσης: «καθόλου δεν προάγει την ιστορική εθνική συνείδηση ούτε καλλιεργεί την κρίση των μαθητών. Αντίθετα εμποδίζει τα παιδιά να αναγνωρίσουν ότι η ιστορία είναι ανασύνθεση και ερμηνεία του παρελθόντος, τα εμποδίζει να δουν θετικά τόσο τις ομοιότητες όσο και τις διαφορές με άλλους λαούς, να αναγνωρίσουν ως θετικό κοινωνικό φαινόμενο τις αλληλεπιδράσεις, να αναγνωρίσουν ως δεδομένη την πραγματικότητα της σχετικής ομοιογένειας όλων των εθνικών εθνών-κρατών» (Φραγκουδάκη 1997, σσ. 399-400).

Από τον Εθνοκεντρισμό στη Διαπολιτισμικότητα;

Χρειάζεται να επιδιωχθεί μια συστηματική αναπροσαρμογή του περιεχομένου των εγχειριδίων προς μια διαπολιτισμική κατεύθυνση, που θα παίρνει υπόψη τις βασικές αρχές της. Αυτό είναι πράγματι δύσκολο, αν λάβουμε υπόψη ότι και οι συντάκτες παραγωγοί του υλικού είναι «εγκλωβισμένοι» από τον ε-

θνοκεντρικό και μονοπολιτισμικό τρόπο σκέψης. Η ερμηνεία των γεγονότων στα εθνοκεντρικά πλαίσια μπορεί να χαρακτηριστεί ως φυσιολογική μιας και «το ξεπέραςμα του εθνοκεντρισμού είναι ένα πρόβλημα που παραπέμπει στο γενικότερο πρόβλημα του κοινωνικού επιστήμονα, ο οποίος καλείται να αναλύσει μια κοινωνική κατάσταση της οποίας αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι» (Δαμανάκης 1997, σ.67). Σε κοινωνίες όμως πολυπολιτισμικές και πολυεθνικές όπως οι σημερινές, η εμμονή σε εθνοκεντρικές πολιτικές και στην μονοπολιτισμική εκπαίδευση, στερεί και περιορίζει τον ορίζοντα όλων των παιδιών τόσο της πλειονότητας όσο των των εθνοπολιτισμικών ομάδων και μπορεί να οδηγήσει σε συγκρούσεις.

Χαρακτηριστική είναι η επισήμανση του Μιχάλη Δαμανάκη ως μέλος της επιτροπής στα πλαίσια ενός προγράμματος παραγωγής γλωσσικού διδακτικού υλικού για τους έλληνες μαθητές της Γερμανίας, που χρηματοδοτήθηκε από την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πραγματοποιήθηκε στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στη χρονική περίοδο 1986-1993 (βλ. και Ο.Ε.Δ.Β.1997, σσ. 6-9). Ο Συγγραφέας αναφέρεται στον εθνοκεντρικό και ελαδοκεντρικό τρόπο σκέψης όλων και στα προβλήματα συνεργασίας με τους υπευθύνους του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Η έλλειψη εμπειριών των μελών του Π.Ι., οι επικυλάξεις και ο σκεπτικισμός τους ενισχύονταν «από το γεγονός ότι ούτε ένα μέλος του Π.Ι. δεν ήταν ειδικευμένο σε θέματα εκπαίδευσης των ελληνοπαίδων του εξωτερικού» (ό.π., σ. 70). Τα προβλήματα που προέκυψαν επίσης με την αναβίωση των εθνοκεντρικών στην Ευρώπη, τον πόλεμο στην πρώην Γιουγκοσλαβία και τις «νεοναζιστικές» εξελίξεις στη Γερμανία «επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό τα μέλη της Ομάδας εργασίας, τα οποία εργαζόνταν στη Γερμανία και ήταν θερμοί υποστηρικτές της διαπολιτισμικής Αγωγής», οι οποίοι επιχειρηματολογώντας υποστήριξαν «ότι η διαπολιτισμική ιδέα, προϋποθέτει μια ειρηνική κοινωνία. Διαπιστώνουμε όμως, ότι προς το παρόν δεν απειλείται μόνο η κοινωνική ειρήνη στη Γερμανία, αλλά και η ειρήνη σε διεθνές επίπεδο και ότι η εθνικιστική ιδεολογία αναγεννάται. Κάτι από αυτές τις συνθήκες είναι σκόπιμο να ενισχύσουμε την εθνική ταυτότητα των ελληνοπαίδων που ζουν στη Γερμανία» (ό.π., σ. 71). Να σημειώσουμε εδώ ότι ο Hohmann διακρίνει την "Παιδαγωγική της συνάτησης" και την "Παιδαγωγική των συγκρούσεων" στα πλαίσια μιας Πολυπολιτισμικής και Πλουραλιστικής κοινωνίας. Η πρώτη προάγει τη διαπολιτισμική ανταλλαγή και το διαπολιτισμικό εμπλουτισμό ανάμεσα στις εθνοπολιτισμικές ομάδες, η δεύτερη προανατολισμένη προς τους πολιτισμικούς ανταγωνισμούς και τις συγκρούσεις, έχει ως κύριο σκοπό να χρησιμοποιεί παιδαγωγικές μεθόδους για την εξάλειψη του εθνικιστικού και εθνοκεντρικού τρόπου σκέψης, του ρατσισμού, των εθνικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων, της εχθρότητας γενικά για τον Άλλο (Hohmann 1987, Essinger 1988). Έτσι λοιπόν η διαπολιτισμική αγωγή δεν έχει ως προϋπόθεση, την ύπαρξη μιας ειρηνικής πολυπολιτισμικής κοινωνίας απαλλαγμένης από τις όποιες συγκρούσεις και ανταγωνισμούς, «αλλά στοχεύει στη διαμόρφωσή της» (Δαμανάκης 1997, σ. 71). Γι' αυτό η διαπολιτισμική Αγωγή/Εκπαίδευση δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στις αναλύσεις των πολιτισμικών παραγόντων στα πλαίσια του σχολείου, αλλά να επεκτείνει τις δραστηριότητές της και τους προανατολισμούς της στους πολιτικούς και οικονομικούς, που είναι καθοριστικοί

για την επίτευξη των στόχων της. Το σχολείο και μέσω των σχολικών εγχειριδίων, πρέπει να επικεντρώνει τους εκπαιδευτικούς του στόχους στην αντικειμενική πληροφόρηση των μαθητών «με εθνική εντιμότητα και ειλικρίνεια», αναφέρει ο Παπάς και προτείνει τα σχολικά εγχειρίδια να διαπνέονται από πνεύμα αμοιβαιότητας και ισοσύτητας, να ανταποκρίνονται στις εκπαιδευτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές προσδοκίες όλων των μαθητών, προωθώντας τις πανανθρώπινες-οικουμενικές αξίες της Δημοκρατίας, της Ελευθερίας, της Ειρήνης και της συνύπαρξης των λαών (Παπάς 1998, σσ. 291-292 & Παπάς κκ, σ. 180).

Η Μονάδα Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας του Π.Τ.Δ.Ε του Πανεπιστημίου Πατρών κατέθεσε συγκεκριμένες προτάσεις προς την κατεύθυνση αυτή στα πλαίσια του Α' Διαβαλκανικού Συνεδρίου με θέμα: «Εκπαίδευση και Διαπολιτισμική Επικοινωνία», που έχουν σαν στόχο την προώθηση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και επικοινωνίας στα Βαλκάνια (Γεωργιογιάννης 1997, σσ. 54-55). Συνοπτικά οι προτάσεις είναι οι εξής:

1. Αποδοχή από τις βαλκανικές κυβερνήσεις της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης ως βάσης για την εκπαίδευση των εθνοπολιτισμικών μειονοτήτων

2. Συγκρότηση μικτών επιτροπών σε διαρκή βάση από τα Υπουργεία Παιδείας, με στόχο την ενασχόλησή τους σε ζητήματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και την αναβάθμιση των βαλκανικών γλωσσών.

3. Προσπάθειες για την από κοινού συνεργασία στη διδασκαλία και την έρευνα των Α.Ε.Ι., ίδρυση Πρυτανικού Συμβουλίου βαλκανικών χωρών από τους εκπροσώπους των πρυτανικών συμβουλίων των χωρών-μελών για την προώθηση των παραπάνω στόχων

4. Ίδρυση Παιδαγωγικού Συμβουλίου από τα Παιδαγωγικά Τμήματα για τη διαμόρφωση διαβαλκανικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Αυτό να αποτελείται από τους προέδρους των Π.Τ., που θα εκπροσωπούν τις χώρες τους στο Διαβαλκανικό Παιδαγωγικό Συμβούλιο.

5. Ταχύρρυθμα προγράμματα επιμόρφωσης στην ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό σε εκπαιδευτικούς και φοιτητές από τις βαλκανικές χώρες, για τη βελτίωση των γνώσεών τους στην ελληνική με στόχο να τη διδάξουν στις χώρες τους.

6. Χρηματοδότηση παρόμοιων προγραμμάτων και από τις άλλες χώρες, θα δημιουργήσει μελλοντικά τις προϋποθέσεις για την αναβάθμιση και την προώθηση των βαλκανικών γλωσσών.

Μια τέτοια προσπάθεια μπορεί να συμβάλει στην διαπολιτισμική επικοινωνία και τις ανταλλαγές, στην άμβλυση των διαφορών μεταξύ των χωρών, στην αναθεώρηση των στάσεων και των προκαταλήψεων, που χρόνια τώρα οδηγούν σε συγκρούσεις και διαιωνίζουν τα σφάλματα του παρελθόντος. Μπορεί επίσης να οδηγήσει στη βελτίωση των σχολικών βιβλίων και στην παρουσίαση του πολιτιστικού παρελθόντος του κάθε λαού, με τρόπο ώστε να ενισχύεται η εθνική και πολιτισμική του ταυτότητα και να αναδεικνύονται όλα εκείνα τα στοιχεία που ενώνουν τους λαούς - και είναι πάρα πολλά - και όχι μόνο αυτά που τους χωρίζουν. Ο "αποχρωματισμός" επίσης των βιβλίων και η επανασυγγραφή τους, με την απαλοιφή των αρνητικών εικόνων και χαρακτηρισμών, των υπερβολικά μονομερών επιθε-

τικών προσδιορισμών, είναι δυνατό, με την υιοθέτηση των αρχών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης από όλα τα κράτη της Βαλκανικής.

Βιβλιογραφικές Αναφορές
Αβδελά, Ε. (1998), *Ιστορία και Σχολείο*, Αθήνα, Νήσος.

Auernheimer, G. (1996), *Einfuehrung in die Interkulturelle Erziehung*, Darmstadt.

Άχλης, Ν. (1983), *Οι γειτονικοί μας λαοί, Βούλγαροι και Τούρκοι στα σχολικά βιβλία Ιστορίας Γυμνασίου και Λυκείου*, Θεσσαλονίκη, Κυριακίδης.

Banks, J. A. & Banks, C. A. (1995), *Handbook of research on multicultural education*, New York, Mackmillan.

Γεωργιογιάννης, Π. (1997), *Εκπαίδευση και Διαπολιτισμική Επικοινωνία*, Αθήνα, Gutenberg.

Κανταρτζή, Ε. (1991), *Η εικόνα της γυναικας: διαχρονική έρευνα των αναγνωστικών βιβλίων του Δημοτικού Σχολείου*, Θεσσαλονίκη, Κυριακίδης.

Λεοντσίνης, Γ. (1995), *Ζητήματα Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας και Εκπαίδευσης*, Αθήνα.

Δαμανάκης, Μ. (1997), «Ενδογενείς και εξωγενείς δυσκολίες κατά την παραγωγή ενός διαπολιτισμικά προσανατολισμένου διδακτικού υλικού», *Τα Εκπαιδευτικά*, τχ. 43, Αθήνα, Εκπαιδευτικός Σύνδεσμος, σσ. 66-73.

Essinger, H. (1988), «Interkultureller Erziehung in multiethnischen Gesellschaften», στο: Pommerin, G., *Und im Ausland sind die Deutsche auch Fremde*, Frankfurt, σσ. 58-72.

Fritzsche, K. P. (1989), «Kommen wir nicht ohne Vorurteile aus?», στο: *Internationale Schulbuchforschung*, σσ. 377-386.

Καψάλης Α. Γ. & Χαραλάμους, Δ. Φ. (1995), *Σχολικά Εγχειρίδια. Σχολική Εξέλιξη και Σύγχρονη Προβληματική*, Αθήνα, Έκφραση.

Κέντρο Έρευνας Σχολικών βιβλίων και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης - Α.Π.Θ., Φιλοσοφική Σχολή, Τομέας Παιδαγωγικής (2000), σσ. 5-12.

Μακρυνιώτη, Δ. (1986), *Η Παιδική ηλικία στα Αναγνωστικά βιβλία 1834-1919*, Αθήνα - Ιωάννινα, Δωδώνη.

Hohmann, M. (1982), «Schule als Ort der Intergration: Nationale und internationale Erfahrungen», *Möglichkeiten, Grenzen*, στο: *Aufwachen im fremden Land*, Ruhloff, J., (επιμ.), Φραγκφούρτη, Peter Lang.

Ξωκέλλης, Π. (2000α), *Η Εικόνα του "άλλου"/Γείτονα στα Σχολικά βιβλία των Βαλκανικών χωρών*, στο: Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα: *Η Εικόνα του "άλλου"/Γείτονα στα Σχολικά βιβλία των Βαλκανικών χωρών*, Θεσσαλονίκη, 16-18 Οκτωβρίου 1998, Α. Καψάλης - Κ. Μπουνίδης - Α. Σπητάκου (επιμ.), Αθήνα, Τυπωθήτω - Γιώργος Δαρδανός, σσ. 27-30.

Ξωκέλλης, Π. (2000β), «Ο "άλλος" Οδυσσεύς», *Το Βήμα*, Τμήμα ΣΤ': Βιβλία, 15-11-2000, σ. 5.

Παπάς, Α. (1998), *Διαπολιτισμική Παιδαγωγική και Διδακτική*, τ. Α', αυτοέκδοση, Αθήνα, σσ. 295-297.

Παπάς, Α. (κκ), *Σύγχρονη θεωρία και Πράξη της Παιδείας*, Αθήνα.

Παπαχρήστος, Κ. (2001), *Διαπολιτισμική Αγωγή/Εκπαίδευση και Παιδική Λογοτεχνία*, αυτοέκδοση, Αθήνα.

Πρακτικά Ημερίδας της Μονάδας Έρευνας Σχολικού Βιβλίου με θέμα: *Σχολικά Εγχειρίδια Βαλκανικών Χωρών*, Φιλοσοφική Σχολή Α.Π.Θ., 17 Μαΐου 1994, Θεσσαλονίκη, Κυριακίδης.

Φλουρής, Γ. Σ. & Καλογιαννάκη, Π. (1996), «Εθνοκεντρισμός στην Εκπαίδευση. Η περίπτωση των Βαλκανικών λαών και Τούρκων στα ελληνικά σχολικά βιβλία. Αφορμή για προβληματισμό και συζήτηση», *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τχ. 23/96, σσ. 211-212.

Φραγκουδάκη, Α. (1978), *Τα Αναγνωστικά βιβλία του Δημοτικού Σχολείου: ιδεολογικός πειθαναγκασμός και παιδαγωγική βία*, Αθήνα, Θεμέλιο.

Φραγκουδάκη, Α. & Δραγώνα, Θ. (1997β), «Τι είναι η πατρίδα μας? Εθνοκεντρισμός στην Εκπαίδευση», Αθήνα, Αλεξάνδρεια.

Χατζησοββίδης, Σ. (1997), «Η Μονάδα Έρευνας Σχολικού βιβλίου του Τομέα Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ.: Η έρευνα των σχολικών βιβλίων των βαλκανικών χωρών», στο: *Εκπαίδευση και Διαπολιτισμική Επικοινωνία*, πρακτικά του 1ου Διαβαλκανικού Συνεδρίου της Πάτρας, 3-5 Μαΐου 1996, Π. Γεωργιογιάννης (επιμ.), Αθήνα, Gutenberg.

ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΤΑΞΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ 74^η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ Δ.Ο.Ε

Η 74η ΓΣ του Κλάδου έχει ιδιαίτερη σημασία γιατί:

- ⇒ Πραγματοποιείται σε περίοδο έντασης της επιθετικότητας του ιμπεριαλισμού, με πρόσημα την τρομοκρατία και στόχο το ξαναμοίρασμα των αγορών ανάμεσα στα ιμπεριαλιστικά κέντρα. Βρισκόμαστε στην αρχή ενός αιματηρού πολεμικού κύκλου από τους ιμπεριαλιστές (ΗΠΑ - Ε-Ε), που ξεκίνησε από τη Γιουγκοσλαβία, συνεχίστηκε στο Αφγανιστάν και το Ιράκ, οδηγεί στη διχοτόμηση της Κύπρου και του Αιγαίου, ενώ μια σειρά λαών βρίσκονται στο στόχαστρο των ιμπεριαλιστών. Την ίδια στιγμή, ένα τεράστιο αντιδημοκρατικό πλέγμα απλώνεται σε βάρος δημοκρατικών δικαιωμάτων και κατακτήσεων, η κρατική τρομοκρατία και καταστολή περνούν σε νέα, πιο επιθετική φάση. Οι Ελληνικές κυβερνήσεις συμμετέχουν άμεσα και με κάθε τρόπο στην υλοποίηση των ιμπεριαλιστικών σχεδιασμών.
- ⇒ Γίνεται σε μια περίοδο, η οποία, παρά την εναλλαγή στη διακυβέρνηση, σηματοδοτείται από την προσπάθεια εφαρμογής των γενικότερων καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων, στο στόχαστρο των οποίων βρίσκεται ό,τι απέμεινε από τη δημόσια δωρεάν εκπαίδευση, τα εργασιακά, ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά δικαιώματα των εκπαιδευτικών, οι δημοκρατικές κατακτήσεις του λαού μας. Σε αυτή την αντιλαϊκή πορεία είναι δεδομένη η συναίνεση του ΠΑΣΟΚ, παρά τις φωνασκίες της ΠΑΣΚ που επικεντρώνει σε δευτερεύοντα ζητήματα, χωρίς να τολμά να θίξει τον πυρήνα των αντιεκπαιδευτικών επιλογών, αλλά και των δυνάμεων του Συνασπισμού. Δεν είναι τυχαία άλλωστε η εκλογή στην ΟΛΜΕ προέδρου από το ΣΥΝ, με τις ψήφους της ΔΑΚΕ, ούτε η συμμαχία ΠΑΣΚ - ΣΥΝ που εκδηλώθηκε μετά την κυβερνητική εναλλαγή στο ΔΣ της ΟΛΜΕ. Κάτι που φυσικά δε διαφέρει και πολύ από τη συμμαχία ΠΑΣΚ - ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ που εκφράζεται κατά καιρούς στο ΔΣ της ΔΟΕ. Ο οπορτουνισμός παραμένει οπορτουνισμός, είτε εμφανίζεται από τα δεξιά, είτε από τα αριστερά.
- ⇒ Η προώθηση των καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων στην εκπαίδευση σ' αυτή τη φάση περνά και μέσα από την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού και του εκπαιδευτικού έργου, την υποταγή της εκπαίδευσης με τις απαιτήσεις της «αγοράς». Στόχος είναι, πέρα από την καθυπόταξη των εκπαιδευτικών, το προχώρημα της εμπορευματοποίησης της εκπαίδευσης (μεταφορά αρμοδιοτήτων στην ΤΑ και «αποκέντρωση» χωρίς τους αντίστοιχους πόρους, φροντιστηριοποίηση του σχολείου και άνθηση της παραπαιδείας, «συμβολή» των γονέων στην κάλυψη των αναγκών του σχολείου κλπ) και η ταξική κατηγοριοποίηση των σχολείων, με την αξιολόγησή τους ανάλογα με τις επιδόσεις των μαθητών και τη χρηματοδότησή τους ανάλογα με το αποτέλεσμα της αξιολόγησης. Σε αυτή την κατεύθυνση κινείται η πρόθεση της ΝΔ για καθιέρωση πανελλαδικού τύπου εξετάσεων στην Ε' και ΣΤ' Δημοτικού.
- ⇒ Η μορφωτική υποβάθμιση του σχολείου και του επιπέδου της νεολαίας είναι η άμεση συνέπεια της προώθησης της κατάρτισης (στενής και ληξιαρχικής), ό,τι χρειάζεται ο «απασχολήσιμος» σε βάρος της ολόπλευρης και επιστημονικής μόρφωσης, κάτι που διαπερνά όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, από το δημοτικό μέχρι τα ΑΕΙ.
- ⇒ Απέναντι στη συνολική επίθεση του κεφαλαίου, απαιτείται συνολική αντιπαράθεση της εργατικής τάξης και των λαϊκών στρωμάτων. Είναι καθαρό ότι οι δυνάμεις που πλειοψηφούν στις Ομοσπονδίες των εκπαιδευτικών, οπαδοί του Ευ-

ρωμονόδρομο και του κοινωνικοεταρικού συνδικαλισμού, έχουν συμβάλλει και συμβάλλουν σημαντικά στην υλοποίηση των αντιδραστικών αναδιαρθρώσεων με τις λιγότερες δυνατές αντιδράσεις. Το βάρος της ταξικής πάλης πέφτει λοιπόν στις πλάτες του ΠΑΜΕ και το δυνάμωμά του αποτελεί το μοναδικό όρο διεξόδου για την συσπείρωση των εργαζομένων και την νικηφόρα αναμέτρηση με τις αντιλαϊκές αναδιαρθρώσεις.

Η πλειοψηφία του ΔΣ της ΔΟΕ, μένοντας αμετακίνητη στη γραμμή της συναίνεσης και του συμβιβασμού, χρειάζεται «αγωνιστικό» άλλοθι. Γι' αυτό προκηρύσσει αποσπασματικές απεργιακές κινητοποιήσεις, με απονευρωμένο περιεχόμενο, που δεν συσπειρώνουν ευρύτερα, υπονομεύει τους αγώνες και μετά επικαλείται τα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής, για να παροπλίσει το συνδικαλιστικό κίνημα και να λειτουργήσει με τη λογική των διαβόητων «κοινωνικών διαλόγων» και του «κοινωνικού εταιρισμού», στην κατεύθυνση της ενσωμάτωσης συνειδήσεων στις αντιδραστικές, αντιεκπαιδευτικές αναδιαρθρώσεις που προωθεί η κυβέρνηση και στην Παιδεία.

Όσον αφορά στην πλειοψηφία του ΔΣ της ΔΟΕ, είναι φανερό πως πρόκειται για μια επικίνδυνη συνδικαλιστική πλειοψηφία, που λειτουργεί ως πλασιέ του σχολείου της ΟΝΕ, του αντιλαϊκού στρατηγικού στόχου του κεφαλαίου. Δικαιολογημένα εμπομένως, οι συνάδελφοι στη βάση του κλάδου, απογοητεύονται, αγανακτούν και αποστρέφονται αυτές τις πρακτικές. Το ζήτημα δεν είναι όμως μόνο συναισθηματικό, αλλά κύρια πολιτικό. Δεν αρκεί να διαπιστώνουμε και ν' αγαναχτούμε γι' αυτή την κατάσταση. Έχουμε χρέος απέναντι στη νέα γενιά που έχουμε στα χέρια μας, απέναντι στις γνήσιες αγωνιστικές παραδόσεις του κλάδου, να την ΑΝΑΤΡΕΨΟΥΜΕ.

Καταψηφίζουμε την πρόταση της πλειοψηφίας του ΔΣ της ΔΟΕ. Η κατάσταση με αυτή την πολιτική και με αυτή τη συνδικαλιστική ηγεσία δεν πάει άλλο. Οι εργαζόμενοι, οι εκπαιδευτικοί, έχουν ανάγκη από αγωνιστές εκπροσώπους, από συνδικαλιστικές ηγεσίες και κύρια από ενεργοποιημένη, ταξικά προσανατολισμένη βάση, που θα μπαίνουν μπροστά στην πάλη για τα συμφέροντά τους. Γι' αυτό είμαστε αποφασισμένοι να πάρουμε όλες τις απαραίτητες πρωτοβουλίες ενημέρωσης, συντονισμού και κοινής δράσης, ώστε, μέσα από το ΠΑΜΕ, να δώσουμε τη μάχη για τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων των εκπαιδευτικών και του ελληνικού λαού στη μόρφωση των παιδιών του, κόντρα στην ηττοπάθεια και το συμβιβασμό με τις αντιεκπαιδευτικές επιλογές, που αποτελούν κοινό γνώρισμα για τις δυνάμεις που συγκροτούν την πλειοψηφία στο ΔΣ της ΔΟΕ.

Μπροστά στη νέα καταγιστική επίθεση που δέχονται οι εργαζόμενοι, το ΠΑΜΕ θεωρεί επιτακτική την ανάγκη κινητοποίησης της εργατικής τάξης και των άλλων λαϊκών στρωμάτων. Οι δυνάμεις του πρωτοστατούν για να αποκτήσουν οι αγώνες μαζικό χαρακτήρα, συντονισμό και σωστό προσανατολισμό, ώστε να ασκήσουν δυναμική πολιτική πίεση και να φτάσουν σε κατακτήσεις.

Οι δυνάμεις του ΠΑΜΕ έδωσαν τη μάχη, σε αντιπαράθεση με τη γραμμή της συναίνεσης και της υποταγής, τόσο μέσα στο ΔΣ της Ομοσπονδίας, όσο και έξω από αυτό. Αντιπαράτεθηκαν με την τακτική της κωλυσιεργίας, του στρογγυλέματος των αιτημάτων ώστε να χωράνε στα πλαίσια της αντιλαϊκής πολιτικής. Συγκροστήκαν με τον επιχειρούμενο αποπροσανατολισμό, αναδεικνύοντας την ουσία, την βαθύτερη στόχευση των αντιδραστικών αναδιαρθρώσεων. Έδωσαν μάχη κόντρα στη λογική της συντεχνιακής απομόνωσης, για την ενότητα, την κοινή δράση και τον αγώνα όλων

των εργαζομένων που βρίσκονται στο στόχαστρο της αντιλαϊκής επέλασης. Αποκάλυψαν την αδιέξοδη γραμμή της πλειοψηφίας, έδωσαν μάχη για την εκδήλωση αγώνων με συνέπεια, συνέχεια και προοπτική, προβάλλοντας ένα πλαίσιο αιτημάτων που ανταποκρίνεται στις σύγχρονες λαϊκές ανάγκες για την εκπαίδευση και τον εκπαιδευτικό. Έφεραν στο προσκήνιο το μέγα θέμα της μορφωτικής υποβάθμισης του σχολείου, του παιδαγωγικού ρόλου του εκπαιδευτικού, που συστηματικά υπονομεύεται και στην πράξη αναιρείται.

ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΜΕ:

- Γνήσιες και ουσιαστικές Σ.Σ.Ε. για όλα τα επίπεδα. Κατάργηση του ν. 2738. 1800 ευρώ ο μισθός του νεοδιόριστου, με 3.600 καταληκτικό έπαιτα από 30 χρόνια δουλειάς.. Ενσωμάτωση των
- επιδομάτων στο βασικό μισθό πλην οικογενειακού και ευθύνης. Ακόλυτη μισθολογική εξέλιξη. Όχι στη σύνδεση του μισθού με το βαθμό και την παραγωγικότητα. Όχι σε κάθε μορφή μερικής απασχόλησης. Μόνιμη και σταθερή εργασία για όλους. Να καταργηθεί τώρα ο θεσμός του ωρομίσθιου και του αναπληρωτή. 15% του κρατικού προϋπολογισμού στην παιδεία. Αφορολόγητο όριο ο μισθός του νεοδιόριστου. 20 μαθητές ανά τμήμα. Κατάργηση διπλοβάρδιας. Κατάργηση του Καθηκοντολογίου. Δημοκρατική - συλλογική λειτουργία του σχολείου.
- Κατάργηση των ν.2525 και 2640. Κατάργηση του διπλού σχολικού δικτύου (Ε.Α. - ΤΕΕ) και καθιέρωση του ενιαίου 12χρονο βασικού υποχρεωτικού σχολείου για όλα τα παιδιά. Σχολείο που θα καλύπτει το σύνολο των εκπαιδευτικών αναγκών, χωρίς να καταφεύγουν οι γονείς και οι μαθητές σε κάθε είδους παραπαιδεία. Δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή για όλα τα παιδιά. Δημιουργία επαγγελματικών «μεταλυκειακών» σχολών ενταγμένων στο εκπαιδευτικό σύστημα. Κατάργηση των Ι.Ε.Κ. Αποδέσμευση του σχολείου από το σύστημα πρόσβασης. Κατάργηση πανελλαδικών εξετάσεων Γ' Λυκείου. Αντικατάσταση του «ολοήμερου» παιδοφυλακείου από σχολείο που θα ολοκληρώνει τη διαπαιδαγωγική εργασία του, χωρίς ανάγκη πρόσθετων μαθημάτων και θα οργανώνει τη διανοητική, συναισθηματική και κοινωνική ζωή των μαθητών. Μέτρα ενίσχυσης της νυχτερινής εκπαίδευσης.
- Απόρριψη κάθε αξιολόγησης του εκπαιδευτικού και της σχολικής μονάδας, γιατί οδηγεί στον αυταρχισμό, στην ιδεολογική χειραγώγηση, στη λειτουργία του σχολείου με βάση τις ανάγκες και τους όρους της αγοράς και στην ταξική κατηγοριοποίηση των σχολικών μονάδων. Κατάργηση του ν. 2986 και ακύρωση της αξιολόγησης στην πράξη. Κανείς αξιολογητής στην τάξη.
- Κοινωνικοασφαλιστικό Σύστημα δημόσιο, καθολικό, υποχρεωτικό για όλους, με πλήρη ασφαλιστική κάλυψη όλων των εργαζομένων, των ανέργων, των υποασχολούμενων και κάθε προστατευόμενου μέλους της οικογένειας. Πλήρη και δωρεάν ιατροφαρμακευτική κάλυψη (οδοντιατρικά, γυαλιά κλπ.). Πλήρη σύνταξη (30/30) στα 30 χρόνια δουλειάς και στο 80% του τελευταίου μισθού. Συνταξιοδότηση σε περίπτωση ανικανότητας ανεξάρτητα από τα χρόνια υπηρεσίας. Μείωση των εισφορών των εργαζομένων στην προοπτική της κατάργησής τους. Κατάργηση αντιασφαλιστικών νόμων. Όχι στα επαγγελματικά ταμεία. Να μη θηγεί η επικουρική σύνταξη. Προστασία της μητρότητας.
- Δημιουργία παιδαγωγικών πανεπιστημιακών σχολών για την εκπαίδευση του εκ-

παιδευτικού. Ετήσια περιοδική επιμόρφωση για όλους, με αλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα. Την επιμόρφωση να την αναλάβουν πανεπιστημιακές σχολές με μόνιμα τμήματα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικής έρευνας. Επαναφορά της επετηρίδας και μαζικοί διορισμοί απ' αυτήν. Κατάργηση του διαγωνισμού του ΑΣΕΠ και των πρόσθετων κριτηρίων. Πλήρη εργασιακά, μισθολογικά, ασφαλιστικά δικαιώματα στους αναπληρωτές για όλους τους μήνες του χρόνου και με βάση το σύνολο της προϋπηρεσίας τους.

Πεποίθησή μας είναι ότι οι αγώνες για επιμέρους ζητήματα κλαδικού χαρακτήρα έχουν τη σημασία και την αξία τους, δεν μπορούν όμως να είναι αποτελεσματικοί, δεν μπορούν με άλλα λόγια να ανατρέψουν από μόνοι τους την αντιλαϊκή πολιτική που επιτίθεται πολυμέτωπα. Η απάντηση και αντιμετώπιση πρέπει να γίνει μέσα από ένα κοινό μέτωπο πάλης και δράσης όλων των εργαζομένων με αιτήματα και στόχους που να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες και να συγκροτούνται με τη στρατηγική του κεφαλαίου, τις αντιδραστικές αναδιαρθρώσεις στην εργασία, στην παιδεία, στην κοινωνική ασφάλιση, στην υγεία και στο σύνολο της κοινωνίας γενικά.

Οι εκπαιδευτικοί, οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας, το σύνολο των εργαζομένων έχουν κάθε λόγο να κινητοποιούνται για τα επαγγελματικά τους προβλήματα, για την αύξηση των μισθών και για τη διασφάλιση των εργασιακών τους δικαιωμάτων. Ο αγώνας μας όμως αυτός, μπορεί να δοθεί από καλύτερες θέσεις, μόνον όταν συνδέσει τα οικονομικά προβλήματα κάθε κλάδου με τη συνολική κρίση του συστήματος στις κοινωνικές υπηρεσίες και συγκροστεί με την πορεία ιδιωτικοποίησης και εμπορευματοποίησής τους, όταν προπαντός προβάλει το αίτημα για ενιαίες, κοινές για όλο το λαό, δημόσιες και δωρεάν κοινωνικές υπηρεσίες. Έτσι μόνον οι αγώνες μπορούν να συγκινήσουν ευρύτερα το λαό, να τον κάνουν φυσικό σύμμαχο και να στερήσουν από την κυβέρνηση κάθε δυνατότητα καταστροφάντησης και διάσπασης των εργαζομένων.

Οι εργαζόμενοι οφείλουμε να αφαιρέσουμε από τις συμβιβασμένες ηγεσίες των συνδικάτων το δικαίωμα να μας μετατρέπουν σε επαίτες ψευτοεπιδομάτων ή αξιοθρήνητων θέσεων μερικής απασχόλησης και να εφαρμόζουν την τακτική του «διαίρει και βασιλεύει», καλλιεργώντας την εχθροπάθεια προς άλλους κλάδους, διασπώντας έτσι την ταξική ενότητα και αλληλεγγύη που πρέπει να αναπτύσσουμε μεταξύ μας. Ο δρόμος αυτός είναι αδιέξοδος και επικίνδυνος.

Ο αποσπασματικός και περιορισμένος χαρακτήρας των σημερινών αγώνων οφείλεται στο γεγονός ότι οι ίδιες αυτές συμβιβασμένες ηγεσίες τους ελέγχουν, τους εκφυλίζουν και τους παρεμποδίζουν από το να αποκτήσουν εκείνα τα χαρακτηριστικά που φοβάται η κυβέρνηση και το σύστημα. Στην κατάσταση αυτή συμβάλλει ο αρνητικός συσχετισμός δύναμης στα συνδικαλιστικά όργανα. Άρα, η αλλαγή του συσχετισμού δύναμης και η ισχυρή εκπροσώπηση των ταξικών δυνάμεων στα συνδικαλιστικά όργανα είναι ζωτικός όρος για την αναζωγόνηση του κινήματος. Μόνο μια τέτοια πρακτική και αντίληψη οδηγεί σε αντίθεση και ρήξη με τη λογική της κοινωνικής συναίνεσης, της εργασιακής ειρήνης, των κοινωνικών διαλόγων και συμβολαίων, που είναι το ευαγγέλιο του υποταγμένου συνδικαλισμού και οδηγεί τα συνδικάτα σε αδρανειότητα, στασιμότητα και υποταγή στην κυρίαρχη πολιτική.

**ΓΙΑ ΤΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΤΗΣ ΒΣΑΚ - ΔΕΕ**

ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΤΑΞΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ 74^η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ Δ.Ο.Ε

Πραγματοποιούνται αυτές τις μέρες οι Γενικές Συνελεύσεις των Συλλόγων στις οποίες θα συζητηθούν τα θέματα της Η.Δ. της 74ης Γ.Σ. του κλάδου και θα εκλεγούν οι αντιπρόσωποι που θα αναδείξουν το νέο Δ.Σ. της Δ.Ο.Ε.

Η συγκυρία που πραγματοποιούνται αυτές οι Γ.Σ. είναι ιδιαίτερα κρίσιμη αφού, μετά τα κυβερνητικά μέτρα για σκληρή λιτότητα την επόμενη διετία, αμφισβητούνται βασικά εργασιακά μας δικαιώματα και κατακτήσεις.

Ήδη η κυβέρνηση, με “μπροστάρη” τον κ. Μητσοτάκη πρωθυπουργό, της αλήστου μνήμης τριετίας 90-93, που ψήφισε τους γνωστούς νόμους “Σιούφα” ανοίγει ξανά το ασφαλιστικό για να αυξήσει τις εισφορές, τα όρια ηλικίας και να μειώσει τις συντάξεις.

Η ουσιαστική συμμετοχή σου στις διαδικασίες του συνδικαλιστικού κινήματος είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΜΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΩΝ ΜΑΣ.

Οι εξελίξεις στα θέματα του κλάδου

Δεν χρειάστηκαν παρά μόνο 15 μήνες διακυβέρνησης της χώρας από τη Ν.Δ. για να διαψευσθούν οι ελπίδες και οι προσδοκίες που είχαν καλλιεργηθεί προεκλογικά.

Θυμίζουμε:

- **Υποσχέθηκαν αυξήσεις** στις αποδοχές μας και άμεση χορήγηση του επιδόματος των 176 €. Οι “αυξήσεις” του 2005, 3,6%, (περίπου 10 € το μήνα καθαρά) είναι χαμηλότερες και από τον επίσημο πληθωρισμό. Τα 176 € που ρητά τα υποσχέθηκαν προεκλογικά, τα “ξέχασαν”. Ο κ. Καλός, ένθερμος υποστηρικτής μας όσο ήταν στην αντιπολίτευση, τώρα “ποιεί την νήσσαν”.

- **Υποσχέθηκαν αύξηση των διορισμών και κατάργηση της ωρομισθίας** και ανακοίνωσαν μείωση μέχρι και 50% την επόμενη διετία (δάσκαλοι 2.200 έναντι 4.340 την προηγούμενη διετία, νηπιαγωγοί στον ίδιο αριθμό και κανένας μόνιμος διορισμός ειδικότητας στην Π.Ε.).

- **Κοροίδεψαν τους αναπληρωτές** (με το 60-40) αφού τα επόμενα δύο χρόνια με το 40% θα διορισθούν λιγότεροι απ’ ό,τι διορίστηκαν την προηγούμενη διετία με το 25% (ανακοινώθηκαν, για την επόμενη διετία, 2.200 διορισμοί x 40% = 880 αναπληρωτές, ενώ την προηγούμενη διετία 4.340 διορισμοί x 25% = 1.085 αναπληρωτές).

- **Υποσχέθηκαν αύξηση των δαπανών** για την Παιδεία στο 5% του Α.Ε.Π. και αντί γι’ αυτό τις μείωσαν από 3,61% του Α.Ε.Π. πέρσι, στο 3,58% φέτος.

- **Υποσχέθηκαν μονιμοποίηση** όλων των συμβασιούχων (περίπου 250.000) και μονιμοποιούν ελάχιστους (περίπου 25.000).

- **Χρησιμοποίησαν τον “εθνικό διάλογο”** για την παιδεία ως πρόσχημα, για να μη δώσουν απαντήσεις στα οξυμμένα προβλήματα της εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών.

- **Κατατόμησαν σε μια νύχτα** όλα τα διοικητικά στελέχη της εκπαίδευ-

σης και τα αντικατέστησαν σε δύο νύχτες!!! με τα δικά τους παιδιά..

- **Μίλησαν για ήπια δημοσιονομική προσαρμογή** και ψήφισαν τον πιο αντιλαϊκό, προϋπολογισμό των τελευταίων ετών.

- **Υποσχέθηκαν ότι δε θα βάλουν νέους φόρους** και ανακοίνωσαν αύξηση των έμμεσων φόρων που πλήττουν καίρια το εισόδημα των εργαζομένων.

- **Υποσχέθηκαν διαφάνεια και αξιοκρατία** στο Δημόσιο τομέα και καθιέρωσαν ως αντικειμενικό! σύστημα για τις προσλήψεις την προσωπική συνέντευξη, επαναφέροντας έτσι τη χώρα στον αστερισμό των πελατειακών σχέσεων της δεκαετίας του '50.

- **Εξαγγέλλουν την καθιέρωση δεύτερης Ξένης Γλώσσας** στο δημοτικό τη στιγμή που δεν έχουν καλύψει ακόμη τα κενά στην Αγγλική Γλώσσα.

Όλα τα παραπάνω δείχνουν την πλήρη ασυνέπεια λόγων και έργων της “Νέας Διακυβέρνησης”

Η κυβέρνηση και η πολιτική ηγεσία του Υ.Π.Ε.Π.Θ. επί 15 μήνες τώρα δεν έχουν δώσει θετική απάντηση σε κανένα από τα αιτήματα του κλάδου. Αντίθετα η Υπουργός Παιδείας επιμένει στην εφαρμογή μέτρων από το παρελθόν όπως η επαναφορά των γραπτών ανακεφαλαιωτικών εξετάσεων στην Ε' και ΣΤ' Δημοτικού και η μονιμότητα των στελεχών της εκπαίδευσης, για να έχει “κύρος η αξιολόγηση” όπως λέει το προεκλογικό της πρόγραμμα.

Οι εξελίξεις στα θέματα του κλάδου τους 15 μήνες διακυβέρνησης της χώρας από τη Ν.Δ. ήταν πέρα για πέρα αρνητικές. Οι προεκλογικές της δεσμεύσεις αποδείχτηκαν στην πράξη ότι δεν ήταν τίποτε άλλο παρά: **“ΤΑ ΨΕΥΤΙΚΑ ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ”**.

Η στάση της παράταξής μας τη διετία που πέρασε

Η παράταξή μας, που είχε αυτή τη διετία την ευθύνη του Προεδρείου στη ΔΟΕ (ως πρώτη δύναμη στον κλάδο), απέδειξε στην πράξη με τις πρωτοβουλίες που πήρε, ότι **πυξίδα της δράσης της είναι το συμφέρον της Δημόσιας Εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών** και δεν διακατέχεται από “φιλοκυβερνητικά” ή “αντικυβερνητικά” σύνδρομα.

Συγκεκριμένα τη διετία που πέρασε:

- Αντιτάχθηκε σθεναρά στο “μισθολόγιο” του 2003 (Ν.3205/03) αναδεικνύοντας ως κυρίαρχο το αίτημα: **“Να ζούμε με αξιοπρέπεια από το μισθό μας και μόνο”**.

- Κατήγγειλε το “αίσχος” των ειδικών λογαριασμών που συνεχίζεται και έχει ως αποτέλεσμα κλάδοι Δ.Υ. να εισπράττουν, ως επίδομα μόνο, ποσό ίσα με το μισθό των εκπαιδευτικών.

- Οργάνωσε την περσινή χρονιά (2003-2004), κινητοποιήσεις που έφθασαν χρονικά, μέχρι ένα μήνα πριν τις εκλογές.

- Συγκρότησε στην πράξη το πανεκπαιδευτικό μέτωπο, αφού όλες σχεδόν οι κινητοποιήσεις και οι εκδηλώσεις

της διετίας (24ωρη, 48ωρη, στάσεις εργασίας) έγιναν από κοινού με την ΟΛΜΕ.

- Ανέδειξε τα ζητήματα της ωρομισθίας και των κενών ζητώντας αφενός μεν την κατάργηση του θεσμού, αφετέρου δε την κάλυψη των κενών με μαζικούς διορισμούς εκπαιδευτικών όλων των ειδικοτήτων.

- Μετά τις εκλογές της 7ης του Μάρτη κατέθεσε στη νέα πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΠΘ αναλυτικό υπόμνημα με όλα τα προβλήματα που απασχολούν τον κλάδο. Μέχρι σήμερα δεν έχει δοθεί καμιά θετική απάντηση σε κανένα από αυτά.

- Κατήγγειλε το Ν.3255/04 για τους συμβασιούχους και τους αναπληρωτές με τον οποίο όχι μόνο δεν τηρούνται οι προεκλογικές δεσμεύσεις για μονιμοποίηση των συμβασιούχων, αλλά για τους εκπαιδευτικούς οι όροι είναι δυσμενέστεροι (30μηνο αντί 24μηνο που ισχύει για όλους τους άλλους)!

- Κατήγγειλε την καρατόμηση των στελεχών της εκπαίδευσης που έγινε με το Ν.3260/04 και την αντικατάστασή τους με προσωρινούς!!! (σύμφωνα με το νόμο), οι οποίοι στην πορεία γίνονται μόνιμοι. ..

- Ανέδειξε τη νέα συνδικαλιστική χρονιά (2004-2005) το ζήτημα των χιλιάδων χαμένων διδακτικών ωρών εξαιτίας της μη έγκαιρης πραγματοποίησης των αποσπάσεων, των διορισμών και λόγω της αναστολής λειτουργίας των υπηρεσιακών συμβουλίων.

- Κατήγγειλε την έλλειψη εκπαιδευτικών στα σχολεία, και ιδιαίτερα των ειδικοτήτων Αγγλικής Γλώσσας και Φ. Αγωγής τη στιγμή, μάλιστα, που η Υπουργός εξαγγέλλει δεύτερη ξένη γλώσσα στα Δημοτικά.

- Απέτρεψε το διορισμό καθηγητών στα ιδιωτικά δημοτικά σχολεία, που σχεδίαζε η Υπουργός Παιδείας το καλοκαίρι του 2004.

- Αντιτάχθηκε στον πιο αντιλαϊκό και τον πιο αντικοινωνικό προϋπολογισμό που ψηφίστηκε τα τελευταία χρόνια, τον προϋπολογισμό του 2005, με τον οποίο προβλέπεται σκληρή λιτότητα για τους εργαζόμενους.

- Ανέδειξε το τεράστιο θέμα που δημιουργείται με τη μείωση του αριθμού των διορισμών κατά 50% την επόμενη διετία και που θα έχει ως αποτέλεσμα να υπάρξουν μεγάλα κενά στα σχολεία τα επόμενα χρόνια και να οξυνθεί το πρόβλημα της αδιοριστίας.

- Αποχώρησε από το λεγόμενο “εθνικό διάλογο” για την Παιδεία όταν διαπίστωσε ότι η κυβέρνηση τον χρησιμοποιεί για προσημαστικούς λόγους, για να μην δώσει λύσεις στα προβλήματα της εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών.

- Προσπάθησε να οργανώσει την αγωνιστική αντίδραση του κλάδου, αμέσως μετά την καταγγελία του “διαλόγου” προτείνοντας 48ωρη απεργιακή κινητοποίηση με διεκδικητικό πλαίσιο εκείνο της αποχώρησης από τον εθνικό διάλογο, πρόταση η οποία τελικά δεν υπερψηφίστηκε

στο Δ.Σ. της Δ.Ο.Ε..

- Σταμάτησε την περικοπή του κινήτρου απόδοσης (150€ το μήνα) για τους συναδέλφους που βρίσκονται σε εκπαιδευτική άδεια, με τις συντονισμένες κινητοποιήσεις που έκανε επί ένα χρόνο μαζί με την ΟΛΜΕ

Με όλα τα παραπάνω η παράταξή μας, τη διετία που πέρασε:

• **Συσπείρωσε όλες τις δυνάμεις γύρω από τα θεσμοθετημένα όργανα του συνδικαλιστικού κινήματος.**

• **Ενίσχυσε την αξιοπιστία του Δ.Σ. της Δ.Ο.Ε. και αναβάθμισε το κύρος του κλάδου μας.**

• **Έδωσε το στίγμα της γνήσιας, συνεπούς και αξιόπιστης συνδικαλιστικής πορείας και δράσης.**

Η κυβέρνηση σ’ αυτούς τους 15 μήνες έδωσε το στίγμα της πολιτικής της. Μιας πολιτικής σκληρής λιτότητας και αμφισβήτησης των εργασιακών μας δικαιωμάτων.

Μπροστά σ’ αυτή τη νεοφιλελεύθερη επίθεση ενάντια στο εισόδημα μας, στα εργασιακά και ασφαλιστικά μας δικαιώματα, η μόνη δυνατότητα που έχουμε είναι:

Να ΑΝΤΙΣΤΑΘΟΥΜΕ, να ΣΥΣΠΕΙΡΩΘΟΥΜΕ γύρω από τα συνδικάτα και να μην επιτρέψουμε στην κυβέρνηση να προωθήσει την αντιλαϊκή αντικατασκευαστική της πολιτική.

ΖΗΤΟΥΜΕ την ψήφο σου για να διεκδικήσουμε ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ λύσεις στο προβλήματά μας.

Αγωνιζόμαστε για:

- Αναβάθμιση της Δημόσιας Δωρεάν Εκπαίδευσης
- Αύξηση των δαπανών για την Παιδεία στο 5% του Α.Ε.Π
- Μισθό νεοδιοριστού εκπαιδευτικού στα 1.300 € καθαρά
- Άμεση καταβολή του επιδόματος των 176 €
- Διασφάλιση των εργασιακών μας δικαιωμάτων
- Κατάργηση του θεσμού των ωρομισθίων
- Μαζικούς Διορισμούς εκπαιδευτικών όλων των ειδικοτήτων
- Δίχρονη υποχρεωτική Προσχολική Αγωγή
- Πλήρη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη
- Κατάργηση της εξαγοράς της στρατιωτικής θητείας
- Πλήρη σύνταξη των εκπαιδευτικών στα 30 χρόνια υπηρεσίας

ΠΑΣΚ

εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΤΑΞΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ 74^η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ Δ.Ο.Ε

Η 74η Γενική Συνέλευση της ΔΟΕ βρίσκει τους εργαζόμενους και τους λαούς απέναντι σε μια άγρια επίθεση απ' το παγκοσμιοποιημένο κεφάλαιο και τις πολιτικές που το υπηρετούν.

Στη χώρα μας, αυτές οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν από το ΠΑΣΟΚ με τη συναίνεση της Νέας Δημοκρατίας και συνεχίζονται και εντείνονται από τη σημερινή κυβέρνηση η οποία συρρικνώνει και αμφισβητεί τα δικαιώματα των εργαζομένων οδηγώντας μεγαλύτερα στρώματα πολιτών προς το κοινωνικό περιθώριο.

Τα εναπομείναντα «δημόσια χρυσαιφικά» βγήκαν στο χρηματιστήριο ξεπουλώντας ότι απέμεινε στην ολιγαρχία του πλούτου. Οι επιχειρήσεις και το μεγάλο κεφάλαιο αυξάνουν προκλητικά τα κέρδη τους και τις εκρηκτικές ανισότητες σε βάρος των εργαζομένων. Το μεγάλο φαγοπότι των ολυμπιακών αγώνων άφησε πίσω του αβάσταχτα χρέη που καλούνται να πληρώσουν για τις επόμενες δεκαετίες οι Έλληνες φορολογούμενοι. **Μόνο το 1,5 τρις που διατέθηκε για την ασφάλεια των Ολυμπιακών αγώνων θα μπορούσε να δώσει σοβαρή ανάσα στο ασφαλιστικό σύστημα στη χώρα μας.** Η ανεργία τραβάει την ανηφόρα και τα κροκοδείλια δάκρυα και η κοκορομαχία μεταξύ ΠΑΣΟΚ και ΝΔ για το ποιος είναι υπεύθυνος εξοργίζει τους ανέργους και τις οικογένειές τους.

Ο νεοφιλελεύθερος δικομματισμός είναι συνυπεύθυνος για τη σημερινή αρνητική κατάσταση. **Το Συνδικαλιστικό Κίνημα δεν μπόρεσε, γιατί δεν θέλησε η πλειοψηφία της ηγεσίας του να αντισταθεί στις αντεργατικές και αντιεκπαιδευτικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν. Ο πρώην και νυν κυβερνητικός συνδικαλισμός συνεχίζουν να παίζουν τα παιχνίδια τους και να διευκολύνουν τον νεοφιλελεύθερο δικομματισμό.**

Η ΝΔ σήμερα αθετεί τις προεκλογικές της υποσχέσεις ισχυριζόμενη ότι βρήκε καμένη γη. Ξεδιπλώνει την επίθεση πια στο εισόδημα, το ωράριο, τις εργασιακές σχέσεις, το ασφαλιστικό. Δημιουργεί μια νέα γενιά εργαζομένων χωρίς δικαιώματα. Η λιτότητα συνεχίζεται. Νέοι κεφαλικοί φόροι επιβαρύνουν τους εργαζόμενους, την ίδια ώρα που το κεφάλαιο φοροαπαλλάσσεται. Η ακρίβεια θερίζει. Το ωράριο, οι υπερωρίες, οι συμβάσεις έχουν μπει στο μάτι του κυκλώνα. Η επανίδρυση του κράτους που ευαγγελίζονταν καταλήγει στο βόλεμα των γαλάζιων παιδιών, αναπαράγοντας τη λογική ότι ο δημόσιος τομέας είναι λάφυρο της εκάστοτε κυβέρνησης. Η παιδεία και η υγεία υποβαθμίζονται, εμπορευματοποιούνται και ιδιωτικοποιούνται.

1. Απορρίπτουμε την κυβερνητική πολιτική, που θέλει τον εργαζόμενο στην εκπαίδευση:

- ν' αμείβεται με μισθούς στο όριο ή και κάτω από το όριο της φτώχειας, όταν αυτό ορίζεται στην Ευρώπη

στα 1200 ευρώ το μήνα.

- να παίρνει αύξηση για το 2005, λιγότερο από 1 ευρώ την ημέρα και δώρο Πάσχα το 1/3 του μισθού του.
- να δέχεται εξακολουθητικά μείωση του πραγματικού του εισοδήματος (περίπου 40%), την τελευταία δεκαετία.
- να καταδικάζεται να δουλεύει ακόμα και μέχρι 70 του χρόνια, επειδή καταφέρνει να επιζήσει περισσότερο από τον προσδοκώμενο μέσο όρο ζωής.
- να δουλεύει με εργασιακές σχέσεις γαλέρας, με αβέβαιο παρόν και ακόμα πιο αβέβαιο μέλλον.
- να γίνεται έρμαιο ρουσφετολογικών πολιτικών κατά το διορισμό του, την απόσπαση του, την τοποθέτησή του, την επιλογή του ως στελέχους εκπαίδευσης.
- να είναι χειραγωγούμενο όν κι όχι αυθύπαρκτη παρουσία και αξία μέσα στο σχολικό περιβάλλον.
- να ευτελίζεται με διάτρητες διαδικασίες επιλογής (νέοι προϊστάμενοι 2004), καταρρακώνοντας το κύρος και την αξιοπρέπεια του.

Το Δημόσιο Σχολείο:

- να οδηγείται στην ιδιωτικοποίηση και στην υποταγή του στην κερδοσκοπία, είτε μέσω της συμφωνίας πιας Λισσαβόνας είτε μέσω του γύρου της Ουρουγουάης, εφαρμόζοντας πιστά τις εντολές των υπερεθνικών οργανισμών και των βιομηχάνων
- να καλείται να λειτουργεί με όρους ευρωπαϊκούς, αλλά με δαπάνες και μισθούς βαλκανικούς (3,57% του Α-ΕΠ, έναντι 3,61% πέρσι με 5% μ.ό. στην Ε.Ε.), χωρίς το αναγκαίο προσωπικό και την απαραίτητη υποδομή
- να δίνει έμφαση στο «πώς» κι όχι στο «τι» διδάσκεται, κυνηγώντας ανηλεώς τους δείκτες «ποιότητας» μέσω της δήθεν αξιολόγησης των σχολικών μονάδων
- να υποβαθμίζεται διαρκώς από τις ασκούμενες πολιτικές, λειτουργώντας κάτω από απαράδεκτες συνθήκες, προωθώντας προκλητικά τα ιδιωτικά σχολεία.

2. Διεκδικούμε:

- * **καθολική δημόσια δωρεάν εκπαίδευση που θα παρέχει, καλλιέργεια και εφόδια σε όλα τα παιδιά χωρίς διαχωρισμούς και ταξικούς φραγμούς.**
- * **άμεση αύξηση των δαπανών για την παιδεία στο 15% του κρατικού προϋπολογισμού ή στο 5% του ΑΕΠ.**
- * **ενιαία Δωδεκάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση και δίχρονη προσχολική αγωγή**
- * **παιδαγωγική ελευθερία και δημοκρατία στο σχολείο, απόρριψη της αξιολόγησης-κατηγοριοποίησης των σχολείων και της αξιολόγησης - χειραγώγησης των εκπαιδευτικών.**
- * **σταθερή και μόνιμη εργασία, ως αποκλειστική σχέση εργασίας στην εκπαίδευση και για όλες τις εκπαιδευτικές λειτουργίες. Μέχρι να γίνει αυτό, πλήρη συνδικαλιστικά δικαιώματα με ένταξη των**

ωρομισθίων εκπαιδευτικών στους συλλόγους και τη ΔΟΕ.

- * **οικονομική αναβάθμιση των εκπαιδευτικών, ώστε να ζούμε με αξιοπρέπεια από το μισθό μας, πραγματικές αυξήσεις στους βασικούς μισθούς που θα καλύπτουν τις απώλειες των τελευταίων χρόνων.**
- * **υπεράσπιση και διεύρυνση των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών μας δικαιωμάτων, σύνταξη στα 30 χρόνια δουλειάς ίση με τον τελευταίο μισθό, πλήρη και δωρεάν ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη.**

3. Καταψηφίζουμε τα διοικητικά πεπραγμένα του Δ.Σ. της Δ.Ο.Ε:

- **γιατί στάθηκε ανίκανο ν' αντικρούσει την αντι-εκπαιδευτική και την αντι-εργατική πολιτική της Κυβέρνησης.**
- **γιατί οι παρατάξεις που το αποτελούν (ΠΑΣΚ, ΔΑΚΕ, ΕΣΑΚ-ΔΕ-Ε και οι ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ) λειτούργησαν ψηφοθηρικά, χωρίς κανένα ενδιαφέρον για τη βάση και τα προβλήματα της.**
- **γιατί κατόντησαν ένα γραφειοκρατικοποιημένο κι αποστεωμένο όργανο διαχείρισης.**
- **γιατί είναι μακριά από τις ανάγκες και τα οράματα των εκπαιδευτικών της τάξης.**
- **γιατί δεν συνέβαλε στη δημιουργία πανεκπαιδευτικού μετώπου και απείχε από την ευρωπαϊκή εβδομάδα δράσης για την παιδεία που οργάνωσαν η ΟΛΜΕ και η ΠΟΣΔΕΠ.**

4. Για την Ημερήσια Διάταξη της 74^{ης} Γ.Σ. της ΔΟΕ:

Τα θέματα που όρισε προς συζήτηση το Δ.Σ. της ΔΟΕ, κάθε άλλο παρά βρίσκονται σ' αντιστοιχία με το υπό διαμόρφωση περιβάλλον της παιδείας. Το δημόσιο σχολείο βαίνει ολοταχώς προς τη διάλυση του και την αλλαγή του ρόλου-περιεχομένου του, ο εκπαιδευτικός-εργαζόμενος γίνεται ολοένα πιο ευέλικτος (ωρομισθιος, αδιόριστος), απλός διεκπεραιωτής των άνωθεν εντολών, χωρίς δικαιώματα και μόνο με υποχρεώσεις. Κι ενώ συμβαίνουν όλα αυτά, αντί να συζητήσουμε το ρόλο του σχολείου στη σύγχρονη εποχή (περιεχόμενο σπουδών, σκοπούς, στόχους, υποδομή, ολοήμερο, αξιολόγηση μαθητών, χρηματοδότηση, δομή και λειτουργία, κλπ) καθώς και το ρόλο του εκπαιδευτικού στο σύγχρονο σχολείο (συμμετοχή στις αποφάσεις, παιδαγωγική ελευθερία, εργασιακές σχέσεις, κλπ) αντί αυτών η εισήγηση του Δ. Σ. της ΔΟΕ περιορίζεται στη λειτουργία του Ινστιτούτου (ΙΠΕΜ-ΔΟΕ), ασχολείται επιφανειακά με τη προσχολική αγωγή και τη «δικεδίκηση» κάποιων επιδομάτων.

Προτείνουμε:

- **δίχρονη προσχολική αγωγή, με νέες αίθουσες, υποδομή**

και προγράμματα, με Τμήματα Ένταξης., με ίσους όρους εργασίας με την Π.Ε., με οικονομική αυτοτέλεια και μόνιμο εκπαιδευτικό και βοηθητικό προσωπικό.

- **1400 ευρώ καθαρά στο νεοδιόριστο. Συλλογικές και κλαδικές συμβάσεις εργασίας εφ' όλης της ύλης.**
- **στελέχωση του Δ.Σ. του ΙΠΕΜ-ΔΟΕ με επιστημονικά κι όχι παραταξιακά κριτήρια.**
- **πολύμορφους, ενωτικούς και αποτελεσματικούς αγώνες, με διάρκεια και προοπτική με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς.**

Συναδέλφισσες, συνάδελφοι

Τα προβλήματα δεν έχουν χρώμα. Η κοινή δράση και οι ενωτικοί αγώνες μας δίδαξαν μέχρι σήμερα ότι μόνο έτσι έχουμε προωθητικά και θετικά αποτελέσματα.

Οι μεγάλες κατακτήσεις των εργαζομένων, όπως είναι ο χρόνος εργασίας, η κοινωνική ασφάλιση, οι συλλογικές συμβάσεις προέκυψαν από μεγάλους ταξικούς αγώνες που το κόστος για τους απεργούς δεν περιοριζόταν μόνο στο χάσιμο του μεροκάματου.

Η ΠΑΣΚ και η ΔΑΚΕ έχουν πρωταρχικές, σαφέστατες και καθοριστικές ευθύνες για την συναίνεση στο νεοφιλελευθερισμό και για τον αφοπλισμό των συνδικάτων. Η καθαρότητα, η μοναδικότητα, η αυτοαπομόνωση που το ΠΑΜΕ υπερασπίζεται, απέδειξε χρόνια τώρα ότι, αντικειμενικά αποδυναμώνει τα συνδικάτα. Η εργατική τάξη, όμως, ποτέ δεν ωφελήθηκε απ' τον κατακερματισμό, το διχασμό, το σεχταρισμό. Οι μόνοι που ωφελούνται απ' αυτή την κατάσταση είναι ο νεοφιλελεύθερος δικομματισμός και το μεγάλο κεφάλαιο.

Η ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ παλεύει να αναδείξει και να εμπεδώσει ένα νέο ρεύμα, σύγχρονου ταξικού, αγωνιστικού, ριζοσπαστικού, γνήσια αυτόνομου και δημοκρατικού συνδικαλισμού.

Η 74^η Γενική Συνέλευση της Δ.Ο.Ε. να γίνει η αφετηρία για αλλαγή πορείας, για ένα πλατύ πανεκπαιδευτικό μέτωπο απέναντι στις αντι-εκπαιδευτικές και αντεργατικές πολιτικές, για Δ.Ο.Ε. Αυτόνομη, Ριζοσπαστική, Ταξική, Ενωτική, για ουσιαστική αποδυνάμωση του κυβερνητικού και κομματικού συνδικαλισμού, για ουσιαστικούς, μαζικούς και αποτελεσματικούς αγώνες.

Υπάρχουν οι προϋποθέσεις για μια νέα Άνοιξη
Στηρίξτε το ψηφοδέλτιο της ΑΥΤΟΝΟΜΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ για Δ.Ο.Ε. που υπερασπίζεται τον εκπαιδευτικό και την εκπαίδευση

ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΤΑΞΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ 74^η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ Δ.Ο.Ε

Μπλε και πράσινοι κόκκοι εξαφάνισης εργατικών δικαιωμάτων

Προεκλογικές υποσχέσεις στους συνταξιούχους, τους αγρότες, τους μικρομεσαίους, τους μισθωτούς, υποσχέσεις για μονιμοποίηση όλων των συμβασιούχων, υποσχέσεις για αύξηση των δαπανών για την Παιδεία, όλες με όλες αποδείχτηκαν αέρα κοπανιστός σε λιγότερο από ένα χρόνο διακυβέρνησης από τη Ν.Δ.

“Απογραφή” και “παράλαβη καμένη γη” το ιδεολογικό περιτύλιγμα.

Αντ’ αυτών μείωση του συντελεστή φορολόγησης των κεφαλαιστικών κερδών κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες, κατάργηση ακόμα και αυτού του ελάχιστου συμβολικού φόρου 10% των εσόδων από την τεράστια ακίνητη περιουσία της εκκλησίας, τιμές που τραβούν την ανηφόρα, “κάθισμα” παντού απ’ το μεγάλο πλιάτσικο της Ολυμπιάδας, της νέας “Μεγάλης Ιδέας του Έθνους”, 3000 ευρώ μηνιαίως για τους αναξιοπαθούντες βουλευτές που παράτησαν τις δουλειές τους (τις μεταβίβασαν δηλαδή σε αδέρφια και ξαδέρφια) και στη συνέχεια δεν εξελέγησαν, νέο άνοιγμα του ασφαλιστικού, ενώ πριν δυο χρόνια μας διαβεβαίωναν πως τ’ ασφαλιστικά ταμεία αντέχουν για ακόμη 30 χρόνια...

Ωσεί παρούσα η αντιπολίτευση. Που κάνει κριτική στην κυβέρνηση ότι δεν κυβερνά. Που δεν εφαρμόζει δηλαδή μια κι έξω όλα τα σκληρά της μέτρα που κρατά στο συρτάρι.

Με το Γιωργάκη πρωτομάχο των ιδιωτικών Πανεπιστημίων, να δηλώνει πως το “κράτος δεν πρέπει να παράγει Παιδεία, αλλά να την αγοράζει για λογαριασμό όσων ενδιαφέρονται”. Με τη Διαμαντοπούλου να υπερθεματίζει υπέρ της “εθνικής σύνταξης”, ενός δηλαδή εξευτελιστικού ξεροκόμματος, που θα υποχρεούται το κράτος να εγγυάται στους απόμαχους της δουλειάς.

Με το Μαράκι (τη Δαμανάκη ντε), υπεύθυνη του ΠΑΣΟΚ για τα ζητήματα Παιδείας, να τρέχει μόλις κατατέθηκε στη βουλή το νομοσχέδιο για την αξιολόγηση των ΑΕΙ-ΤΕΙ, να ξεκαθαρίζει πως το κόμμα της είναι αναφανδόν υπέρ, μήπως και παρανοήσουν κάποιοι Πασκίτες - φοιτητές και μη - και αντισταθούν.

Με τον Πολυζωγόπουλο να θέλει να λανσαριστεί ως Πρύτανης της “Ακαδημίας Εργασίας” (του ιδιωτικού πανεπιστημίου που προσπαθεί να στήσει η ΓΣΕΕ).

Να προτείνει τη φορολόγηση των εισοδημάτων που είναι πάνω από 1200 ευρώ για να στηριχθεί το ασφαλιστικό σύστημα...

Στα σχολεία αναστενάζουν νεοπαία και εκπαιδευτικοί

Γνώσεις μισές, κατακερματισμένες, αναχρονιστικές. Βομβαρδισμός πληροφοριών, παπαγαλία, δασκαλοκεντρισμός, ιστορικές ανακρίβειες και

ψέματα, θρησκοληψία, ρατσισμός, ιδεολογικές ανοησίες.

Επίφαση νεωτερικότητας και “καινοτόμας δράσης” με “διαθεματικές και ευέλικτες” πληροφορίες που δίδονται στοχεύουν στην ολιστική προσέγγιση, ενώ στην πραγματικότητα κατατεμαχίζουν και αποστεώνουν το γνωστικό αντικείμενο.

Χρόνος για παιχνίδι ανύπαρκτος. Μετά το ολοήμερο παιδοφυλακτήριο αρχίζει ο μαραθώνιος των φροντιστηρίων και των “δημιουργικών δραστηριοτήτων”, που πληρώνονται αδρά απ’ το μεροκάματο του τρόμου των γονιών.

Η καθημερινή αξιολόγηση των μαθητών κρίνεται ανεπαρκής και στον ορίζοντα ξεπροβάλλουν οι διπλές ανακεφαλαιωτικές εξετάσεις στην Ε’ και ΣΤ’ Δημοτικού, με θέματα παρμένα από κεντρική τράπεζα. Για να κόβονται από νωρίς τα φτερά και να διαχωρίζονται με “αξιοκρατικό” τρόπο οι “πετυχημένοι” από τους “αποτυχημένους”.

Οι εξετάσεις που φεύγουν, οι εξετάσεις που μένουν. Ένα διαρκές ανεβοκατέβασμα σ’ όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης για να χτυπηθεί με κάθε τρόπο η τάση της εργαζόμενης κοινωνίας για μόρφωση.

Για να εξυπηρετηθούν οι σύγχρονες ανάγκες της κεφαλαιοκρατικής αγοράς, που επιβάλλουν μια μισομορφωμένη, μισοειδικευμένη πλειοψηφία, με γνώσεις μιας χρήσης, ευέλικτες, φθηνές, που θα ανταποκρίνεται στο μοντέλο του απασχολήσιμου, και μια περιορισμένη ελίτ με πλατύτερη και ποιοτικότερη γνώση, που θα αποφοιτά από σχολεία και πανεπιστήμια - “κέντρα αριστείας” και θα στελεχώνει τα πόστα των μηχανισμών και των επιχειρήσεων.

Βεβαρυμένο το τοπίο της εκπαίδευσης με νόμους που στραγγαλίζουν την αξιοπρέπεια του εκπαιδευτικού και κάθε εναπομείναν ψήγμα παιδαγωγικής ελευθερίας και δημοκρατίας (Ν.2525, 2640, 2986, Καθηκοντολόγιο, Δημοσιοϋπαλληλικός Κώδικας κλπ.).

Αξιολόγηση παντού και σ’ όλα τα επίπεδα γιατί “χρόνια τώρα δεν υπάρχει έλεγχος, ενώ υπάρχει ατιμωρησία του εκπαιδευτικού”, δηλώνουν εκεί ψηλά στη Μητροπόλεως. Το ΚΚΕ εργάζεται πυρετωδώς να διαμορφώσει τους δείκτες και τα κριτήρια που θα οδηγήσουν στην κατηγοριοποίηση των σχολείων. Η αντανάκλαση των διαβαθμισμένων σχολείων στον ίδιο τον εκπαιδευτικό και το έργο του θα είναι αναπόφευκτη. Αναπόφευκτη και η χρηματοδότηση ανάλογα με το προϊόν της αξιολόγησης.

Στα πανεπιστήμια, ο χαμός. Τρεις κύκλοι σπουδών, υποβάθμιση των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων σε μεταλυκειακές σχολές κατάρτισης τριετούς διάρκειας, κατακερματισμός της ενότητας των επιστημών με συλλογή πιστωτικών μονάδων, κατάργηση των ενιαίων πτυχίων, πλήρης υποταγή στο επιχειρηματικό πνεύμα και τις επιχειρήσεις, υπό το άγρυπνο βλέμμα των ιμπεριαλιστικών χωρών της ΕΕ, στις οποίες πρόσφατα (Μπέρκλεν) έδωσε εξετάσεις η Μ. Γιαννάκου, προσκομίζοντας το νομοσχέδιο για την αξιολόγηση των

ΑΕΙ - ΤΕΙ.

Το 5% για την Παιδεία - προεκλογική δέσμευση της ΝΔ - στο καλάθι των αχρήστων. Αντ’ αυτού μείωση των δαπανών στο 3,58% και περικοπή σε ποσοστό 65% των πιστώσεων για επιχορήγηση των ΑΕΙ - ΤΕΙ και φοιτητική μέριμνα.

Συμπύξεις, συνενώσεις τμημάτων, προφορικές εντολές για μετακινήσεις εκπαιδευτικών, μείωση διορισμών.

Ωρομίσθιοι και πάλι, άνθρωποι χωρίς δικαιώματα και εκπαιδευτική ταυτότητα, περιφερόμενοι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων.

Σκληρή και άγρια λιτότητα, μισθοί πείνας.

Δειλοί, μοιραίοι, κι άβουλοι ή μαχητές στο προσκήνιο;

Η συνδικαλιστική γραφειοκρατία της ΔΟΕ σε χειμερία νάρκη. Ξυπνάει μόνο όταν είναι να τείνει χείρα βοηθείας στην κυβέρνηση, στο σύστημα. Υποστηρίζει την αξιολόγηση, νομιμοποιεί με την παρουσία της τον “διάλογο” των προειλημμένων αποφάσεων, κάνει σημαία της το στοιχειωμένο επίδομα των 176 ευρώ, στηρίζει ένα καινούργιο μισθολόγιο - φτωχολόγιο, ενώ έπαψε να αποφασίζει ακόμη κι αυτές τις 24ωρες απεργιακές ντουφεκιές.

Κι εμείς; Παραμένουμε βουβοί, δειλοί, μοιραίοι κι άβουλοι αντάμα. Καθένας “για την πάρτη του” δεινοπαθώντας να ζήσει “αξιοπρεπώς” με δυο και τρεις δουλειές. Κι είναι, αλήθεια, αυτό αξιοπρέπεια, όταν χάνουμε καθημερινά την επιστημονική, παιδαγωγική και εργασιακή τιμή μας; Όταν αποδεχόμαστε ν’ αποφασίζουν για μας οι άλλοι, όταν τους αναθέτουμε τις τύχες μας;

Δεν νομίζετε ότι ο κόμπος έφτασε πια στο χτένι; Ότι είναι καιρός να τραβήξουμε διαχωριστικές γραμμές με τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία, να πάρουμε τις τύχες μας στα χέρια μας, να βγούμε επιτέλους στο προσκήνιο;

Χωρίς “σωτήρες” και “φωτισμένους”, όλοι εμείς μαζικά, δυναμικά, αποφασιστικά να παλέψουμε και να διεκδικήσουμε:

- Ενιαία, δημόσια, υποχρεωτική 12χρονη εκπαίδευση χωρίς αξιολογικές κρίσεις και εξετάσεις. Δίχρονη προσχολική αγωγή.

Γενναία χρηματοδότηση της εκπαίδευσης στο 15% του ΓΚΠ. 20 μαθητές ανά τμήμα.

- Να ζούμε με αξιοπρέπεια μόνο απ’ το μισθό μας.

Πραγματικές αυξήσεις. Κατάργηση του ενιαίου μισθολογίου - φτωχολογίου. Ελεύθερες συλλογικές (κλαδικές) συμβάσεις εργασίας. Ενσωμάτωση όλων των επιδομάτων στο βασικό μισθό. Καμιά σύνδεση μισθού - αξιολόγησης.

- Την κατάργηση όλων των αντικειμενικών νόμων. Την κατάργηση του νομοθετικού πλαισίου για την αξιολόγηση και του καθηκοντολόγιου.

Για να μην περάσουν οι εξετάσεις στην Ε’ και ΣΤ’ Δημοτικού. Για ελεύθερη πρόσβαση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

- Σταθερή, μόνιμη δουλειά για όλους, ενάντια στην εργασιακή περιπλάνηση και ωρομισθία.

Μαζικούς διορισμούς με βάση το έτος λήψης του πτυχίου. Διορισμό όλων των αναπληρωτών. Κατάργηση του διαγωνισμού του ΑΣΕΠ.

- Υπεράσπιση και διεύρυνση των εργασιακών δικαιωμάτων. Μείωση του διδακτικού ωραρίου κατ’ αναλογία αυτού της Β/θμιας.

Πολιτικά και συνδικαλιστικά δικαιώματα στους εκπαιδευτικούς.

- Κατάργηση όλων των αντιασφαλιστικών νόμων. Μείωση των ορίων συνταξιοδότησης (60 για τους άντρες, 55 για τις γυναίκες). Υποχρεωτική έξοδος σ’ αυτά τα όρια. Καθιέρωση κατώτερης σύνταξης στο δημόσιο, ανεξάρτητα από χρόνια υπηρεσίας.

- Κατώτερη και επικουρική σύνταξη ίση με το 100% του μισθού του εργαζόμενου πριν αυτός συνταξιοδοτηθεί. Κλιμάκωση του ύψους της σύνταξης από την κατώτερη και προς τα πάνω, ανάλογα με τα χρόνια δουλειάς.

- Κατάργηση των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων. Υποχρεωτική ασφάλιση των ανέργων.